

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
UNIVERSITY OF WEST ATTICA
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ο ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟΣ ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ, «ΙΩΝΙΑ»

ΣΟΦΙΑΝΟΥ ΖΑΧΑΡΙΑΔΟΥ ΕΙΡΗΝΗ
ΧΡΙΣΤΟΥ ΑΝΤΩΝΗΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΒΑΡΕΛΙΔΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, ΔΡ.ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ - ΠΟΛΕΟΛΟΜΟΣ Ε.Μ.Π.

ΑΘΗΝΑ 2018.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Μια ματιά στην ιστορία	
1.1 Τα χρόνια του μεγάλου ξεριζωμού.....	9
1.2 Α΄ Βαλκανικός Πόλεμος	10
1.3 Β΄ Βαλκανικός Πόλεμος.....	13
1.4 Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος.....	15
1.5 Η Συνδιάσκεψη Ειρήνης των Παρισίων	21
1.6 Η Κοινωνία των Εθνών.....	22
1.7 Συνθήκες της Συνδιάσκεψης των Παρισίων.....	23
1.8 Στρατιωτικά σχέδια του Βενιζέλου για την Σμύρνη	25
1.9 Εκλογές και πτώση του Βενιζέλου	27
1.10 Κεμάλ	28
1.11 Τα γεγονότα 1921-1922	29
1.12 Καταστροφή της Σμύρνης	31
1.13 Συνθήκη της Λωζάνης.....	32
1.14 Σύμβαση Ανταλλαγής.....	33
1.15 Ο ξεριζωμός με την πέννα του Έρνεστ Χέμινγουεϊ.....	34
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 Προσφυγικά ρεύματα κατά την περίοδο 1914-1922	
2.1 Διωγμοί των Ελλήνων.....	35
2.2 Θράκες.....	36
2.3 Μικρασιάτες και Πόντιοι	38
2.4 Οι πρόσφυγες από το 1919 έως το 1922.....	40
2.5 1922 Ο μεγάλος ξεριζωμός.....	41
2.6 Ελληνικός πληθυσμός στην Μ. Ασία	42
2.7 Οι πρόσφυγες στην Ελλάδα το 1922	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Αποκατάσταση Προσφύγων	
3.1 Πολιτική στέγασης του κράτους.....	47
3.2 Νομοθεσία Πολεοδομικού σχεδιασμού	52

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 Στοιχεία απογραφής 1928 Προσφυγικοί οικισμοί - κατοικίες

4.1 Αστικοί οικισμοί.....	53
4.2 Αγροτικοί οικισμοί της Ε.Α.Π.....	54
4.3 Αγροτικοί οικισμοί του Υπουργείου Γεωργίας.....	55
4.4 Σύνολο οικημάτων ανά περιφέρεια.....	56

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 Πρόσφυγες στην Κόρινθο

5.1 Απογραφή προσφύγων του 1923.....	57
5.2 Ο ερχομός στην Κόρινθο.....	58
5.3 Έγγραφή προσφύγων στα στρατολογικά μητρώα.....	62
5.4 Έγγραφα από τις χαμένες πατρίδες.....	64
5.5 Έγγραφα γραμμένα στην Τουρκική Γλώσσα. (Αραβική Γραφή).....	68
5.6 Δήλωση εκκαθάρισης ακινήτου και κινητής περιουσίας στη Μικτή επιτροπή επί της ανταλλαγής των ελληνοτουρκικών πληθυσμών.....	77
5.7 Ένας μήνας δουλειάς για ένα παλτό.....	82

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 Προσφυγικός Συνοικισμός Κορίνθου

6.1 Χωροθέτηση του Συνοικισμού.....	87
6.2 Επέκταση του σχεδίου πόλεως της Κορίνθου, προσφυγικός συνοικισμός.....	89
6.3 Παραχώρηση οικοπέδων – Παραχωρητήριο - Τίτλος κυριότητας.....	91
6.4 Άδεια περίφραξης οικοπέδου.....	97
6.5 Μέθοδοι και υλικά κατασκευής των προσφυγικών κατοικιών.....	99
6.6 Έκθεση κατασκευής προσφυγικής οικοδομής από εμπειροτέχνη την χρονιά 1932.....	102
6.7 Ύδρευση, αποχέτευση, ηλεκτροδότηση.....	104
6.8 Συμφωνητικό για την κατασκευή βόθρου. Έκθεση κατασκευής.....	105

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 Προσφυγικές κατοικίες συνοικισμού

Φωτογραφίες κατοικιών.....	107
----------------------------	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 Η Κοινωνική ζωή στον Συνοικισμό

8.1 Εκκλησία.....	137
8.2 Εκπαίδευση.....	147
8.3 Αθλητισμός.....	149
8.4 Προσκοπισμός.....	151

8.5 Φιλαρμονική	152
8.6 Πολιτισμός.....	153
8.7 Κοινωνικά στιγμιότυπα στον συνοικισμό Κορίνθου	155
8.8 Μικρασιατική στέγη Κορίνθου	157
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 Επίλογος. Προστασία, αποκατάσταση.....	161
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	165

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Πεδίο μελέτης της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι ο Προσφυγικός Συνοικισμός της Κορίνθου (Συνοικισμός), που πρόσφατα ονομάστηκε «Ιωνία». Ο Συνοικισμός δημιουργήθηκε στα πλαίσια αποκατάστασης των προσφύγων της Μικρασιατικής καταστροφής του 1922.

Σκοπός της εργασίας είναι η πολύπλευρη μελέτη του οικισμού, η εξέλιξη στα χρόνια που πέρασαν μέχρι τη σημερινή του μορφή.

Για να μπορέσει να γίνει κατανοητή η ίδρυση του συνοικισμού ήταν απαραίτητο να τοποθετηθεί μέσα στον χωροχρόνο. Έτσι έγινε η ιστορική αναδρομή στα γεγονότα, τα προσφυγικά ρεύματα πριν και μετά την Μικρασιατική Καταστροφή. Τέλος περιγράφεται η καταφυγή των προσφύγων στην Κορινθιακή γη.

Η ίδρυση του Συνοικισμού, η χωροθέτηση του και η εξέλιξη του από ιστορική, πολιτισμική και κυρίως από πολεοδομική και δομική άποψη είναι οι τομείς που ερευνά η παρούσα εργασία.

Η πολιτιστική και κοινωνική εξέλιξη των κατοίκων έγινε επίσης αντικείμενο της μελέτης.

Τα παραπάνω τεκμηριώθηκαν με έγγραφα, φωτογραφίες, από αρχεία και πηγές, καθώς και από μαρτυρίες των κατοίκων. Επίσης έγινε φωτογραφική αποτύπωση των ελάχιστων κατοικιών που απόμειναν.

Φρονούμε πως αποθέσαμε ένα μικρό χρέος τιμής στους πρόσφυγες προγόνους μας.

ABSTRACT

The field of study of this thesis is the Refugee Settlement of Corinth (Synoikismos), that has been recently named “Ionia”

Synoikismos was created to help in the recovery of the Asia Minor refugees in the aftermath of the Great Catastrophe of 1922.

The goal of this thesis is to study this settlement from different perspectives, its evolution in the years that passed until its present form.

In order for the reader to better understand the foundation of Synoikismos, it is necessary to place it into a relevant space and time frame. For that reason, we go back in time and recall the events that contributed and the refugee streams before and after the Great Catastrophe of Asia Minor. Finally, we describe, how the refugees sought shelter in the lands of Corinth.

The foundation of Synoikismos, its geographical placing, its evolution from historical, cultural and from urban planning perspective are the main subjects that this thesis is concerned about.

The cultural and social evolution of the residents have also been a subject of study.

All above research has been documented with photographic and archiving material, as well as first hand resident testimonials . We have also photographed the few original houses that are still standing.

We hope that with this thesis we payed homage to our refugee ancestors.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

Μια ματιά στην Ιστορία

1.1. Τα χρόνια του μεγάλου ξεριζωμού

Ένα σχεδόν αιώνα μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή και μολονότι όσοι την έζησαν έχουν φύγει πια από την ζωή, η περίοδος αυτή εξακολουθεί να είναι έντονα χαραγμένη στο νου και στην ψυχή του Νεοέλληνα.

Για να κατανοήσουμε το μεγάλο ξεριζωμό των Ελλήνων από τις πατρίδες τους στην Θράκη και τη Μ. Ασία και την τεράστια προσπάθεια της οικιστικής αποκατάστασης των προσφύγων αυτών, θα πρέπει να γνωρίζουμε, έστω περιληπτικά, το ιστορικό υπόβαθρο της εποχής. Το 1922 υπήρξε το πραγματικό αλλά και συμβολικό τέλος μιας μεγάλης ιστορικής διαδικασίας.

1.2. Α΄ Βαλκανικός πόλεμος.

Η ονομασία Πρώτος και Δεύτερος Βαλκανικός πόλεμος είναι μεταγενέστερη. Την καθιέρωσαν οι δύο συνδιασκέψεις μεταξύ των αντιπάλων κρατών. Η συνδιάσκεψη του Λονδίνου (Συνθήκη Λονδίνου, 30 Μαΐου 1913) και αυτή του Βουκουρεστίου (Συνθήκη του Βουκουρεστίου, 10 Αυγούστου 1913).

Η Ελλάδα με ένα νέο, χαρισματικό πρωθυπουργό, τον Ελευθέριο Βενιζέλο και με αξιόμαχο στρατό, έμπαινε σε μια εποχή μεγάλων αλλαγών με πραγματική εμπιστοσύνη στις δυνάμεις της. Η Ελλάδα συμμετάχησε με τις χώρες της Βαλκανικής, τη Σερβία, τη Βουλγαρία και το Μαυροβούνιο, για να αντιμετωπίσουν την Οθωμανική αυτοκρατορία.

«ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΑΟΝ ΜΟΥ ... Η Ελλάς πάνοπλος μετά των συμμάχων αυτής, εμπνεομένων υπό των αυτών αισθημάτων και συνδεομένων δια κοινών υποχρεώσεων αναλαμβάνει τον ιερό αγώνα του δικαίου και της ελευθερίας των καταδυναστευομένων λαών της Ανατολής.

... επικαλούμενοι δε την αρωγήν του Υψίστου... ανακράζομεν Ζήτω η Ελλάς, Ζήτω το Έθνος».

Απόσπασμα από έγγραφο, που απηύθυνε ο πρωθυπουργός Ε. Βενιζέλος προς τον Ελληνικό Λαό στις 5 Οκτωβρίου 1912.

6/1/1

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΑΟΝ ΜΟΥ

(ημερομηνία 6/1/12 M.X)

Αί ιεραί υποχρεώσεις πρὸς τὴν φιλτάτην πατρίδα, πρὸς τοὺς ὑποδούλους ἀδελφοὺς μας καὶ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα ἐπιβάλλουσιν εἰς τὸ κράτος, μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῶν εἰρηνικῶν προσπαθειῶν του πρὸς ἐπίτευξιν καὶ ἐξασφάλισιν τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων τῶν ὑπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγὸν Χριστιανῶν, ὅπως διὰ τῶν ὅπλων θεσεί τέρμα εἰς τὴν δυστυχίαν τὴν ὅποιαν οὗτοι ὑφίστανται ἀπὸ τόσων αἰῶνων.

Ἡ Ἑλλὰς πάνοπλος μετὰ τῶν συμμάχων αὐτῆς, ἐμπνεομένων ὑπὸ τῶν αὐτῶν αἰσθημάτων καὶ συνδεομένων διὰ κοινῶν υποχρεώσεων, ἀναλαμβάνει τὸν ἱερὸν ἀγῶνα τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν καταδυναστευομένων λαῶν τῆς Ἀνατολῆς.

Ὁ κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν στρατὸς ἡμῶν ἐν πλήρει εὐναισθήσει τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ πρὸς τὸ ἔθνος καὶ τὴν χριστιανωσύνην, μνήμων τῶν ἐθνικῶν αὐτοῦ παραδόσεων καὶ ὑπερήφανος διὰ τὴν ἠθικὴν αὐτοῦ ὑπεροχὴν καὶ ἀξίαν, ἀποδύεται μετὰ πίστεως εἰς τὸν ἀγῶνα ὅπως διὰ τοῦ τιμίου αὐτοῦ αἵματος ἀποδώσῃ τὴν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς τυραννομένους.

Ἡ Ἑλλὰς, μετὰ τῶν ἀδελφῶν συμμάχων κρατῶν, θὰ ἐπιδιώξῃ πάσῃ θυσίᾳ τὸν ἱερὸν αὐτὸν σκοπὸν, ἐπικαλούμενοι δὲ τὴν ἀρωγὴν τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ δικαιοτάτῳ τούτῳ ἀγῶνι τοῦ πολιτισμοῦ, ἀνακράζομεν Ζήτω ἡ Ἑλλὰς, Ζήτω τὸ ἔθνος.

Ἀθῆναι 5 Δεκεμβρίου 1912

[Handwritten signature]

Τὸ ἐπίσημον Συμβόλιον
[Handwritten signatures and stamps]
 Ε. Βενιζέλος
 Α. Δ. Ζηζιουλάκης

Ἐγγραφο που ἀπηύθυνε ὁ πρωθυπουργὸς Ε. Βενιζέλος πρὸς τὸν Ἑλληνικὸ Λαό. Πηγή: Ψηφιακὸ ἀρχειο ΕΛΙΑ (Ἑλληνικὸ Λογοτεχνικὸ καὶ ἱστορικὸ Ἀρχειο).

Ο Ελληνικός στρατός κατέλαβε τη Θεσσαλία, τη Δυτική Μακεδονία, την Ήπειρο και τμήμα της Βορείου Ηπείρου. Η Θεσσαλονίκη απελευθερώθηκε λίγο πριν την καταλάβουν οι Βούλγαροι, χάρη στην αποφασιστικότητα του πρωθυπουργού Ελευθερίου Βενιζέλου. Ο ελληνικός στρατός εισήλθε θριαμβευτικά στη Θεσσαλονίκη στις 27 Οκτωβρίου του 1912. Οι Βούλγαροι κατέλαβαν την Δυτική Θράκη και την Ανατολική Μακεδονία.

Είσοδος του Ελληνικού στρατού στην Θεσσαλονίκη.

Πηγή: Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», ψηφιακό αρχείο.

Το Ναυτικό, με επικεφαλής τον ναύαρχο Παύλο Κουντουριώτη, απελευθέρωσε τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου.

Ο πόλεμος έληξε με την Συνθήκη του Λονδίνου (30 Μαΐου 1913).

Το οριστικό κείμενο της συνθήκης, το οποίο συντάχθηκε, προέβλεπε (άρθρο 2) να παραχωρήσει η Οθωμανική Αυτοκρατορία, στους νικητές του πολέμου, όλα τα Ευρωπαϊκά εδάφη που βρίσκονταν δυτικά της γραμμής Αίνος - Μήδεια, εκτός της Αλβανίας.

1.3. Β' Βαλκανικός πόλεμος.

ΕΜΠΡΟΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ: Δ. ΟΙΚ. ΚΑΛΑΠΟΘΑΚΗΣ ΔΕΥΤΕΡΩΝ: Κ. ΑΥΓΕΡΗΣ

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ ΛΕΠΤΑ 5

ΚΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΑΛΗΡΟΤΕΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ: Δ. ΟΙΚ. ΚΑΛΑΠΟΘΑΚΗΣ ΔΕΥΤΕΡΩΝ: Κ. ΑΥΓΕΡΗΣ

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ ΛΕΠΤΑ 5

ΟΙ ΒΟΥΛΓΑΡΟΙ ΗΡΧΙΣΑΝ ΑΠΟ ΧΘΕΣ ΤΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ

ΔΙΧΜΑΛΩΣΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡ. ΦΡΟΥΡΑΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ο ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

ΚΑΙ ΤΑ ΠΙΘΑΝΑ ΑΥΤΟΥ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΑ.

Ναυί' η κεντρική τριετία είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας. Η Βουλγαρία είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας. Η Βουλγαρία είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας. Η Βουλγαρία είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας.

Η Βουλγαρία είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας. Η Βουλγαρία είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας. Η Βουλγαρία είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας. Η Βουλγαρία είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας.

Η Βουλγαρία είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας. Η Βουλγαρία είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας. Η Βουλγαρία είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας. Η Βουλγαρία είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας.

ΣΥΝΗΓΟΡΙΑ

Ο ΠΥΡΕΤΟΣ

Ο πυρετός είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας. Η Βουλγαρία είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας. Η Βουλγαρία είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας. Η Βουλγαρία είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας.

Ο ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ

Ο συνήγορος είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας. Η Βουλγαρία είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας. Η Βουλγαρία είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας. Η Βουλγαρία είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας.

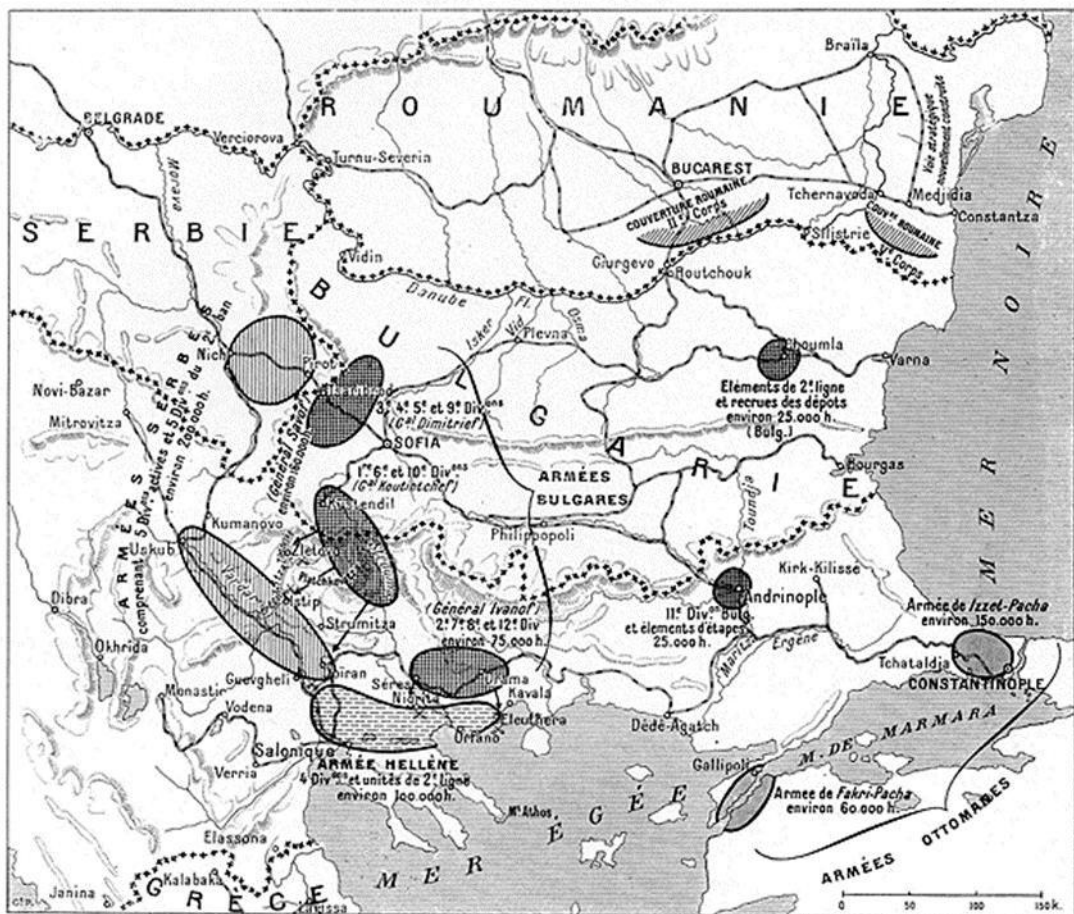
PENNIE'S

Πεννιέ'ς είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας. Η Βουλγαρία είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας. Η Βουλγαρία είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας. Η Βουλγαρία είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας.

Η Βουλγαρία είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας. Η Βουλγαρία είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας. Η Βουλγαρία είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας. Η Βουλγαρία είναι η πιο κεντρική τριετία της Βουλγαρίας.

Πρωτοσέλιδο της εφημερίδας ΕΜΠΡΟΣ με την κήρυξη του Β' Βαλκανικού πολέμου, 29 Ιουνίου 1913. Πηγή: Διαδίκτυο.

Η Ελλάδα, η Ρουμανία και η Σερβία συμάχησαν εναντίον της Βουλγαρίας για το μοίρασμα των εδαφών του Α΄ Βαλκανικού πολέμου.

Οι στρατοί των χωρών που εμπλέκονται στο Β΄ Βαλκανικό πόλεμο.
Πηγή: Διαδίκτυο.

Ο πόλεμος αυτός έληξε με τη Συνθήκη του Βουκουρεστίου. Τα σύνορα Ελλάδας-Βουλγαρίας, σύμφωνα με το άρθρο 5 της Συνθήκης και του Πρωτοκόλλου της 17^{ης} Αυγούστου (1913) καθορίζονται βόρεια, από το όρος Μπέλες και ανατολικά, μεταξύ του όρους Μπέλες και των εκβολών του ποταμού Νέστου στο Αιγαίο.

Τα σύνορα της Ελλάδας επεκτάθηκαν εντυπωσιακά. Συγκεκριμένα, από τη Μελούνα ως τον Νέστο, το Μπέλες και την Πρέσπα. Η επιφάνεια του ελληνικού κράτους από τα 63.211 έφτασε τα 120.308 τετραγωνικά χιλιόμετρα και οι κάτοικοι της ελληνικής επικράτειας από 2.631.952 έφτασαν στα 4.718.221.

1.4. Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος.

Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος δίχασε την ελληνική πολιτική πολιτειακή ηγεσία και κοινωνία, ανάμεσα στις θέσεις του πρωθυπουργού Βενιζέλου και την άποψη του βασιλιά Κωνσταντίνου σχετικά με τη συμμετοχή της Ελλάδας στο πόλεμο.

Ο Βενιζέλος έκρινε ότι η Ελλάδα θα πρέπει να ταχθεί, στο πλευρό της Αγγλίας και της Γαλλίας και των συμμάχων τους (συμμαχία της Αντάντ), δηλαδή των δυνάμεων οι οποίες θεωρούσε ότι θα υπερίσχυαν στον πόλεμο. Από την άλλη, ο υπουργός Εξωτερικών Γεώργιος Στρέιτ, ο βασιλιάς Κωνσταντίνος και το Γενικό Επιτελείο, θεωρούσαν ότι η Ελλάδα θα έπρεπε να τηρήσει «διαρκή ουδετερότητα», ύστερα από την πρόσφατη πολεμική περιπέτεια και την εδαφική επέκτασή της.

Η παραίτηση της κυβέρνησης, το Φεβρουάριο του 1915, εγκαινίασε μια μακρά περίοδο που έμεινε γνωστή ως εποχή του «**Εθνικού Διχασμού**» (1915-1917) .

Η πολιτική και η συνταγματική εκτροπή εξέθεσε την Ελλάδα σε σοβαρούς εξωτερικούς κινδύνους. Η όξυνση των πολιτικών παθών επέτρεψε την ωμή

Ελευθέριος Βενιζέλος.

Πηγή: Διαδίκτυο

επέμβαση των ξένων δυνάμεων στα εσωτερικά θέματα της Ελλάδας.

Οι δύο παρατάξεις, οι βασιλικοί (ή αντιβενιζελικοί, όπως καθιερώθηκε από τότε να ονομάζονται) και οι βενιζελικοί, διέθεταν και τις δυνάμεις κρούσης τους, τους «Επίστρατους» στην Αθήνα και τους «Αμυνίτες» στη Θεσσαλονίκη αντίστοιχα. Σύντομα μάλιστα θα αποκτούσαν η κάθε

παρατάξη και την αποκλειστική επικράτειά της, οι

βασιλικοί την «Παλαιά Ελλάδα», με πρωτεύουσα την Αθήνα και οι βενιζελικοί τις «Νέες Χώρες», με έδρα την Θεσσαλονίκη.

Η τελική επικράτηση του Βενιζέλου και της πολιτικής του οδήγησε την Ελλάδα στο πλευρό της Αντάντ.

Οι ένοπλες δυνάμεις της χώρας όμως ήταν σε άθλια κατάσταση. Η τριών χρόνων κρίση, οι αποστρατείες και οι διώξεις αποδυνάμωσαν το στράτευμα. Η κυβέρνηση του Βενιζέλου παρόλα αυτά, κατόρθωσε σε λίγο χρονικό διάστημα να αναδιοργανώσει τον στρατό και να σχηματίσει, αξιόμαχες στρατιωτικές μονάδες που μετείχαν στον πόλεμο και συνέβαλαν, ουσιαστικά, στη νίκη των συμμάχων.

Στη διάρκεια του Παγκοσμίου πολέμου, η Ιταλία δεν έπαυε να προβάλλει αντιρρήσεις για την υπόσχεση της Αντάντ να δοθεί στην Ελλάδα η περιοχή της Σμύρνης. Τον ίδιο καιρό, ο Ελευθέριος Βενιζέλος έκανε διαβήματα στις μεγάλες δυνάμεις για την ανάγκη να προστατευτούν οι Έλληνες που ζούσαν στα εδάφη της Οθωμανικής αυτοκρατορίας και εναντίον των οποίων οι Τούρκοι είχαν γι' άλλη μια φορά ξεκινήσει διωγμούς.

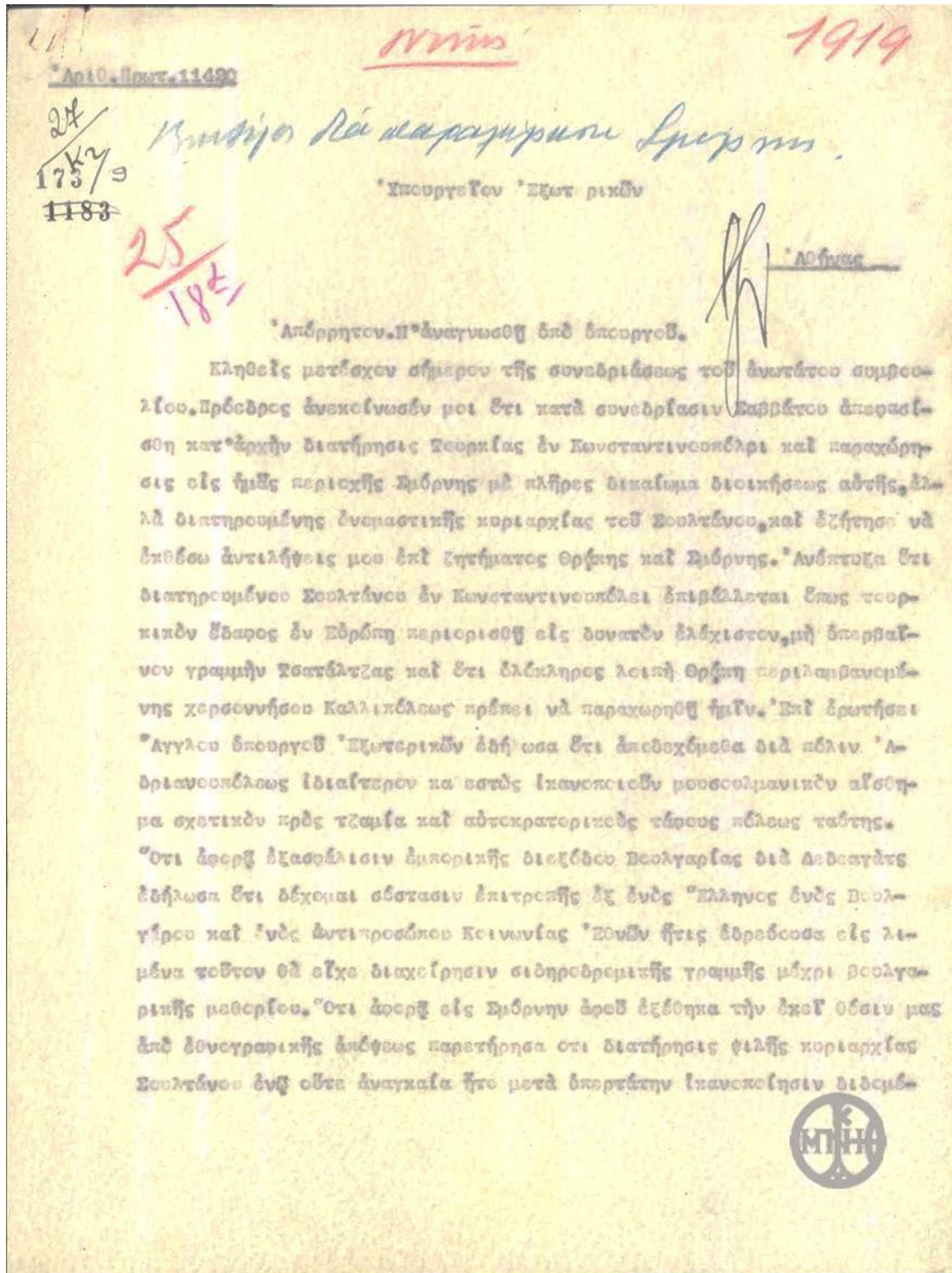

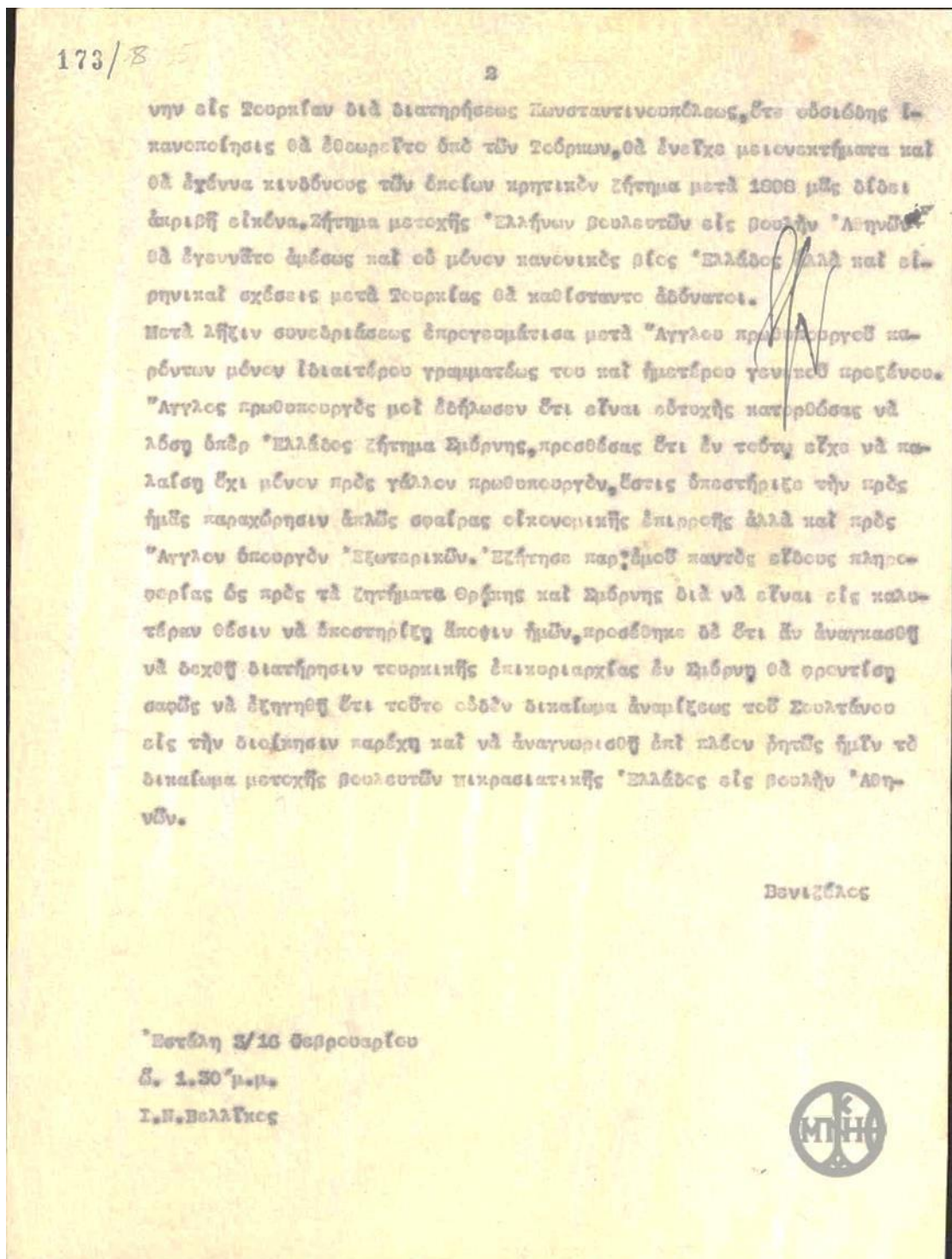
Η Σμύρνη μετά την ανάθεση της διοίκησης στην Ελλάδα.
Πηγή: Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος».

Ο πρωθυπουργός της Βρετανίας, Λόιτ Τζορτζ, υποστήριξε την θέση της Ελλάδας, και εισηγήθηκε να ανατεθεί στην Ελλάδα η διοίκηση της Μικρασιατικής ακτής. Εισηγήση που τελικά αποδέχτηκαν και συμφώνησαν οι σύμμαχοι. Τον Μάιο του 1919 δόθηκε η εντολή των συμμάχων προς τους Έλληνες, να αναλάβουν τη διοίκηση της περιοχής από την Σμύρνη έως το Αϊδίνι, προκειμένου να διατηρηθεί η τάξη, που είχε διασαλευτεί. Η συμμαχική εντολή προς την Ελλάδα, ήθελε να προλάβει τυχόν κατάληψη της περιοχής από την Ιταλία, η οποία ήταν φανερό πως επιδίωκε να θέσει τους συμμάχους της προ τετελεσμένων γεγονότων. Η εντολή ήταν

πάντως προσωρινής ισχύος αφού την οριστική τύχη της Σμύρνης και της ενδοχώρας της θα έκρινε δημοψήφισμα των κατοίκων ύστερα από πέντε χρόνια.

Ακολουθεί επιστολή του πρωθυπουργού Ε. Βενιζέλου προς τον υπουργό εξωτερικών, στην οποία ανακοινώνει, την απόφαση του συμβουλίου, να παραχωρήσει στην Ελλάδα την διοίκηση της περιοχής της Σμύρνης.

Επιστολή του πρωθυπουργού Ε. Βενιζέλου προς τον υπουργό εξωτερικών, στην οποία ανακοινώνει την απόφαση του συμβουλίου, να παραχωρήσει στην Ελλάδα την διοίκηση της περιοχής της Σμύρνης.
 Πηγή : Αρχείο μουσείου Μπενάκη.

Στις 2/15 Μαΐου 1919, οι Έλληνες στρατιώτες αποβιβάστηκαν στη Σμύρνη.

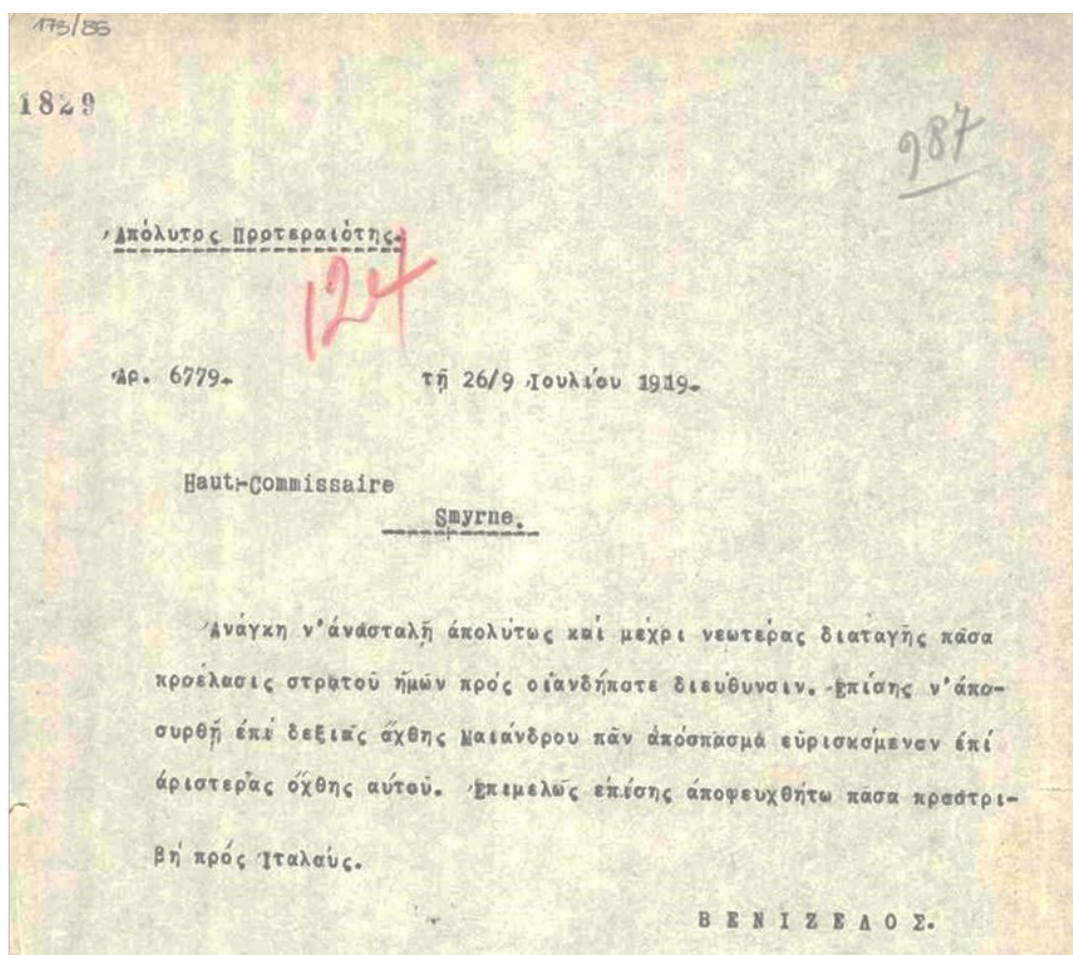
Οι Έλληνες στρατιώτες αποβιβάστηκαν στη Σμύρνη.
Πηγή: Διαδίκτυο.

Οι Έλληνες στρατιώτες αποβιβάστηκαν στη Σμύρνη.
Πηγή: Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος».

Σταδιακά, η Ελλάδα κατέκτησε το μεγαλύτερο μέρος των παραλίων της Μικράς Ασίας. Μέσα σε 15 μόλις μέρες από την άφιξη των ελληνικών στρατευμάτων, ολόκληρη η περιοχή Σμύρνης και Αϊδινίου είχε καταληφθεί.

Από τις 20 Ιουλίου/2 Αυγούστου 1919, υπογράφηκε η Ελληνοϊταλική συμφωνία, όπου ορίστηκε ότι οι Ιταλοί θα ελέγχουν την περιοχή νότια του Μαιάνδρου ποταμού (εκβάλλει στο Ικάριο πέλαγος).

Ἐγγραφο τοῦ πρωθυπουργοῦ Ε. Βενιζέλου πρὸς τὸν ὑπάτο αρμοστή Σμύρνης.
Πηγή: Ἐθνικό Ἰδρυμα Ἐρευνῶν καὶ Μελετῶν «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος».

1.5. Η Συνδιάσκεψη Ειρήνης των Παρισίων.

Το τέλος του πολέμου βρήκε την Ελλάδα με την πλευρά των νικητών. Χωρίς τη συμμετοχή της Ελλάδας στα πεδία των μαχών δε θα ήταν δυνατή και η συμμετοχή της στις διαπραγματεύσεις.

Στο Συνέδριο Ειρήνης που συγκλήθηκε στο Παρίσι, οι νικητές ανέλαβαν να χαράξουν εκ νέου τον χάρτη της Ευρώπης και της Εγγύς Ανατολής, από τη Βαλτική ως τον Περσικό Κόλπο.

Οι ηγέτες των Συμμάχων στη Συνδιάσκεψη των Παρισίων. Από αριστερά: Βιτόριο Ορλάντο (Ιταλία), Ντέιβιντ Λόιντ Τζορτζ (Μ.Βρετανία), Ζορζ Κλεμανσό (Γαλλία) και Γούντροου Γουίλσον (ΗΠΑ). Πηγή: ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: 20/07/2003 Εφημερίδα ΒΗΜΑ.

Οι αρχηγοί των νικητών και οι αντιπροσωπείες των ηττημένων συναντήθηκαν σε διάφορα σημεία της ευρύτερης περιοχής του Παρισιού, Versailles, Saint-Germain, Neuilly, Trianon, Sèvres.

Κατά τη διάρκεια της συνδιάσκεψης διαμορφώθηκε επίσης το καταστατικό της **Κοινωνίας των Εθνών**, που πρόκειται για μια εντυπωσιακά παρόμοια δομή με αυτήν του μετέπειτα Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

1.6. Η Κοινωνία των Εθνών.

«Πέρα από τις βαθύτερες ιδεολογικές τους καταβολές, οι σκοποί της Κοινωνίας των Εθνών συνάπτονταν άμεσα με τις στρατηγικές επιδιώξεις και τους απώτερους οραματισμούς της πολιτικής ηγεσίας των νικητριών Μεγάλων Δυνάμεων. Η πρωτοβουλία για τη σύσταση της εμπνεόταν από έναν βαθύτερο ιδεαλισμό, αλλά και υπαγορευόταν από μια αμεσότερα ρεαλιστική αίσθηση: την επέκταση της εφαρμογής της δημοκρατικής αρχής στις διεθνείς σχέσεις, μετά την αποφασιστική νίκη σε βάρος των ιμπεριαλιστικών αυτοκρατοριών και, παράλληλα, την άρση των αιτίων και τη διασφάλιση των προϋποθέσεων για την παγίωση της ειρήνης. Οι πρωταρχικές επιδιώξεις του νέου οργανισμού εντοπίζονταν στην πολύπλευρη ανάπτυξη των διεθνών σχέσεων, στην ειρηνική επίλυση των διακρατικών διενέξεων και στην εγγύηση σε περίπτωση ένοπλης επίθεσης σε βάρος ενός κράτους-μέλους.

Η πραγμάτωση των σκοπών αυτών συνεπαγόταν την αναζήτηση των μέσων για την οικοδόμηση μιας διεθνούς κοινωνίας απαλλαγμένης από το φάσμα του πολέμου, σε συνδυασμό με την εμμονή στην κατοχύρωση του καθεστώτος των Συνθηκών» .

1.7. Συνθήκες της Συνδιάσκεψης των Παρισίων.

Η συνδιάσκεψη των Παρισίων, τερατιστηκε, στις 16 Ιανουαρίου 1920. Οι βασικότερες συνθήκες που συνομολογηθήκαν με βάση τις αποφάσεις της Συνδιάσκεψης Ειρήνης των Παρισίων του 1919-1920 ήταν κατά χρονολογική σειρά οι εξής :

28 Ιουνίου 1919, **Συνθήκη των Βερσαλλιών** (Versailles),

10 Σεπτεμβρίου 1919, **Συνθήκη του Αγίου Γερμανού** (Saint-Germain),

27 Νοεμβρίου 1919, **Συνθήκη του Νεϊγύ** (Neuilly),

4 Ιουνίου 1920, **Συνθήκη του Τριανόν** (Trianon),

10 Αυγούστου 1920, **Συνθήκη των Σεβρών** (Sèvres), το σχέδιο της οποίας δεν επικυρώθηκε από καμία χώρα, (ούτε από την Ελλάδα).

Πηγή: Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος».

Την Ελλάδα αφορούσαν κυρίως οι συνθήκες του Νεϊγύ και των Σεβρών .

Η **Συνθήκη του Νεϊγύ** επιβεβαίωσε την **ελληνική κυριαρχία επί των εδαφών μεταξύ του Έβρου και του Νέστου** έως τα τουρκοβουλγαρικά σύνορα, αλλά η περιοχή τέθηκε προσωρινά υπό συλλογική συμμαχική κυριαρχία, ώσπου να συναφθεί και ελληνοτουρκική συνθήκη ειρήνης. Χωριστή σύμβαση με την ίδια ονομασία και ημερομηνία (**14/27 Νοεμβρίου 1919**) προέβλεπε **την αμοιβαία και εθελούσια μετανάστευση των «Βουλγάρων την φυλήν» από την Ελλάδα και των «Ελλήνων την φυλήν» από τη Βουλγαρία**- για να διευκολυνθεί μάλιστα η αναχώρησή τους, προβλεπόταν η δυνατότητα **ρευστοποίησης των περιουσιακών στοιχείων τους**. Κοινή επιδίωξη των κυβερνήσεων και των δύο χωρών ήταν να απαλλαγούν οι χώρες τους από τις αντίστοιχες μειονότητες, ώστε να εκλείψουν στο μέλλον εκατέρωθεν διεκδικήσεις εδαφών στην επικράτειά τους.

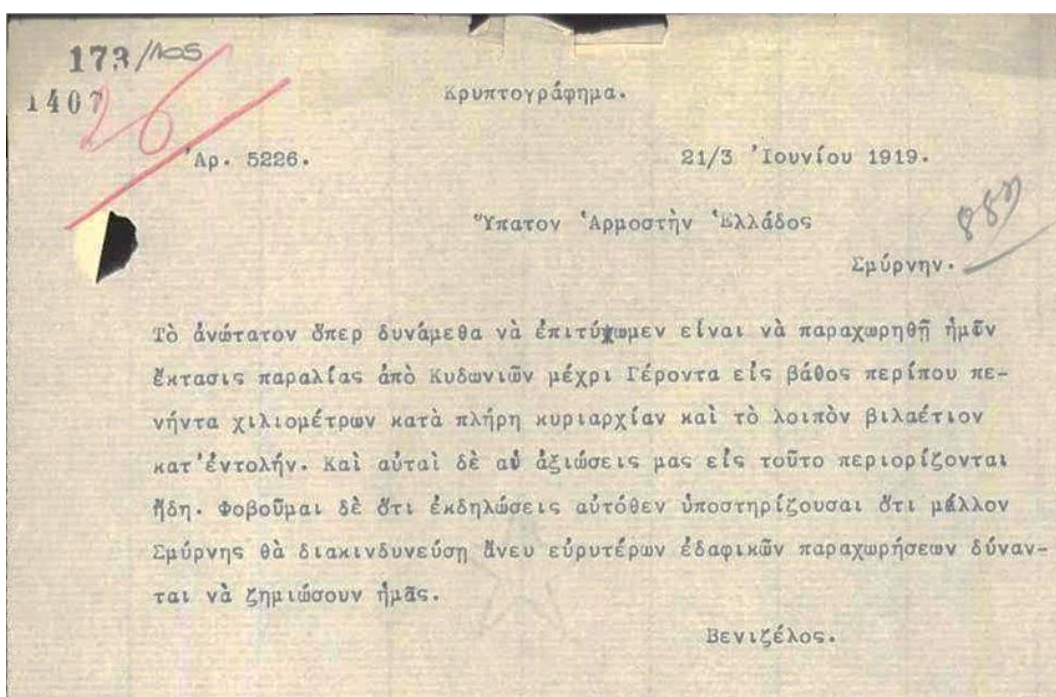
Με τη **Συνθήκη των Σεβρών** (28 Ιουλίου/10 Αυγούστου 1920) **παραχωρήθηκε στην Ελλάδα η Δυτική Θράκη, η Ανατολική Θράκη** μέχρι περίπου την Κωνσταντινούπολη, και αναγνωρίστηκε η ελληνική κυριαρχία στα **νησιά του Αιγαίου**, εκτός από τα Δωδεκάνησα. Επισημοποιούσε επίσης την παρουσία της στην **περιοχή της Σμύρνης** και στην ενδοχώρα της. Με την ίδια συνθήκη η Κωνσταντινούπολη και τα Στενά αποτέλεσαν ουδέτερη ζώνη υπό τον έλεγχο συμμαχικής επιτροπής. Η Ελλάδα φαινόταν να έχει ήδη εξασφαλίσει τα Δωδεκάνησα πλην της Ρόδου και της Κύπρου, ενώ συνεχίζονταν οι διαβουλεύσεις και για τη Βόρειο Ήπειρο

Η **συνθήκη αυτή ωστόσο αποδείχτηκε βραχύβια και τάφηκε κάτω από τα ερείπια της Μικρασιατικής Καταστροφής.**

1.8. Στρατιωτικά σχέδια του Βενιζέλου για την Σμύρνη.

Μέσα στα στρατιωτικά σχέδια του Βενιζέλου, ήταν η οχύρωση της ευρύτερης περιοχής της Σμύρνης, κάτι που αν πραγματοποιείτο θα καθιστούσε απρόσβλητη την περιοχή σε μια μελλοντική εχθρική επικράτηση.

Στο κρυπτογράφημα, 21/3 Ιουνίου 1919, του πρωθ. Ελευθερίου Βενιζέλου, προς τον ύπατον αρμοστή Ελλάδας, γράφει: **«Το ανώτερο που μπορούμε να πετύχουμε είναι να μας παραχωρηθεί με εντολή η παραλία από τις Κυδωνιές και μέχρι τον Γέροντα, σε βάθος περίπου πενήντα χιλιομέτρων. Οι αξιώσεις μας σ' αυτό περιορίζονται. Φοβούμαι ότι οι απόψεις που υποστηρίζουν ότι η Σμύρνη θα**

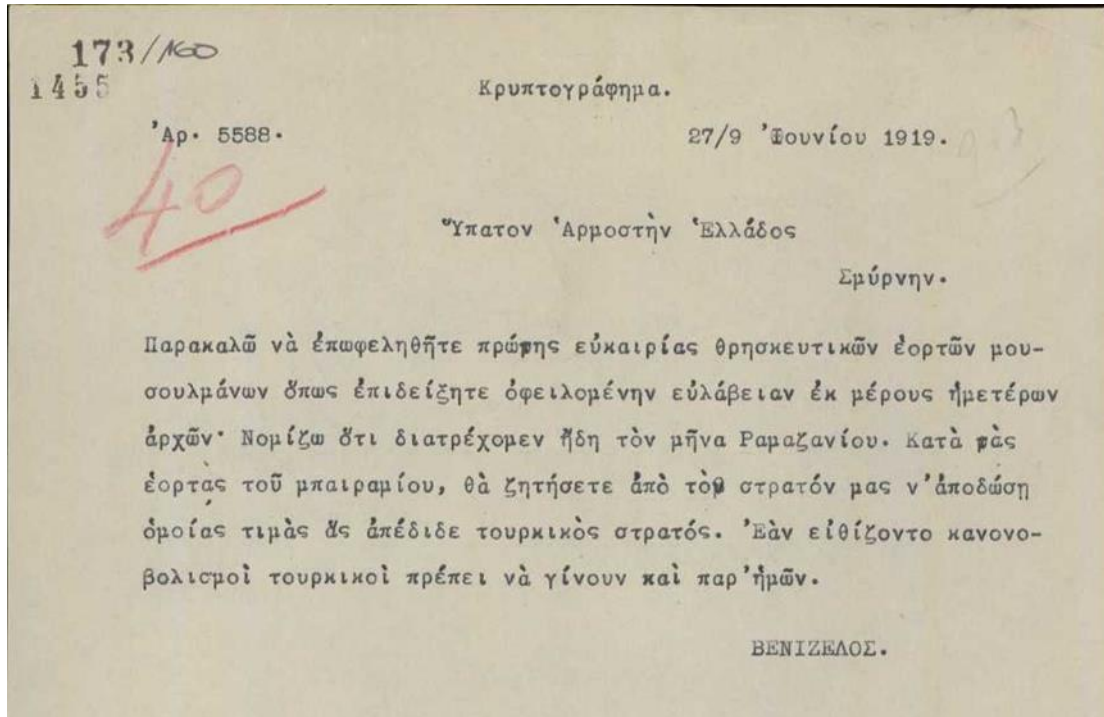

Πηγή: Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος».

διακινδυνεύσει χωρίς μεγαλύτερες παραχωρήσεις, μπορεί να μας ζημιώσουν».

Επιβεβαιώνεται η θέση του Βενιζέλου να μην επεκταθεί ο Ελληνικός στρατός σε βάθος μεγαλύτερο των πενήντα χιλιομέτρων, στην περιοχή της Σμύρνης, γράφων **«ότι μέλλον Σμύρνης θα διακινδυνεύση ...δύνανται να ζημιώσουν ημάς»**

Επίσης όπως καταδεικνύει το παρακάτω έγγραφο, δίνεται από τον πρωθυπουργό Βενιζέλο, εντολή για σεβασμό στις θρησκευτικές παραδόσεις και απόδοση τιμών στις εορτές του μπαϊραμίου των Μουσουλμάνων.

Πηγή: Ἐθνικὸ Ἰδρυμα Ἐρευνῶν καὶ Μελετῶν «Ἐλευθέριος Κ. Βενιζέλος».

1.9. Εκλογές και πτώση του Βενιζέλου.

Στις εκλογές της 1^{ης} Νοεμβρίου 1920, ο Βενιζέλος υπέστη εκλογική ήττα. Παρόλο που το κόμμα των φιλελευθέρων είχε περισσότερους ψήφους, μερικές χιλιάδες, λόγω του εκλογικού νόμου συγκέντρωσε μόνο 116 έδρες και μάλιστα ο ίδιος ο Βενιζέλος δεν εξελέγη Βουλευτής. Ο λαός καταγέφυσε την πολιτική του Βενιζέλου, διότι κουράστηκε από τις συνεχείς επιστρατεύσεις. Στις τάξεις του στρατού υπηρετούσαν ακόμη οι κλάσεις του 1912. Επίσης υπήρχαν τα τελευταία δύο χρόνια και ατασθαλίες μεσαίων στελεχών του κόμματος, που εκμεταλλεύθηκε προεκλογικά η αντιπολίτευση.

1.10. Κεμάλ

Η συρρίκνωση της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, σε συνδυασμό με την ταπεινωτική μεταχείριση από τους από τους Συμμάχους, ευνόησε την ανάπτυξη ενός εθνικιστικού κινήματος με επικεφαλής τον Μουσταφά Κεμάλ. Από τον Μάιο του 1919 οργάνωνε τις κινήσεις των Τούρκων εναντίων των ξένων δυνάμεων και κυρίως εναντίων των Ελλήνων. Τον Απρίλιο του 1920 ο Κεμάλ σχημάτισε μια επαναστατική κυβέρνηση στην Άγκυρα, που δεν αναγνώριζε τον Σουλτάνο. Ο Κεμάλ κατέστησε φανερό σε όλους ότι ήταν η πραγματική πηγή εξουσίας στην Τουρκία.

1.11. Τα γεγονότα 1921-1922

Οι σύμμαχοι διαμήνυσαν ότι αν επιστρέψει ο Γερμανόφιλος Βασιλιάς, αποδεσμεύονται από κάθε υποχρέωση οικονομική και πολιτική έναντι της Ελλάδας. Η κυβέρνηση Ράλλη, επανέφερε τον βασιλιά Κωνσταντίνο στο θρόνο, με αποτέλεσμα την ρήξη με την Αντάντ. Η άνοδος του Κωνσταντίνου, προκάλεσε τελικά την δυσφορία των "συμμαχικών" δυνάμεων απέναντι στην Ελλάδα και σύντομα την πολιτική απομόνωσή της σε διεθνές επίπεδο, καθώς ο Κωνσταντίνος είχε άμεσες σχέσεις με την έκπτωτη βασιλική οικογένεια της ηττημένης Γερμανίας.

Η νέα κυβέρνηση, αν και εκλέχθηκε με το σύνθημα της αποστράτευσης και το τέλος του πολέμου όχι μόνο δεν τήρησε την υπόσχεση της, αλλά επεξέτεινε τον πόλεμο σε επιθετικό. Τον Ράλλη διαδέχθηκε ο Ν. Καλογερόπουλος και στις 26 Μαρτίου /8 Απριλίου ανέλαβε πρωθυπουργός ο Δημήτριος Γούναρης.

Ο Γούναρης για την εξάλειψη του Βενιζελικού «μιάσματος» έκανε στρατηγούς του Ελληνικού στρατού, άσχετους και άπειρους μοναρχιστές με τον Βασιλιά Κωνσταντίνο να έχει τον πλήρη έλεγχο των στρατευμάτων στη Σμύρνη.

Με τους ηγέτες της νέας κατάστασης θιασώτες της «Μεγάλης Ιδέας» και ανίκανους να αντιληφθούν τη μεταστροφή, το τελικό αποτέλεσμα, η Μικρασιατική καταστροφή, ήταν αναπόφευκτο.

Ο Κεμάλ ενίσχυε συνεχώς τις δυνάμεις του, ενώ παράλληλα παρέσυρε τον ελληνικό στρατό στα βάθη της Μ. Ασίας, μακριά από κάθε δυνατότητα ανεφοδιασμού.

Το 1922 τα τουρκικά στρατεύματα άρχισαν την αντεπίθεση. Αφού επέτυχαν τη διάσπαση των ελληνικών δυνάμεων και την αποκοπή και συντριβή μέρους αυτών, ο Κεμαλικός τουρκικός στρατός ανάγκασε τον εναπομείναντα Ελληνικό στρατό να υποχωρεί διαρκώς, ενώ μαζί με τους στρατιώτες έφευγαν και Έλληνες κάτοικοι, που

Πηγή: Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος».

φοβόντουσαν αντίποινα από τους Τούρκους. Ο ελληνικός στρατός αναγκάστηκε να αποχωρήσει από την Μ. Ασία και ο πόλεμος είχε ουσιαστικά τελειώσει.

**Η Σμύρνη μάνα καίγεται, καίγεται και το βιος μας,
ο πόνος μας δε λέγεται, δε γράφεται ο καημός μας.**

**Ρωμοσύνη, ρωμοσύνη δε θα ησυχάσεις πια
ένα χρόνο ζεις ειρήνη και τριάντα στη φωτιά.**

**Η Σμύρνη μάνα χάνεται τα όνειρά μας πάνε
στα πλοία όποιος πιάνεται κι οι φίλοι τον χτυπάνε**

**Ρωμοσύνη, ρωμοσύνη δε θα ησυχάσεις πια
ένα χρόνο ζεις ειρήνη και τριάντα στη φωτιά**

1.12. Καταστροφή της Σμύρνης

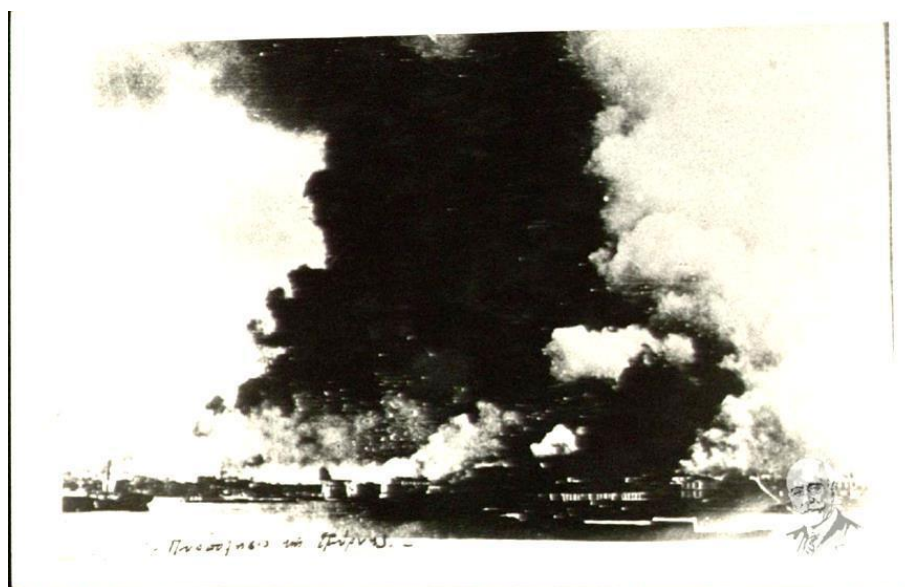
Στις 19 Αυγούστου ο ύπατος αρμοστής στη Σμύρνη, Αριστείδης Στεργιάδης, ανακαλεί όλους τους υπαλλήλους της αρμοστείας στην Σμύρνη.

Σύμφωνα με τον ιστορικό Γρηγόρη Δαφνή (Γρ. Δαφνής, « Η Ελλάδα μεταξύ δύο πολέμων», Αθήνα 1997, σ. 31):

“Λίγο πριν την αναχώρηση από τη Σμύρνη των ελληνικών υπηρεσιών και ενώ το μέτωπο είχε σπάσει, ο νεαρός πολιτικός Γεώργιος Παπανδρέου ενημερώνεται από τον Στεργιάδη για την επερχόμενη καταστροφή. Στην ερώτηση του Παπανδρέου «Γιατί δεν ειδοποιείτε τον κόσμο να φύγει;», ο Στεργιάδης φέρεται να απαντά: «Καλύτερα να μείνουν εδώ να τους σφάξει ο Κεμάλ γιατί αν πάνε στην Αθήνα θα ανατρέψουν τα πάντα». Κι αυτό γιατί στα μάτια της βασιλικής παράταξης στην Ελλάδα όλοι οι Μικρασιάτες ήταν τσιράκια του Βενιζέλου. Άρα, ποινή θανάτου δια της εγκατάλειψης, καθώς ξεμένουν για να διαλέξουν ανάμεσα στην πυρκαγιά, τον πνιγμό ή τους Τούρκους που έρχονται με άγριες διαθέσεις.

Στις 26 Αυγούστου ο Στεργιάδης εγκαταλείπει την Σμύρνη και στις 27 Αυγούστου μπαίνουν οι Τούρκοι. Το απόγευμα της ίδιας μέρας θανατώνεται με φρικτά βασανιστήρια ο Μητροπολίτης Σμύρνης, Χρυσόστομος. Το βράδυ άρχισαν οι λεηλασίες και οι δολοφονίες που διήρκησαν μέρες.

Το απόγευμα της 31^{ης} Αυγούστου η Σμύρνη καίγεται.

Πηγή: Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος».

1.13. Συνθήκη της Λωζάνης

Με την Συνθήκη της Λωζάνης (24 Ιουλίου 1923), καθορίστηκαν τα νέα εδαφικά καθεστώτα του ελληνικού και τουρκικού κράτους αντίστοιχα. Με τη συνθήκη αυτή η Τουρκία ανέκτησε την Ανατολική Θράκη και την περιοχή της Σμύρνης. Με την ίδια συνθήκη αναγνωρίστηκε επίσης η κυριαρχία της Ιταλίας στα Δωδεκάνησα και ορίστηκαν τα σύνορα μεταξύ της Ελλάδας και της Τουρκίας στον Έβρο.

Έξι μήνες πριν, στις 30 Ιανουαρίου 1923, είχε υπογραφεί η ελληνοτουρκική Σύμβαση, η οποία ρύθμιζε την ανταλλαγή των πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Προβλεπόταν η υποχρεωτική ανταλλαγή μεταξύ των Ελλήνων ορθοδόξων κατοίκων από την Τουρκία και των Μουσουλμάνων κατοίκων από την Ελλάδα. Μάλιστα, η ανταλλαγή ίσχυσε αναδρομικά για όλες τις μετακινήσεις που έγιναν από τη μέρα που κηρύχθηκε ο Α' Βαλκανικός πόλεμος (18 Οκτωβρίου 1912).

1.14. Σύμβαση Ανταλλαγής

Οι ανταλλάξιμοι, σύμφωνα με τη σύμβαση ανταλλαγής:

- θα απέβαλαν την παλιά ιθαγένεια και θα αποκτούσαν την ιθαγένεια της χώρας στην οποία εγκαθίσταντο
- είχαν δικαίωμα να μεταφέρουν την κινητή τους περιουσία
- είχαν δικαίωμα να πάρουν από το κράτος στο οποίο μετανάστευαν ως αποζημίωση περιουσία ίσης αξίας με την ακίνητη περιουσία που εγκατέλειπαν φεύγοντας
- θα διευκολύνονταν στην μετακίνησή τους από τη *Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής*.

Η συμφωνία αυτή καθιέρωνε για πρώτη φορά τη μαζική μετακίνηση πληθυσμών κι είχε υποχρεωτικό χαρακτήρα.

1.15. Ο ξεριζωμός με την πέννα του Έρνεστ Χέμινγουεϊ

Ο μεγάλος Νομπελίστας συγγραφέας Έρνεστ Χέμινγουεϊ δίνει συγκλονιστικές περιγραφές αυτής της περιόδου, όπως την έζησε και την κατέγραψε.

Ως πολεμικός ανταποκριτής της канаδικής εφημερίδας “Toronto Star” ο Χέμινγουεϊ είχε βρεθεί ως αυτόπτης μάρτυς στον τόπο της καταστροφής και την είχε περιγράψει σε μια σειρά άρθρων του, που εκδόθηκαν το 1985 σε βιβλίο με τον τίτλο: «Dateline: Toronto”. Ο Χέμινγουεϊ είναι σαφής. ξέρει ότι 1.250.000 Έλληνες διώχτηκαν από τα σπίτια τους με την ανταλλαγή των πληθυσμών: «Ό,τι και να πει κανείς για το πρόβλημα των προσφύγων στην Ελλάδα δεν πρόκειται να είναι υπερβολή. Ένα φτωχό κράτος με μόλις 4 εκατομμύρια πληθυσμό πρέπει να φροντίσει για άλλο ένα τρίτο των κατοίκων. Και τα σπίτια που άφησαν οι Μουσουλμάνοι που έφυγαν δεν επαρκούν σε τίποτα, χώρια η διαφορά στο επίπεδο κουλτούρας που είχαν συνηθίσει οι Έλληνες».

Η καταστροφή κατά τον Χέμινγουεϊ οφείλεται στην προδοσία. Μια προδοσία που πήγασε και από τους συμμάχους, αλλά και από τον βασιλιά Κωνσταντίνο που αντικατέστησε τους έμπειρους –αλλά βενιζελικούς- αξιωματικούς, με δικούς του «που ποτέ δεν είχαν ακούσει τον κρότο της μάχης».

Γράφει: «Όλη μέρα περνούν δίπλα μου, λεροί, εξαντλημένοι, αζύριστοι, ανεμοδαρμένοι στρατιώτες που βαδίζουν στη γκρίζα γυμνή ύπαιθρο... Χωρίς μπάντες, χωρίς [ανθρωπιστικές] οργανώσεις να τους ανακουφίσουν, χωρίς τόπο να ξαποστάσουν ... Είναι οι τελευταίοι από αυτό που ήταν κάποτε η δόξα της Ελλάδας. Κι αυτό είναι το τέλος της δεύτερης πολιορκίας της Τροίας» (Toronto Star, 3 Νοεμβρίου 1922).

Σε μία από τις τελευταίες του ανταποκρίσεις από την Τουρκία στην Τορόντο Σταρ γράφει:

«Ποιος θα θρέψει τόσο πληθυσμό; Κανένας δεν το ξέρει και μέσα στα επόμενα χρόνια ο χριστιανικός κόσμος θα ακούει μια σπαρακτική κραυγή, που ελπίζω να φτάσει και ως τον Καναδά: Μην ξεχνάτε τους Έλληνες!».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Προσφυγικά ρεύματα κατά την περίοδο 1914-1922

2.1. Διωγμοί των Ελλήνων

Η ελληνική παρουσία στη Μικρά Ασία υπήρξε από αρχαιοτάτων χρόνων. Κατά τον 12^ο και 13^ο αιώνα οι ελληνικοί πληθυσμοί αραιώσαν αισθητά, κυρίως λόγω των μαζικών εξισλαμισμών. Όμως, κατά το 18^ο και 19^ο αιώνα αυξήθηκαν με μεταναστεύσεις από τον κυρίως ελλαδικό χώρο. Την περίοδο αυτή, υπήρξε θεαματική πρόοδος του ελληνισμού της Μ. Ασίας σε όλους τους τομείς, οικονομικό, πνευματικό τομέα. Ιδρύθηκαν κοινότητες, σύλλογοι, σχολεία, ιδρύματα με αξιολογότερο έργο.

Στη Θεσσαλονίκη από το 1908 μέχρι το 1911 στα ετήσια συνέδρια του Κομιτάτου «Ένωση και Πρόοδος» (İttihat ve Terakki), μιας παραστρατιωτικής οργανώσεως που μέλος της ήταν και ο Μουσταφά Κεμάλ, καταστρώθηκαν τα σχέδια για την εξόντωση όλων των υποτελών Χριστιανικών λαών και τη δημιουργία μιας Τουρκίας ισλαμικής και εθνικά αμιγούς.

Τους πρώτους μήνες του 1914 έγιναν αθρόες μεταναστεύσεις Μουσουλμάνων της Σερβίας, της Βουλγαρίας και της Ελλάδας προς τη Μικρά Ασία, οι οποίες υποκινήθηκαν σε γενικές γραμμές από την τουρκική κυβέρνηση. Το Τουρκικό Κράτος για να εξασφαλίσει τη διαμονή τους μέσα στην επικράτεια του, υποκίνησε τρομοκρατικές ενέργειες σε βάρος των Ελλήνων με σκοπό να τους ξεριζώσει και να αρπαχθούν τα υπάρχοντα τους. Άτακτα σώματα, οι Τσέτες, σε συνεργασία πάντα με τις Οθωμανικές Αρχές, άρχισαν με λεηλασίες φόνους και βιασμούς να τρομοκρατούν τους Έλληνες και να τους διώχνουν από τον τόπο τους.

Από τις 21 Ιουνίου του 1914, το ενδεχόμενο και η Ελλάδα να βγει στον Πόλεμο με το μέρος της Αντάντ, έδωσε αφορμή στην Τουρκία για να κηρύξει γενική επιστράτευση όλων των εθνοτήτων.

Οι καταπιέσεις που υπέστησαν οι Έλληνες πήραν τις εξής μορφές:

- έκτακτες επιβαρύνσεις και επιτάξεις ειδών για τις ανάγκες του πολέμου.
- εμπόδια στις εμπορικές δραστηριότητές τους.
- Από το 1909 ήδη αποφασίσθηκε η υποχρεωτική στρατολόγηση των Χριστιανών. Όσοι είχαν ηλικία 20-45 ετών μπορούσαν αρχικά να εξαγοράσουν τη στρατιωτική τους θητεία. Όσοι δεν πλήρωσαν χαρακτηρίστηκαν λιποτάκτες. Μετά την κατάργηση της δυνατότητας εξαγοράς της θητείας σημειώθηκαν χιλιάδες λιποταξίες και όσοι συνελήφθησαν, εκτελέστηκαν.
- Εκλήθησαν όλοι οι άνδρες για να καταταγούν σε Τάγματα Εργασίας δηλαδή τα αμελέ ταμπουρού (amele tambourou). Όσοι δεν προσήλθαν τότε καταδικάσθηκαν σε θάνατο.

Την ίδια τύχη είχαν όμως και οι περισσότεροι από εκείνους που κατατάγηκαν. Μακρές βασανιστικές πορείες και καταναγκαστική καθημερινή δεκαοκτάωρη εργασία σε έργα οδοποιίας χωρίς νερό και φαγητό, οδήγησαν χιλιάδες απ' αυτούς σε αργό θάνατο.

2.2. Θράκες

Οι Έλληνες της ανατολικής Θράκης υπήρξαν οι πρώτοι που υπέστησαν νωρίτερα από τους Μικρασιάτες και Πόντιους τις βουλγαρικές και τουρκικές διώξεις εξαιτίας των βαλκανικών πολέμων και των μακροπρόθεσμων επιπτώσεών του.

Σιδηροδρομικός σταθμός των Σαράντα Εκκλησιών, πρόσφυγες περιμένουν για αναχώρηση.
Πηγή: Διαδίκτυο.

Τα κάρα των προσφύγων φορτωμένα περνούν μέσα από την Ανδριανούπολη.
Πηγή: Διαδίκτυο.

Οι διώξεις των Θρακών χρονολογούνται επακριβώς από τα τέλη του 1912 λόγω της Βουλγαρικής τρομοκρατίας και κορυφώνονται το 1913 με την απογύμνωση της περιοχής από τον ελληνισμό, με τις τουρκικές διώξεις.

Ο επίσημη ελληνική πολιτική συναίνεσε στην εθελοντική ανταλλαγή των Ελλήνων της Ανατολικής Θράκης και μέρους των Μικρασιατών με τους Μουσουλμάνους της Μακεδονίας και της Ηπείρου.

Έρνεστ Χέμινγκουεϊ, σε μια

ανταπόκρισή του στη εφημερίδα «Toronto Star,» του Τορόντο γράφει: «Βρίσκομαι σε ένα άνετο τρένο, αλλά με τη φρίκη της εκκένωσης της Θράκης όλα μου φαίνονται απίστευτα. Έστειλα τηλεγράφημα στη «Star» από την Αδριανούπολη. Δεν χρειάζεται να το επαναλάβω. Η εκκένωση συνεχίζεται ... Ψιχάλιζε. Στην άκρη του λασπόδρομου έβλεπα την ατέλειωτη πορεία της ανθρωποθάλασσας να κινείται αργά στην Αδριανούπολη και μετά να χωρίζεται σ' αυτούς που πήγαιναν στη Δυτική Θράκη και τη Μακεδονία. ... Δε μπορούσα να βγάλω από το νου μου τους άμοιρους ανθρώπους που βρίσκονταν στην πομπή γιατί είχα δει τρομερά πράγματα σε μια μόνο μέρα. Η ξενοδόχισσα προσπάθησε να με παρηγορήσει με μια τρομερή τούρκικη παροιμία: «Δε φταίει μόνο το τσεκούρι, φταίει και το δέντρο». (Toronto Star, 14 Νοέμβρη 1922).

Τον Αύγουστο του 1914 άρχισε ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος. Τα στρατόπεδα ήταν δύο: Οι Δυνάμεις της Αντάντ (Entente) δηλαδή η Μεγάλη Βρετανία, η Γαλλία και η Ρωσία μέχρι το 1918, και από το 1917 και οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής εναντίον των Κεντρικών Δυνάμεων, Γερμανίας, Αυστροουγγαρίας, Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και Βουλγαρίας. Στις 24 Απριλίου του 1915 άρχισε και η γενοκτονία των Αρμενίων, που στοίχησε τη ζωή 1.500.000 αθώων ανθρώπων.

2.3. Μικρασιάτες και Πόντιοι

- Το 1916 ξεκίνησαν να πυρπολούνται τα σπίτια όσων δεν είχαν «καταταγεί» και όσων «λιποτακτούσαν». Οι ομορφότερες Ελληνίδες συλλαμβάνονταν και πωλούνταν αντί 10 παράδων η μία, σε ένα νέο είδος σκλαβοπάζαρων στο Ικόνιο και στο Μπαλίκεσιρ (Balıkesir), ενώ άλλες κλείστηκαν αναγκαστικά στους οίκους ανοχής του Γενί Σεχίρ (Yenişehir).
- Ολόκληρες Ελληνικές κοινότητες άρχισαν να μεταφέρονται βίβια στο εσωτερικό της Τουρκίας κάτω από άθλιες και εξοντωτικές συνθήκες. Αν κάποιος έπεφτε εξαντλημένος οι Τούρκοι τον πυροβολούσαν.
- Δυτικά της Αμάσειας στην επαρχία Τσόρουμ (Çorum) έγιναν μαζικές σφαγές. Στα τέλη του 1916 μάλιστα οι Τούρκοι συγκέντρωσαν όλους του άνδρες της περιοχής, 3.500 τον αριθμό και τους έπνιξαν στο ποτάμι.
- Το Δεκέμβριο 1916 στην περιοχή της Σαμψούντας καήκαν πάνω από σαράντα χωριά, αφού βιάστηκαν οι γυναίκες, λεηλατήθηκαν οι περιουσίες και θανατώθηκαν οι κάτοικοι τους. Ταυτόχρονα με διαταγή του Μεχμέτ Ταλαάτ πασά (Mehmet Tâlât) διατάχθηκε η άμεση εξόντωση όλων των αρένων.
- Στις αρχές του 1917 ήρθε η σειρά της καταστροφής 88 ελληνικών χωριών της Κερασούντος, καθώς και μιας ευημερούσας κωμοπόλεως της Αμάσειας του Τσαρσαμπά (Çarşamba), που την αποκαλούσαν «Μικρή Σμύρνη του Πόντου» με πέντε δημοτικά σχολεία, παρθεναγωγείο, σχολαρχείο και μεγαλοπρεπές θέατρο.
Στις 15 Ιανουαρίου του 1917, οι Τούρκοι συγκέντρωσαν τις 5.000 των κατοίκων της στην πλατεία και τους κατάσφαξαν με τσεκούρια και μπαλτάδες.
- Το Μάρτιο του 1917 ολόκληρος ο πληθυσμός των Κυδωνιών μεταφέρθηκε στο Μπαλίκεσιρ (Balıkesir) για εξόντωση ενώ Ελληνικά σχολεία, νοσοκομεία, αλλά ιδρύματα λεηλατήθηκαν και οι εκκλησίες βεβηλώθηκαν.
- Το Νοέμβριο του 1918 εκκενώθηκε η Τρίπολη του Πόντου από τους Έλληνες, που οδηγήθηκαν στην εξόντωση.
- 20 Μαΐου 1919, η Επαρχία της Αμάσειας (Amasya) είχε 136.768 Έλληνες. Από τον πληθυσμό αυτό οι 72.375, δηλαδή οι άρρενες συνελήφθησαν και μόνο οι 21.712 επέζησαν.

Οι Πόντιοι αγωνίσθηκαν αδιάκοπα στα βουνά ολόκληρης της περιοχής τους.

Ο ηγέτης των Νεοτούρκων Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ οργάνωνε συστηματικά τις σφαγές.

Στις 29 Μαΐου του 1919 μάλιστα συναντήθηκε στον Πόντο με τον αρχισφαγέα Συνταγματάρχη Τοπάλ Οσμάν (Topal Osman), τον συνεχάρη για το έργο του και του υποσχέθηκε σημαντικά αξιώματα, όταν με τη βοήθεια του οι Τσέτες, θα «καθάριζαν» όλους τους Ρωμιούς.

Την φωτογραφία την τράβηξε ο αρχαιολόγος Felix Sartaux, ο οποίος επόπτευε τις αρχαιολογικές ανασκαφές για την αρχαία Φώκαια. Η φωτογραφία με τον έφιππο Τσέτη τραβήχτηκε ενώ είχαν βάλει φωτιά στην ελληνική συνοικία και ο κόσμος περίμενε με αγωνία τα πλοιάρια για να φύγει για Μυτιλήνη. Ο Τσέτης κρατούσε τα λάφυρα που είχε πάρει από ελληνικό σπίτι, μεταξύ αυτών και την ομπρέλα που είχε ανοίξει και περήφανα κρατούσε, τονίζοντας τη νίκη ενάντια στους γκιαούρηδες!!! Πίσω του ακολουθούν και άλλοι πεζοί φορτωμένοι με λάφυρα.

2.4. Οι πρόσφυγες από το 1919 έως το 1922

Το Νοέμβριο του 1919 υπογράφηκε η συνθήκη του Νεϊγύ, που προέβλεπε την παραχώρηση της Δυτικής Θράκης από τη Βουλγαρία στην Ελλάδα. Στη συνθήκη ήταν συνημμένο το «Σύμφωνο περί αμοιβαίας μεταναστεύσεως μεταξύ Ελλάδος και Βουλγαρίας». Με βάση τη συνθήκη ήλθαν στην Ελλάδα περίπου 30.000 Έλληνες. Την περίοδο 1919-1921, λόγω της Ρωσικής Επανάστασης, μεγάλο μέρος των Ελλήνων της Ρωσίας έφθασαν στην Ελλάδα. Τους Έλληνες ακολούθησαν Αρμένιοι και Ρώσοι.

Έλληνες πρόσφυγες ήλθαν επίσης κατά το διάστημα αυτό από τη Βόρειο Ήπειρο, τη Ρουμανία.

Συνολικά, μέχρι και το 1920, είχαν καταφύγει στην Ελλάδα περίπου 800.000 πρόσφυγες.

Ο επιστροφή των προσφύγων στη Μικρά Ασία ξεκίνησε τους τελευταίους μήνες του 1918 μετά τον τερματισμό του πολέμου με την Τουρκία.. Οι περισσότεροι επέστρεψαν στις εστίες τους μετά την απόβαση του ελληνικού στρατού στη Σμύρνη, το Μάιο του 1919.

Μέχρι το τέλος του 1920 η πλειονότητα των προσφύγων είχε επιστρέψει στη Μικρά Ασία και την Ανατολική Θράκη.

Σύμφωνα με την απογραφή του 1928, πριν το 1922 στην Ελλάδα κατέφυγαν και παρέμειναν 151.892 πρόσφυγες.

2.5. 1922 Ο μεγάλος ξεριζωμός

Ο ξεριζωμός από τις πατρίδες και η μαζικότερη εισροή προσφύγων από την Μ. Ασία είναι τεράστιας κλίμακας σε σχέση τον γηγενή πληθυσμό. Ανατρέπεται κάθε πληθυσμιακή ισορροπία στη χώρα. Ένα μικρό κράτος με 5 εκατ. κατοίκους, βρίσκεται μπροστά σε μία πλημμυρίδα 1,5 εκατομμύριου ψυχών. (Πεντζόπουλος, 1966).

Ανάμεσά τους υπερτερούν οι γυναίκες και τα παιδιά κάτω των 10 ετών.

Προκυμαία Σμύρνης, "Από την εκκένωσιν της Μ.Ασίας".
Πηγή: Ίδρυμα «Ελευθέριος Βενιζέλος».

2.6. Ελληνικός πληθυσμός στην Μ. Ασία

«Η συνολική αριθμητική δύναμη του ελληνικού στοιχείου της Μικράς Ασίας δεν μπορεί να καθοριστεί με ακρίβεια, διότι δεν υπάρχουν αξιόπιστες στατιστικές. Ωστόσο η επίσημη οθωμανική στατιστική του 1910 και η στατιστική του πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως του 1912 δεν παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές και δύναται να μας δώσουν μια πιο αξιόπιστη εικόνα.» (Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμος ΙΔ, σελ.372).

ΕΠΙΣΗΜΗ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ 1910

ΣΥΝΟΛΟ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ (δεν περιλαμβάνεται η Κων/πολη)	Πληθυσμός	Ποσοστό
Τούρκοι [σ.σ. ορθότερα, μουσουλμάνοι]	8.192.589	75,7%
Έλληνες	1.777.146	16,4%
Αρμένιοι	594.539	5,5%
Εβραίοι	39.370	0,4%
Λοιποί	219.451	2,0%
<i>Σύνολο</i>	<i>10.823.095</i>	<i>100,0%</i>

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ 1912

ΣΥΝΟΛΟ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ (δεν περιλαμβάνεται η Κων/πολη)	Πληθυσμός	Ποσοστό
Τούρκοι [σ.σ. ορθότερα, μουσουλμάνοι]	7.048.662	72,7%
Έλληνες	1.782.582	18,4%
Αρμένιοι	608.707	6,3%
Εβραίοι	37.523	0,4%
Λοιποί	218.102	2,2%
<i>Σύνολο</i>	<i>9.695.576</i>	<i>100,0%</i>

Τα υπάρχοντα στοιχεία συγκλίνουν, χωρίς αμφιβολία, στο συμπέρασμα ότι ο ανατολικός ελληνισμός αποτελούσε σημαντικό τμήμα του πληθυσμού της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Σε ορισμένες περιοχές της Ανατολικής Θράκης, στην

Κωνσταντινούπολη, στη Δυτική Μικρά Ασία και τον Πόντο οι Έλληνες συχνά κυριαρχούσαν με το υψηλό μορφωτικό και οικονομικό επίπεδο.

2.7. Οι πρόσφυγες στην Ελλάδα το 1922

Για τον ακριβή αριθμό των προσφύγων έγιναν πολλές εκτιμήσεις.

Πίναξ Ι. — Πρόσφυγες κατά Διαμερίσματα και Γενικές Διοικήσεις.

Α.Α. αριθ.	Διαμερίσματα και Γενικές Διοικήσεις	Πρόσφυγες κατά φύλον		
		Άρσενες	Θήλειες	Σύνολον
1	1) Γενική Διοίκηση Ανατολικής Μακεδονίας Ανατολικής Μακεδονίας.....	38471	42220	80691
2	Δυτικής Μακεδονίας.....	5661	6503	12164
3	2) Γενική Διοίκηση Ηπειρώτου.....	5060	6922	11982
4	Θεσσαλίας και Άρτης.....	14710	19315	34025
5	Θεσσαλονίκης.....	74911	87507	162418
6	Θράκης.....	47906	52007	99913
7	Ίονίων Νήσων.....	10298	15157	25455
8	Κρήτης.....	12611	16210	28821
9	Κυκλάδων Νήσων.....	7620	11230	18850
10	4) Θεσσαλία και Άρτο Λέσβου.....	26114	31394	57508
11	Πελοποννήσου.....	20322	26519	46841
12	Σάμου.....	9194	12181	21375
13	Σερβίας, Ελλάδος και Εθιοπίας.....	66120	91956	158076
14	Χίου.....	12315	15997	28312
	Σύνολον.....	351313	435118	786431

Απογραφή του 1923

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία.

Η Σύμφωνα με την απογραφή του 1923 από την στατιστική υπηρεσία το σύνολο των προσφύγων ανέρχεται σε 786.431.

Πρόσφυγες από Μ. Ασία.
Πηγή: Διαδίκτυο.

5. Πρόσφυγες άπογραφέντες εν 'Ελλάδι κατά την άπογραφήν του 1928 κατά χώρας προελεύσεως.
5. Réfugiés recensés en Grèce au recensement de 1928 par pays de provenance.
(Γενική Στατιστική 'Υπηρεσία της 'Ελλάδος.—Statistique Générale de la Grèce.)

Χώραι προελεύσεως	Γενεόν άνθρον Total général	Πρόσφυγες έλθόντες πρό της Μικρασιατικής καταστροφής Réfugiés arrivés avant la catastrophe d'Asie-Mineure			Πρόσφυγες έλθόντες μετά την Μικρασιατικήν καταστροφήν Réfugiés arrivés après la catastrophe d'Asie-Mineure			Pays de provenance
		Σύνολον Total	*Άρρενες Hommes	Θήλεις Femmes	Σύνολον Total	*Άρρενες Hommes	Θήλεις Femmes	
Μικρά 'Ασία	626.954	37.728	19.777	17.951	589.226	273.309	315.917	Asie-Mineure
Θράκη	256.635	27.057	14.155	12.902	229.578	112.682	116.896	Thrace
Πόντος	182.169	17.528	8.979	8.549	164.641	79.292	85.349	Pontus
Κάυκασος	47.091	32.421	17.003	15.418	14.670	7.407	7.263	Caucase
Βουλγαρία	49.027	20.977	10.860	10.117	28.050	14.210	13.840	Bulgarie
Ρωσία	11.435	5.214	2.828	2.386	6.221	3.531	2.690	Russie
Κωνσταντινούπολις	38.458	4.109	2.449	1.660	34.349	17.785	16.564	Constantinople
'Αλβανία	2.498	1.600	852	748	898	586	312	Albanie
Σερβία	6.057	4.611	2.365	2.246	1.446	639	807	Serbie
Ρουμανία	722	266	127	139	456	147	309	Roumanie
Δωδεκάνησος	738	355	188	167	383	206	177	Dodécanése
Κύπρος	57	25	17	8	32	20	12	Chypre
Αίγυπτος	8	1	1	—	7	3	4	Égypte
Σύνολον	1.221.849	151.892	79.601	72.291	1.069.957	509.817	560.140	Total

Απογραφή προσφύγων 1928.

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία.

- Από την απογραφή του 1928, που δεν περιλαμβάνει όσους πέθαναν τα πρώτα χρόνια ή μετανάστευσαν, ο αριθμός των προσφύγων στην Ελλάδα φτάνει το **1.221.849**.
- Ο πρώτος πρόεδρος της Επιτροπής Αποκαταστάσεως Προσφύγων, Ε. Μοργκεντάου εκτιμά τον αριθμό των προσφύγων σε **1.360.000**.

- Τον αριθμό αυτό τον υποβίβασε σε **1.000.000** ο Αμερικανός ταγματάρχης Δάβιτσον, μέλος του αμερικανικού Ερυθρού Σταυρού και ακόλουθος της Νήαρ Ηστ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Αποκατάσταση προσφύγων

3.1. Πολιτική στέγασης του κράτους

Ο πρωταρχική υποχρέωση και ανάγκη ήταν η προσωρινή στέγαση των προσφύγων. Το έργο αυτό το επωμίστηκε το υπουργείο Περιθάλψεως.

Αμέσως κινητοποιούνται δημόσιοι φορείς και οργανισμοί όπως το υπουργείο Υγιεινής, Προνοίας και Αντιλήψεως, το υπουργείο Γεωργίας.

- Το Νοέμβριο του 1922 ιδρύθηκε το «**Ταμείο Περιθάλψεως Προσφύγων**», Μετά την υπογραφή της Σύμβασης της Λωζάννης για την ανταλλαγή των πληθυσμών (30 Ιανουαρίου 1923) φάνηκε ότι οι πρόσφυγες δεν θα μπορούσαν πλέον να γυρίσουν στις εστίες τους. Γι' αυτό έπρεπε να στεγαστούν μόνιμα
- Το Νοέμβριο του 1923 ιδρύθηκε η **Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων**, Ε.Α.Π. και άσκησε το έργο της ως τα τέλη του 1930. Ήταν ένας αυτόνομος οργανισμός με πλήρη νομική υπόσταση. Βασική αποστολή του ήταν η οριστική στέγαση των προσφύγων .(Φ.Ε.Κ. 289/13 – 10 – 1923).

2061

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Ὀκτωβρίου 1923
ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ
Ἀριθμὸς φύλλου 289

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νομοθετικὰ διατάγματα

Περὶ κυρώσεως τοῦ ἐν Γενεύῃ ὑπογραφέντος Πρωτοκόλλου περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν ἐν Ἑλλάδι προσφύγων καὶ ἰδρύσεως Ἐπιτροπῆς ἀποκαταστάσεως προσφύγων κλπ. 1

Περὶ προκαταβολῆς εἰς δικαστικούς ἀντιπροσώπους καὶ τροποποιήσεως ἐξελικτικῶν τινῶν νόμων καὶ τῶν συμπληρωσάντων αὐτούς... 2

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

(1)

Περὶ κυρώσεως τοῦ ἐν Γενεύῃ ὑπογραφέντος πρωτοκόλλου περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν ἐν Ἑλλάδι προσφύγων καὶ ἰδρύσεως Ἐπιτροπῆς ἀποκαταστάσεως προσφύγων κλπ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐγγοντὲς ὑπ' ὄψει τῆς παραγράφου 1 τῆς ἀπὸ 15 Σεπτεμβρίου 1922 ἀποφάσεως τῆς Ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς, πρῶτος τοῦ Ἡμετέρου Ἰπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσασμεν καὶ διατάσσομεν·

Ἄρθρον μόνον.

Τὸ ἐν Γενεύῃ τῇ 29 Σεπτεμβρίου 1923 ὑπογραφὲν πρῶτον κώλων ὑπὸ τοῦ παρὰ τῇ Δ' Γεν. Συνελεύσει τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν πληρεξουσίου τῆς Ἑλλάδος κ. Α. Μιχαηλοπούλου περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν ἐν Ἑλλάδι προσφύγων καὶ περὶ τῆς πρὸς τοῦτο ἰδρύσεως Ἐπιτροπῆς ἀποκαταστάσεως προσφύγων, ὡς καὶ οἱ προσερχθέντες πίνακες ὧν τὸ κείμενον ἐν Ἀγγλικῷ πρωτοτύπῳ καὶ Ἑλληνικῇ μεταφράσει ἐπιτελεῖται, ἔχουσι πλήρη καὶ νόμιμον ἰσχύν.

Τὸ παρὸν νομοθετικὸν διάταγμα δημοσιευθὲν διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Ὀκτωβρίου 1923.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄

Ὁ Πρόεδρος
Σ. Γονατᾶς
Τὰ Μέλη
**Μ. Μίσσιος, Γ. Παπανδρέου, Κ. Γόντικας, Γ. Κοφινᾶς,
Α. Χατζηκυριακός, Α. Σοκελλαρόπουλος, Α. Δοξιάδης, Π. Μαυρομιχάλης, Κ. Βούλγαρης.**

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ

Ἄρθρον εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἐν Ἑλλάδι προσφύγων καὶ εἰς τὴν πρὸς τοῦτο ἰδρῶσιν Ἐπιτροπῆς ἀποκαταστάσεως προσφύγων.

Ὁ ὑπογεγραμμένος, ἐνεργῶν ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ δεόντως ἐξουσιοδοτημένος πρὸς τοῦτο, ἀποδέχεται ἐν μέρους τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τὸ ἐπόμενον σχέδιον, ἐγκριθὲν ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, διὰ τὴν ἰδρῶσιν Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων καὶ διὰ τὴν ἀποκατάστασιν ἐν Ἑλλάδι προσφύγων ἐπὶ γαιῶν ἐκχωρηθησομένων τῇ Ἐπιτροπῇ ἢ ἄλλως πως εἰς παραγωγικὰ ἔργα.

1. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀναλαμβάνει νὰ ἰδρῶσιν Ἐπιτροπὴν Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων, ἔχουσαν τὴν σύστασιν, τὴν ιδιότητα καὶ τὴν δρᾶσιν, τὰς διαγραφόμενας ἐν τῷ Καταστατικῷ, ὅπερ ἀποτελεῖ παράρτημα τοῦ παρόντος πρωτοκόλλου καὶ θεωρεῖται ὡς ἀποτελοῦν ἀναπόσπαστον μέρος αὐτοῦ. Ἡ

P R O T O C O L

Relating to the settlement of refugees in Greece and the creation for this purpose of a Refugees Settlement Commission.

The undersigned acting in the name of the Hellenic government and duly authorised for the purpose, accepts on behalf of the Hellenic Government the following plan, which has been approved by the Council of the League of Nations, for the establishment of a Refugees Settlement Commission and the Settlement in Greece of refugees upon lands to be assigned to the Commission or otherwise in productive work.

I. The Hellenic Government undertakes to establish a Refugees Settlement Commission to possess the constitution, capacity and functions set out in the Organic Statutes which form an annex to the present Protocol and are considered as being an integral part thereof. The ratification of the Protocol and of the

Το κεντρικό συμβούλιο της Ε.Α.Π. αποτελείτο από τέσσερα μέλη:

πρόεδρο Αμερικανό, αντιπρόεδρο Ευρωπαϊό και δύο Έλληνες.

Πρώτος πρόεδρος διορίστηκε ο διπλωμάτης **Ερρίκος Μοργκεντάου**.

Ο ίδρυση της ΕΑΠ αποτελεί ουσιαστικά την εγγύηση που απαιτεί η Κοινωνία των Εθνών (ΚΤΕ) για να χορηγήσει στην ελληνική κυβέρνηση δάνειο για την αποκατάσταση των προσφύγων.

Σε αντίθεση με το Ταμείο, η διοίκηση της ΕΑΠ υπάγεται κατά το ήμισυ στη δικαιοδοσία της ΚΤΕ και κατά το άλλο ήμισυ στο ελληνικό κράτος.

Το ελληνικό κράτος, για να βοηθήσει την Ε.Α.Π., της χορήγησε:

- 1. Εκατομμύριο στρέμματα προερχόμενα:
 - α. από τις ιδιοκτησίες των Μουσουλμάνων ανταλλάξιμων και των Βούλγαρων που εγκατέλειψαν την Ελλάδα, β. από κτήματα του Δημοσίου,
 - γ. από κτήματα που απαλλοτριώθηκαν με την αγροτική μεταρρύθμιση κατά την περίοδο 1917 και εξής, δ. από μοναστηριακή γη.
- 2. Μεγάλα χρηματικά ποσά από δύο εξωτερικά δάνεια που συνήψε το 1924 (προσφυγικό) και το 1928 (σταθεροποιητικό).
- 3. Οικόπεδα μέσα ή γύρω από τις πόλεις για να χτιστούν αστικοί συνοικισμοί.
- 4. Το τεχνικό και διοικητικό προσωπικό ορισμένων υπουργείων.

Ακόμα η Επιτροπή Αποκατάστασης Προσφύγων είχε τη δυνατότητα να προβαίνει σε **απαλλοτριώσεις εκτάσεων**, αν αυτό το έκρινε αναγκαίο, για την επέκταση των αστικών συνοικισμών.

Τέλος είχε αναλάβει να αξιοποιήσει τις ιδιοκτησίες των Μουσουλμάνων ανταλλάξιμων.

Τις υπόλοιπες, που δεν είχαν παραχωρηθεί σε πρόσφυγες, τις μεταβίβασε στις 3 Δεκεμβρίου 1925 στην Εθνική Τράπεζα Ελλάδος, ώστε από τη διαχείριση και την εκποίησή τους να προκύψουν έσοδα για τα προσφυγικά στεγαστικά προγράμματα.

3.2. Νομοθεσία Πολεοδομικού σχεδιασμού.

Η περίοδος 1922-1930 είναι εξαιρετικά γόνιμη από πλευράς νομοσχεδίων.

Από το 1913 έως 1922 αναφέρονται κατά μέσο όρο 320 νομοθετήματα ανά έτος, συγκριτικά αν αναλογισθεί κανείς ότι αντίστοιχα μόνο το 1926 νομοθετήθηκαν 130 νόμοι και 525 νομοθετικά διατάγματα, (Γκιζελή, 1984) συνολικά 655 νομοθετήματα είναι 100% η αύξηση.

Ο πολεοδομική νομοθεσία, κατά βάση υφίσταται μόλις από το 1914. Την περίοδο αυτή θεμελιώδης νόμοι έθεσαν την βάση της μετέπειτα πολεοδόμησης και οικιστικής ανάπτυξης. Επίσης την περίοδο αυτή ανοίγει το κεφάλαιο της κοινωνικής στεγαστικής πολιτικής του κράτους.

Σημαντικά νομοθετήματα.

- Το πρώτο διάταγμα «Περί υψών» εκδόθηκε το 1919 και όριζε ως επιτρεπόμενο ύψος τα 12/10 του πλάτους της οδού και μέγιστο τα 22 μ.
- Τον Αύγουστο του 1922 το νέο διάταγμα όριζε ως ελάχιστο επιτρεπόμενο ύψος ορόφων στο κέντρο της πόλης τα 3 μ. και μέγιστο ύψος για την οικοδομή τα 22 μ.30.
- Νομοθετικό διάταγμα 12.5.1923 «Περί ανεγέρσεως ευθηνών κατοικιών»
- «Περί συστάσεως συνεταιρισμού δημοσίων υπαλλήλων προς ανέγερσιν ευθηνών οικιών» της 15.11.1923 εισάγουν το νέο θεσμό των οικοδομικών συνεταιρισμών.
- Το βασιλικό διάταγμα «Περί απαλλοτριώσεως ακινήτων διά την ανέγερσιν ευθηνών οικιών» της 10.11.1923.
- 17.7.1923 δημοσιεύεται το θεμελιώδες νομοθετικό διάταγμα «Περί σχεδίων πόλεων, κωμών και συνοικισμών του κράτους και οικοδομής αυτών» ΦΕΚ,16/8/23.
- το νομοθετικό διάταγμα «Περί της κατ' ορόφους ή διαμερίσματα ιδιοκτησίας» της 19.3.1927.
- Στις 14.7.1927 δημοσιεύεται ο νόμος «Περί συστάσεως οικοδομικών συνεταιρισμών αστών προσφύγων».

Δυστυχώς με το άρθρο 20 του νόμου 3714 / 24.12.28 που ισχύει για μία τετραετία,(παρατάθηκε άλλα δύο χρόνια) γίνεται δυνατή η χορήγηση **άδειας «προς ανέγερσιν οικημάτων** μονίμων ή προσωρινών δι' αστικήν εν γένει εγκατάστασιν προσφύγων και **άνευ της τηρήσεως της νομοθεσίας περί σχεδίου πόλεων».**

Με το άρθρο 40 του ΝΔ 17.7 / 16.8 «επιτρέπεται η αναγκαστική απαλλοτρίωση [...] με σκοπό [...] την ίδρυση πλήρων συνοικισμών, όταν το επιβάλλει ανάγκη (εγκατάσταση προσφύγων ή αστέγων λόγω σεισμού, πλημμύρας ή θεομηνίας, κρίση κατοικίας από οποιοδήποτε λόγο κτλ.)».

- Το νομοθετικό διάταγμα «Περί της κατ' ορόφους ή διαμερίσματα ιδιοκτησίας» της 19.3.1927, θα μετασχηματιστεί στο **νόμο 3471 / 4.1.1929** «Περί της ιδιοκτησίας κατά ορόφους» και θα εισαγάγει το θεσμό της οριζόντιας ιδιοκτησίας αντί της ιδιοκτησίας κατά οικόπεδο, **ανοίγοντας έτσι το δρόμο στην ανέγερση πολυκατοικιών.**
- Δημοσιεύεται, , ο κρατικός **Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός (ΓΟΚ)** με το νόμο **3741** της **17.9.1929.**
- Επίσης με τον νόμο **5204/1931** «Περί ιδρύσεως εργατικής εστίας» συστήνεται ως ΝΠΔΔ η «Εργατική Εστία».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

Στοιχεία απογραφής 1928. Προσφυγικοί οικισμοί - κατοικίες.

4.1. Αστικοί οικισμοί.

Στην απογραφή του 1928 της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας στην αναφορά του Ο Α. Πάλλη, μέλους της Ε.Α.Π., σε σχέση με τους ανεγερθέντες και υπό ανέγερσιν αστικούς συνοικισμούς μέχρι 31-12-1928, στον πίνακα 5, φαίνεται ότι στην Κόρινθο δεν ανεγέρθη καμία προσφυγική κατοικία, μέχρι την παραπάνω ημερομηνία και ήταν ήδη υπό ανέγερση 135 κατοικίες. Παρόλο που δεν είχε ακόμη εγκριθεί το Πολεοδομικό Σχέδιο προέκτασης Κορίνθου, του προσφυγικού Συνοικισμού είχε αρχίσει η οικοδόμηση κατοικιών πράγμα σύνηθες για την περίοδο εκείνη. Να σημειωθεί ότι στην Αθήνα είχαν ήδη οικοδομηθεί κατοικίες από την Ε.Α.Π., στην Ν.Ιωνία 2811, στην Καισαριανή 1388, στην Κοκκινιά 1481 κ.λ.π., σε σύνολο σ' όλη την Ελλάδα 10.069, αποπερατωμένες προσφυγικές κατοικίες.

5. 'Ανεγερθέντες και υπό ανέγερσιν αστικοί συνοικισμοί της Ε.Α.Π. (31-12-28). 5.—Quartiers urbains bâtis et en cours de construction par l'Ο.Α. (31-12-28). (Α. Α. Πάλλη, μέλος Ε.Α.Π. — Α. Α. Pallis, membre de la com)					
'Εποικιστικά περιφέρειαι	Συνοικισμοί	Κατοικίας — Maisons		Quartiers	Circonscriptions de colonisation
		'Αλοπηρωμένοι Βάτιες	'Υπ' ανέγερσιν En construction		
Παλιὰ Ἑλλάς	Βύρωνος	1.414	—	Vyron	Vieille Grèce
	Ἑμιττοῦ	—	550	Hymette	
	Καισαριανῆς	1.388	209	Késsariani	
Ἀθηνῶν	Ν. Ἰωνίας	2.814	—	N. Ionie	Athènes
	Περίσσου	—	350	Périsson	
	Κοκκινιάς	1.481	—	Kokkinia	
Πελοπόννησος	Καραβάς	—	550	Karavas	Le Pirée
	Ἐλευσίνος	183	—	Elefsis	
	Βόλου	—	—	Volo	
Θεσσαλία	α) Ἀγριάς	59	—	a) Agria	Thessalie
	β) Ξεροκάμπου	1.112	339	b) Xérocampou	
	Λαρίσης	—	64	Larissa	
	Καρδίτσας	—	45	Carditsa	
Στερεὰ Ἑλλάδος	Τρικάλων	—	89	Trikkala	Grèce Centrale
	Λαμίας	—	89	Lamia	
	Λεβαδείας	—	55	Lévalde	
	Μισσολόγγιου	—	65	Missolonghi	
Πελοποννήσος	Στυλίδος	—	40	Styllide	Péloponèse
	Ἄργους	—	63	Argos	
	Κορίνθου	—	135	Corinthe	
	Πατρῶν	—	309	Patras	
Νῆσοι	Πύργου	—	199	Pyrgos	Îles
	Ναυπλίου	—	90	Nauplie	
	Τριπόλεως	—	35	Tripolis	
	Ν. Ἰταλικαρνασσῶ	250	—	N. Italicarnasse	
Κρήτης	Λακωνίας	—	119	La Canée	Crète
	Κορυφίας	—	64	Corfou	
	Ν. Κονταλίας	100	—	N. Kontali	
	Παναγιωτίδας	—	100	Panaghiouda	
Αἰώνου	Σκάλα Λουτρῶν	—	59	Scala Loutra	Mylène
	Ἐντός πόλεως	—	100	En ville	
	Παγιάδας	—	100	Paghavla	
	Τένου	—	12	Ténos	
Μακεδονία	Βερούιας	61	159	Véria	Macédoine
	Βερεκόπου	50	25	Vertécop	
	Γιαννιτσῶν	—	41	Yannitsa	
	Ἐδέσσης	388	51	Edessa	
Μακεδονία	α) Καλαμαριάς	—	303	a) Kalamaria	Macédoine
	β) Τροίας	—	119	b) Troie	
	γ) Κατίρλι	100	199	c) Katirli	
	Ζήλιασσοφας	—	27	Zélichassova	
	Καστοριάς	—	16	Kastoria	
	Κατερίνης	—	109	Katérini	
Μακεδονία	Κιλκίς	100	109	Kilkis	Macédoine
	Λαγκαδάς	78	—	Langada	
	Ναούσας	107	109	Naoussa	
	Σερρών	409	—	Serrés	

4.2 Αγροτικοί οικισμοί της Ε.Α.Π.

Στον παρακάτω πίνακα 6 της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (Απογραφή 1928), φαίνεται ότι η Ε.Α.Π. δεν εγκατέστησε οικογένειες προσφύγων σε αγροτικές περιοχές της Κορινθίας μέχρι το τέλος του 1928. Αντίστοιχα στην Μακεδονία (χωρίς να υπολογίζονται η Δράμα και η Καβάλα) είχαν δημιουργηθεί 1047 αγροτικοί οικισμοί και αποκαταστάθηκαν 87.084 οικογένειες, σύνολο 330.810 πρόσφυγες. Ο μεγαλύτερος αριθμός προσφύγων εγκαταστάθηκε σε αγροτικές περιοχές, στην Μακεδονία όπως και αποδεικνύεται από τους πίνακες.

6. 'Αγροτικῶς ἐγκατασταθέντες πρόσφυγες ὑπὸ τῆς ΕΑΠ μέχρι 31-12-28. — 6. Réfugiés établis au point de vue agricole par l'O.A. 31-12-28. (Division pour l'établissement des réfugiés)				
Περιφέρειά και Γραφεία 'Εποικισμού	Συνολικοί Quartiers	'Εγκατασταθέντες ἀπὸς Ε.Α.Π. Etablies par l' O. A.		Circonscriptions et Bureaux de colonisation
		Οικογένειαι Familles	* Ατομὰ Personnes	
Μακεδονία (1)				Macédoine (1)
'Αξιούπολις	36	1.073	15.315	Axioupolis
Βέροια	11	3.926	15.132	Véria
Γιαννιτσά	44	6.851	21.571	Yannitsa
* Έδεσσα	72	5.939	23.495	Edessa
* Εορδαία	29	5.270	21.543	Eordéa
Θεσσαλονίκη	76	9.721	36.805	Salonique
Καστοριά	36	1.917	7.638	Kastoria
Κατερίνη	25	3.295	12.846	Katériní
Κιλκίς	142	10.114	36.129	Kilkis
Κοζάνη	133	8.018	30.713	Cozane
Λαγκαδός	118	6.813	26.209	Langada
Σέρρες	82	7.395	29.697	Serrés
Σιδηρόκαστρον	101	7.296	27.187	Sidérocastro
Φλώρινα	42	3.144	12.354	Florina
Χαλκιδική	37	3.745	11.621	Chalcidique
Σύνολον	1.047	87.084	330.810	Total
Θράκη				Thrace
* Αλεξανδρουπόλις	62	5.025	21.131	Alexandropolis
Δράμα (2)	214	15.126	58.625	Drama (2)
Καβάλα (3)	121	9.901	37.852	Cavalla (3)
Κομοτίνη	57	4.227	16.946	Comoini
Ξάνθη	42	2.648	10.640	Xanthi
* Ορεστιάς	74	4.903	22.376	Orestias
Σύνολον	574	41.028	167.780	Total
* Ηπειρος				Épire
Πρέβεζα	17	903	2.751	Prévéza
* Ιωάννινα	7	430	1.437	Jannina
Σύνολον	24	1.333	4.189	Total
Θεσσαλία				Thessalie
Βόλος	11	867	2.916	Volo
Λάρισα	26	1.393	4.712	Larissa
Σύνολον	37	2.260	7.628	Total
Αιτιπή Παλ. 'Ελλάς				Autre V. Grèce
Αιτωλοακαρνανία	6	428	1.488	Aetolie et Acarnan.
* Αργος	2	389	1.520	Argos
* Αττικοβοιωτία	13	1.280	5.933	Attique et Béotie
* Αχαΐα	7	475	1.706	Achaie et Élide
Εύβοια	15	2.159	8.102	Eubée
Σύνολον	43	4.722	18.779	Total
Νῆσοι α) Κρήτη				Îles a) Grèce
* Αγ. Νικόλαος	25	169	1.843	Hag. Nicolas
* Ηράκλειον	89	2.672	10.461	Héraclion
Ρέθυμνον	41	767	3.047	Réthymnon
Χανιά	58	1.024	3.985	La Canée
β) Λέμνος	16	771	2.965	b) Lémos
Σύνολον	229	5.733	22.281	Total
Γενικόν Σύνολον	1.954	142.900(4)	551.468	Total général

4.3. Αγροτικοί οικισμοί του Υπουργείου Γεωργίας

Στον πίνακα 7 της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (Απογραφή 1928), φαίνεται ότι το Υπουργείο Γεωργίας δεν ίδρυσε αγροτικούς οικισμούς στην Κορινθία και δεν εγκατέστησε (αγρότες) πρόσφυγες, μέχρι το τέλος του 1928.

**7. 'Αγροτικῶς ἐγκατασταθέντες πρόσφυγες ὑπὸ τοῦ
'Υπουργείου Γεωργίας.**

**7. Réfugiés établis au point de vue agricole par le
Ministère de l'Agriculture.**

(A. A. Παύλη, μέλος τῆς Ε.Α.Π. — A. A. Pallas, membre c)

Ἐποικιστικαὶ περιφέρειαι Circonscriptions de colonisation	Συνολικοὶ Quartiers	Οἰκογένειαι Familles	Ἄτομα (1) Personnes (1)	Ἐποικιστικαὶ περιφέρειαι Circonscriptions de colonisation	Συνολικοὶ Quartiers	Οἰκογένειαι Familles	Ἄτομα (1) Personnes (1)
Ἠπειρὸς — Épire				Λοιπὴ Π. Ἑλλάς Autre V. Grèce			
Ἰωάννινα — Jannina	1	46	184	Ἀττικοβοιωτία — Atti- que et Béotie	14	1.004	4.016
Ἄρτα — Arta	1	11	44	Ἀχαϊοῦλις — Achaïe et Élide	6	216	864
Σύνολον — Total	2	57	228	Εὐβοία — Eubée	1	57	225
Θεσσαλία — Thessalie				Λαμία — Lamia	1	31	124
Βόλος — Volos	11	441	1.764	Σύνολον — Total	22	1.308	5.232
Λάρισα — Larissa	4	211	844	Νῆσοι — Îles			
Σύνολον — Total	15	652	2.608	Σάμος — Samos	1	159	600
				Γενικὸν σύνολον Total général	40	2.167	8.668

4.4. Σύνολο οικημάτων ανά περιφέρεια

Στον πίνακα 8 της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (Απογραφή 1928), φαίνονται τα οικήματα σε αγροτικούς συνοικισμούς, ανά περιφέρεια, που οικοδόμησε η Ε.Α.Π., τα ανταλλάξιμα Τούρκων και Βουλγάρων που παραχωρήθηκαν σε πρόσφυγες και τα ιδιωτικά και κρατικά οικήματα που παραχωρήθηκαν. Σύνολο 122.402 οικήματα μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1928.

8. Ἀριθμὸς προσφυγικῶν ἀγροτικῶν συνοικισμῶν καὶ οἰκημάτων κατὰ περιφερείας.
8. Nombre de quartiers et habitations agricoles de réfugiés par circonscriptions.
de la Commission pour l'Établissement des réfugiés

Ἐποικιστικαὶ περιφέρειαι Circonscriptions de colonisation	Συνοικισμοὶ Quartiers	Οἰκῆματα		Habitations		Γενικὸν σύνολον - Total général
		Ε.Α.Π. ἀνεστῆσαν ἐντα καὶ τὰ ἀγροτικῶν οἰκημάτων καὶ ἐν τῷ ἑαυτοῦ κατασκευασθέντων κατὰ τὴν Ε.Α.Π. Τούρκων καὶ Βουλγάρων De Turcs et Bulgares	Τούρκων καὶ Βουλγάρων De Turcs et Bulgares	Ἰδιωτικὰ Privées	Κράτους de l'État	
Μακεδονία - Macédoine	1.917	32.598	37.923	3.095		73.616
Θράκη - Thrace	574	12.641	21.012	1.261		34.914
Ἠπειρος - Épire	24	905	76			1.014
Θεσσαλία - Thessalie	37	1.509	563			1.872
Λοιπὴ Π. Ἑλλάς - Autre V. Grèce	43	5.147	—	12		5.159
Νῆσοι Iles	Κρήνη - Crète	213	1.781	3.114		4.895
	Λήμνος - Lémos	16	820	52		902
Σύνολον - Total	1.934	55.264	62.770	12	4.356	122.402

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο

Πρόσφυγες στη Κόρινθο

5.1. Απογραφή προσφύγων του 1923

Βάσει των στατιστικών στοιχείων από την απογραφή προσφύγων του 1923 της εθνικής στατιστικής υπηρεσίας στον Ν. Κορινθίας απογράφησαν **4.617 πρόσφυγες** εξ αυτών **2089 άνδρες** και **2528 γυναίκες**.

Ειδικά στην Κόρινθο **απογράφησαν 888 άνδρες** και **1163 γυναίκες**, δηλαδή **συνολικά 2051 πρόσφυγες**.

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΤΟΥ 1923

Αδ. αριθ.	Έπαρχία ή Υποδιοικήσεις	Πρόσφυγες κατ' φύλον			Αδ. αριθ.	Έπαρχία ή Υποδιοικήσεις	Πρόσφυγες
		Άρρενες	Θήλειες	Σύνολον			
1) Νομός Αιτωλίας και Ακαρνανίας							
1	Βάλτου	320	455	775	1	Δράμας	9949
2	Βονιτσας	1133	1548	2681	2	Ζηρνέβου	709
3	Μεσολογγίου	1088	1591	2679	3	Μάσου	1220
4	Ναυπακτίας	129	157	286	4	Καβάλλας	9091
5	Τριγωνίας	1241	1427	2668	5	Νέστον	3050
	Σύνολον	3911	5178	9089	6	Πραβίου	2512
2) Νομός Αργολίδας και Κορινθίας							
1	Άργους	372	515	887	1	Άλεξανδρουπόλεως	6843
2	Κορινθίας	2089	2528	4617	2	Διδυμοσταίγων	4822
3	Κυθήρων	194	232	446	3	Όρεστιάδος	5703
4	Ναυπλίας	571	802	1433	4	Σουφλίου	6428
5	Σκετσών και Ερμιονίδος	1093	1655	2748		Σύνολον	23850
6	Τροιζηνίας	327	476	803			
7	Υδρας	349	632	981			
	Σύνολον	4005	6090	11015			
7) Νομός Δράμας							
8) Νομός Έβρου							
9) Νομός Εύβοιας							

Στοιχεία απογραφής προσφύγων 1923.

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία.

Απογραφή Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας 1923

	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΚΟΡΙΝΘΙΑ	2089	2528	4617
ΚΟΡΙΝΘΟΣ	888	1163	2051

Απογραφή Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας 1923

Οι συνθήκες διαβίωσης στην Ελλάδα κατά το πρώτο χρονικό διάστημα ήταν τραγικές. Οι πρόσφυγες εγκαταστάθηκαν καταρχήν σε γήπεδα, αυλές εκκλησιών, δημόσια κτήρια σε πρόχειρες κατασκευές, σε παράγκες, σε σκηνές, σε χαμόσπιτα, σε καλύβες και παραπήγματα. Ο υποσιτισμός και οι επιδημίες-αρρώστιες, ελονοσία, τύφος, γρίπη, φυματίωση, αποδεκάτισαν τους πρόσφυγες. Όπως αναφέρει ο Νορβηγός μελετητής, Nausen το 20% των προσφύγων πεθαίνει τον πρώτο χρόνο, ενώ για κάθε τρεις θανάτους αντιστοιχεί μία γέννηση.

Ο μελέτη του τόπου επανακατοίκισης των προσφύγων είναι αναγκαία όχι μόνο ως κατάθεση σεβασμού στην συλλογική μνήμη των κατοίκων της αλλά και ως χρέος στην ιστορική μνήμη της πολιτισμικής μας κληρονομιάς.

5.2. Ο ερχομός στην Κόρινθο

Οι πρόσφυγες στην Κόρινθο, έμειναν αρχικά σε πρόχειρες κατασκευές, σε παράγκες, σε σκηνές, στις πλατείες, σχολεία, εκκλησίες, και γενικά δημόσια κτίρια.

Εκατοντάδες άνθρωποι κατ' αρχήν εγκαταστάθηκαν περίξ του Σιδηροδρομικού Σταθμού, που τότε ήταν στις παρυφές της πόλης, σε παραπήγματα και πρόχειρα καταλύματα.

Οι συνθήκες διαβίωσης ήταν τραγικές, με άθλιες συνθήκες υγιεινής και τις διάφορες ασθένειες να θερίζουν.

Ο προσφυγικός οικισμός που δημιουργήθηκε στον λόφο βορειοανατολικά της Κορίνθου κατ' αρχήν ονομάστηκε «Συνοικισμός Αγ.Σπυρίδωνος» (λόγω της γειτνίασης με το νεκροταφείο και τον εκεί Ναό του Αγ. Σπυρίδωνος) κατόπιν όμως κυριάρχησε η απλούστευση «Συνοικισμός».

προσφυγικός Συνοικισμός στην Κόρινθο είναι οικισμός της Γ' περιόδου (οικισμοί προσφύγων 1922-1952). Η καταγωγή των προσφύγων, που εγκαταστάθηκαν στην Κόρινθο και έπειτα στο Συνοικισμό ήταν κατά πλειοψηφία Μικρασιάτες. Ο προσφυγικός συνοικισμός εκτός από τη χωρική συνοχή έχει κυρίως κοινωνική συνοχή. Από την μελέτη, του μέρους που διασώθηκε από το Γενικό Μητρώο Αρρένων προσφύγων, της Νέας Κορίνθου, (Γενικά Αρχεία του Κράτους στην Κόρινθο) και «το στρατολογικό μητρώο προσφύγων» προκύπτει ότι ο κοινωνικός ιστός του Συνοικισμού αποτελείται κυρίως από Μικρασιάτες. Πράγματι το 96,8%

των προσφύγων της Κορίνθου κατάγονται από την Μ. Ασία. Οι πατρίδες, που αναφέρονται στο διασωθέν μέρος του Μητρώου, είναι: Σμύρνη, Προύσσα, Αϊδίνιο, Κρήνη, Τσεσμέ, Πέργαμος, Μάκρη, Φάρασα, Φιλαδέλφεια, Καράμπουρνου, Άδανα, Καισάρεια, Ικόνιο, Νικομήδεια, Αττάλεια, Αδραμύτιο, Φρίσα, Σπάρτη. Το υπόλοιπο 3,2% έρχεται από τον Πόντο, (Τραπεζούντα, Σαμψούντα, Κερασούντα), την Ανατολική Θράκη, την Αν. Ρωμυλία, και το Ερζερούμ.

Τα ονόματα των οδών του Συνοικισμού, φανερώνουν την νοσταλγία της πατρίδας και την αγάπη του γενέθλιου τόπου. Οδός Μάκρης, οδός Σμύρνης, Νικομήδειας, Σαγγαρίου, Προύσσης, Κορδελιού, Αϊδινίου,

Οικογένεια προσφύγων Αντωνέλλη.

Πηγή: Προσωπικό αρχείο κ. Ειρήνης Αντωνέλλη.

Βοσπόρου, Φιλαδελφείας, Μαγνησίας, Κων/πόλεως, Πόντου...

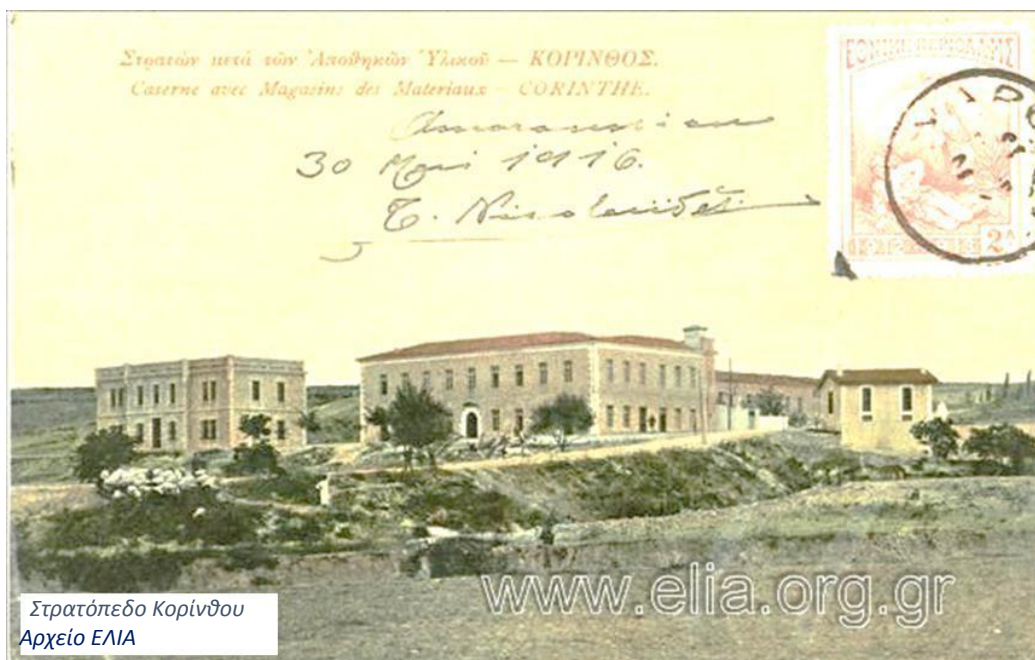
ΓΕΝΙΚΟΝ ΜΗΤΡΩΟΝ ΑΡΡΕΝΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΙΤΟΜΙΟΝ ΖΗΤ						
Αριθμὸς ἀριθμὸς	ΤΟΥ ΑΡΡΕΝΟΣ			Ἔτος γεννήσεως	Ἑνεσίδια διαμονὴ αὐτοῦ	τῆς δημοτικότητος τῶν γονέων Πόλις ἢ χωρίον
	Ἐπώνυμον	Ὄνομα	Ὄνομα πατρός			
1103	Τριμοῦχου	Αλέξου	Ανδρέου	1881	Κορίνθ	Ερυθρὰ
1104	Καραγιάν	Γιάν	Γεωργ.	1900	»	Καραγιάν
1105	Κιχαρά	Αδελ	Γεωργ.	1896	»	Ερυθρὰ
1106	Αγγεῖδου	Γιάν	Μιχά.	1898	»	Κορίνθ
1107	Γιαννίδ	Βασίλ.	Μιχά	1898	»	Ερυθρὰ
1108	Καλαμῆσου	Γεωργ.	Ανδρέου	1890	»	Ερυθρὰ
		Ανδρέου	1926			
1	Καροχρόστου	Γεωργ.	Ανδρέου	1881	»	Ερυθρὰ
2	Λαφογιάν	Βασίλ.	Γεωργ.	1878	»	Κορίνθ
3	Εγγεῖδου	Μιχαήλ	Σταύλ.	1882	»	Ερυθρὰ
4	Κοστιά	Γιάν	Κορίνθ	1868	»	Ερυθρὰ
5	Εγγεῖδου	Γεωργ.	Γεωργ.	1892	»	Ερυθρὰ
6	Τσαίμης	Γεωργ.	Γεωργ.	1866	»	Ερυθρὰ
7	Τσαίμης	Γεωργ.	Γεωργ.	1903	»	Ερυθρὰ
8	Κοστιά	Μιχά.	Γιάν	1898	»	Ερυθρὰ
9	Καραγιάν	Γεωργ.	Κορίνθ	1876	»	Ερυθρὰ
10	Τσαίμης	Γεωργ.	Γεωργ.	1899	»	Ερυθρὰ
11	Καραγιάν	Ανδρέου	Κορίνθ	1863	»	Ερυθρὰ
12	Καραγιάν	Γεωργ.	Κορίνθ	1888	»	Ερυθρὰ
13	Αύστριν	Γεωργ.	Γεωργ.	1890	»	Ερυθρὰ
14	Κοστιά	Ανδρέου	Γεωργ.	1859	»	Ερυθρὰ
15	Εγγεῖδου	Γεωργ.	Κορίνθ	1873	»	Ερυθρὰ
16	Μερσαί	Γεωργ.	Πέτρ.	1896	»	Ερυθρὰ
17	Τσαίμης	Γεωργ.	Γεωργ.	1868	»	Ερυθρὰ

Απόσπασμα από το μητρώο απογραφής προσφύγων.
Πηγή: Γενικά Αρχεία του Κράτους, Αρχεία Ν. Κορινθίας..

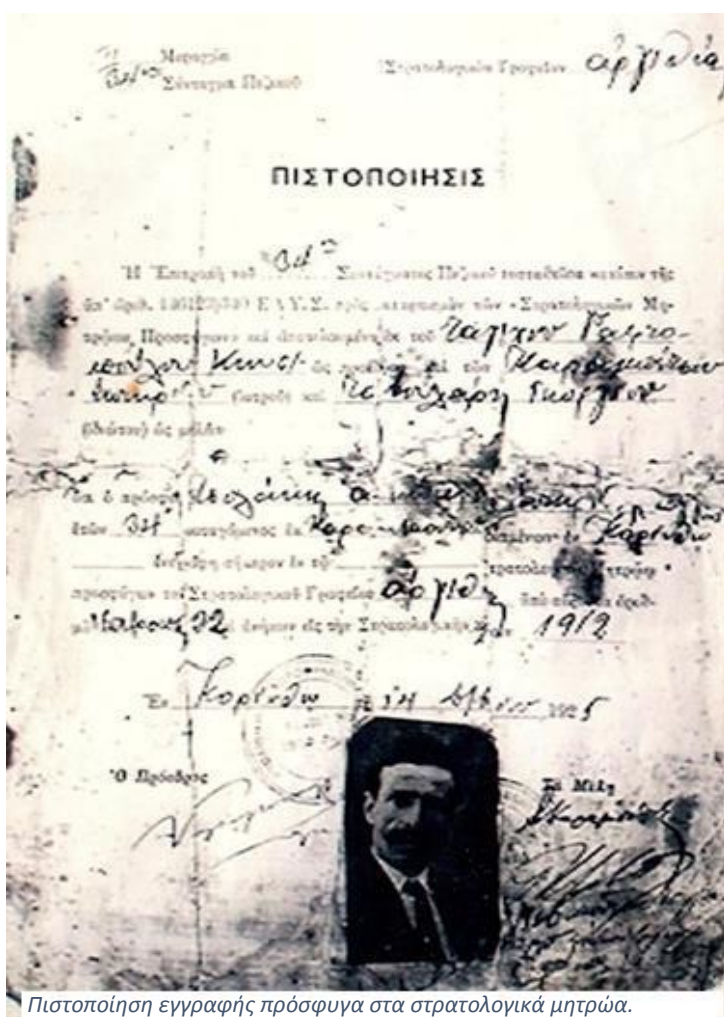
ΓΕΝΙΚΟΝ ΜΗΤΡΩΟΝ ΑΡΡΕΝΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΤΟΝΙΟΚΙΣΤΗ						
Αριθμὸς ἀποφύγεως	ΤΟΥ ΑΡΡΕΝΟΣ			Ἔτος γεννήσεως	Ἐκείθεν διαμονὴ αὐτοῦ	τῆς δημοτικότητος τῶν γονέων Πόλις ἢ χωριὸν
	Ἐπώνυμον	Ὄνομα	Ὄνομα πατρός			
408	Συμεών	Σταῦρος	Συμεών	1885	Ν. Ἰέρση	Μικρασία
409	Κωνσταντίνος	Κωνσταντίνος	Πρόδρομος	1898	...	Μικρασία
410	Κυριακοῦ	Γεώργιος	Γεωργίου	1888	...	Μικρασία
411	Κυριακοῦ	Κυριακός	Γεωργίου	1883	...	Μικρασία
412	Ὀρφείος	Γεώργιος	Ἰωάννης	1898	...	Ερμούπολις
413	Ὀρφείος	Σταῦρος	Συμεών	1894	...	Ερμούπολις
414	Μαυροῦ	Γεώργιος	Μημόδης	1902	...	Ερμούπολις
415	Παπαδόπουλος	Μεταξάς	Παναγιώτης	1882	...	Μικρασία
416	Χριστοφοῦ	Εὐσταθίου	Χρυσόστομος	1881	...	Μικρασία
417	Ὀρφείος	Αἰδοστόμος	Αἰδοστόμος	1891	...	Ερμούπολις
418	Λεωνίδης	Σταῦρος	Μημόδης	1899	...	Ερμούπολις
419	Ἀβραμίδης	Ἰάκωβος	Ἀβραμίδης	1881	...	Μικρασία
420	Κουκουῦ	Συμεών	Ἰωάννης	1883	...	Ερμούπολις
421	Παρασκευά	Εὐαγγέλιος	Κωνσταντίνος	1882	...	Ερμούπολις
422	Τσαλιῦ	Μημόδης	Σταῦρος	1868	...	Ερμούπολις
423	Σερμετῆ	Ἰωάννης	Μημόδης	1892	...	Ερμούπολις
424	Συμεών	Μημόδης	Ἰωάννης	1882	...	Ερμούπολις
425	Φατῆ	Σταῦρος	Ἰωάννης	1892	...	Ερμούπολις
426	Καμῆ	Γεώργιος	Αἰδοστόμος	1886	...	Ερμούπολις
427	Ταραξίου	Ἰωάννης	Ἀβραμίδης	1895	...	Μικρασία
428	Φατῆ	Συμεών	Μημόδης	1881	...	Ερμούπολις
429	Ἀρβανίτης	Αἰδοστόμος	Γεώργιος	1881	...	Ερμούπολις
430	Κωνσταντίνος	Ἰωάννης	Γεώργιος	1892	...	Ερμούπολις
431	Κωνσταντίνος	Χρυσόστομος	Γεώργιος	1890	...	Ερμούπολις

Απόσπασμα από το μητρώο απογραφῆς προσφύγων.
Πηγή: Γενικά Αρχεῖα του Κράτους, Αρχεῖα Ν. Κορινθίας.

Ο 3. Εγγραφή προσφύγων στα στρατολογικά μητρώα

Το Οκτώβριο του 1925, στο στρατόπεδο της Κορίνθου, 64^ο σύνταγμα Πεζικού, ορίστηκε επιτροπή για την καταγραφή των προσφύγων στα στρατολογικά μητρώα. Η επιτροπή αποτελείται από τον Ταγματάρχη Ραφτόπουλον Κωνσταντίνο ως πρόεδρο, τον ιατρό Καραμπέτσο Σωτήριο και Ταβουλάρη Γεώργιο. Οι πρόσφυγες ελάμβαναν γραπτή πιστοποίηση εγγραφής.

Πιστοποίηση εγγραφής πρόσφυγα στα στρατολογικά μητρώα.

Πηγή: Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.

Μεραρχία
34^α Σύνταγμα Πεζικού

(Στρατολογικόν Γραφείον *αρχοδιά*)

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

Ἡ Ἐπιτροπή τοῦ *34^α* Συντάγματος Πεζικοῦ συσταθεῖσα κατόπιν τῆς
ὑπ' ἀριθ. 146123)340 Ε.Λ.Υ.Σ. πρὸς καταρτισμὸν τῶν «Στρατολογικῶν Μη-
τροφῶν Προσφύγων» καὶ ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ *Λαρίχη Βουζο*
αυῦ γιν Κινεῖ ὡς προέδρου καὶ τῶν *Καραμοῦλεν*
Πωπιρῖν (ιατροῦ) καὶ *Καλαυζαῖος Γεωργίου*
(ιδιώτου) ὡς μελῶν

Πιστοποιεῖ

ὅτι ὁ πρόσφυξ *Φαρίμης Γεωργίου Νικολάου γ' Ἄγγελ.*
ἔτων *34* καταγόμενος ἐκ *Καρδίτσας* καὶ διαμένων ἐν *Κορινθῶν*
ἐνεγράφη σήμερον ἐν τῷ *αρχοδιά* Στρατολογικῷ Μητροφῶ
προσφύγων τοῦ Στρατολογικοῦ Γραφείου *αρχοδιά* ὑπὸ ἀύξοντα ἀριθ-
μὸν *Καλαυζαῖος 18* καὶ ἀνήκων εἰς τὴν Στρατολογικὴν κλάσιν *1912*

Κορινθῶν τῆ *14* Ἰαννουαρίου 1925

Ὁ Πρόεδρος *Καραμοῦλεν*

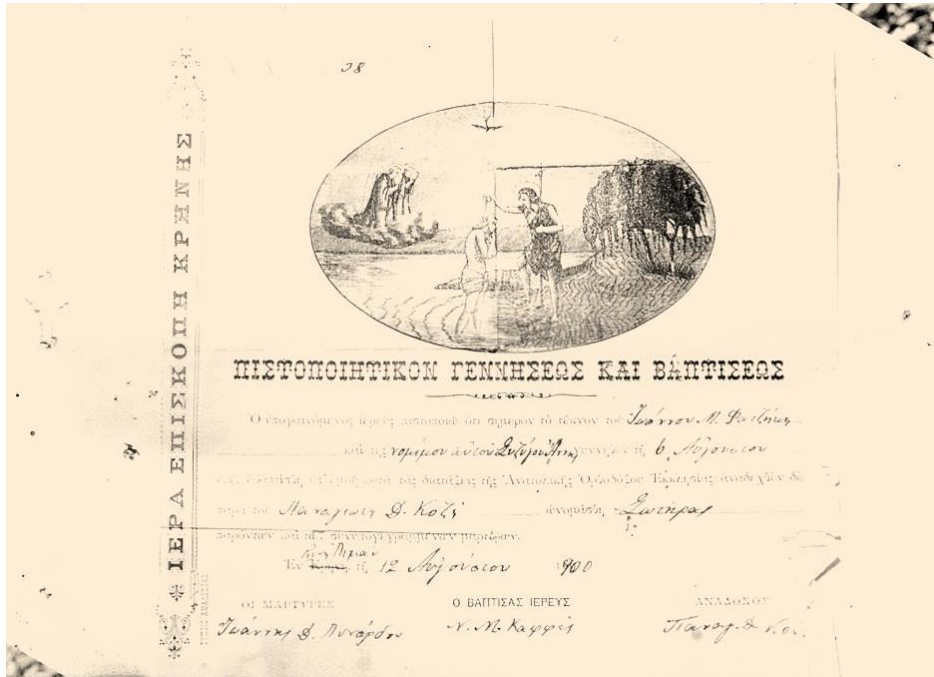
Τὰ Μέλη *Καραμοῦλεν*

*Βεβαιῶνται τὸ μέλος
αὐτὸ ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς
ἐπιτροπῆς 14-12-25
ὁ Καραμοῦλεν*

Πιστοποίηση εγγραφῆς πρόσφυγα στα στρατολογικά μητρώα.
Πηγή: Ἀρχεῖο Μικρασιατικῆς Στέγης Κορινθῶν.

5.4. Έγγραφα από τις χαμένες πατρίδες

Κάποιοι από τους πρόσφυγες φεύγοντας κατατρεγμένοι από τις πατρίδες και αφήνοντας πίσω κινητή και ακίνητη περιουσία, κατάφεραν να διασώσουν παίρνοντας μαζί τους, έγγραφα που αποδείκνυαν την ταυτότητα και την καταγωγή τους. Τα παρακάτω έγγραφα είναι από επιτόπια έρευνα στο Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.

ΑΡΙΘ. 3

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΡΗΝΗΣ

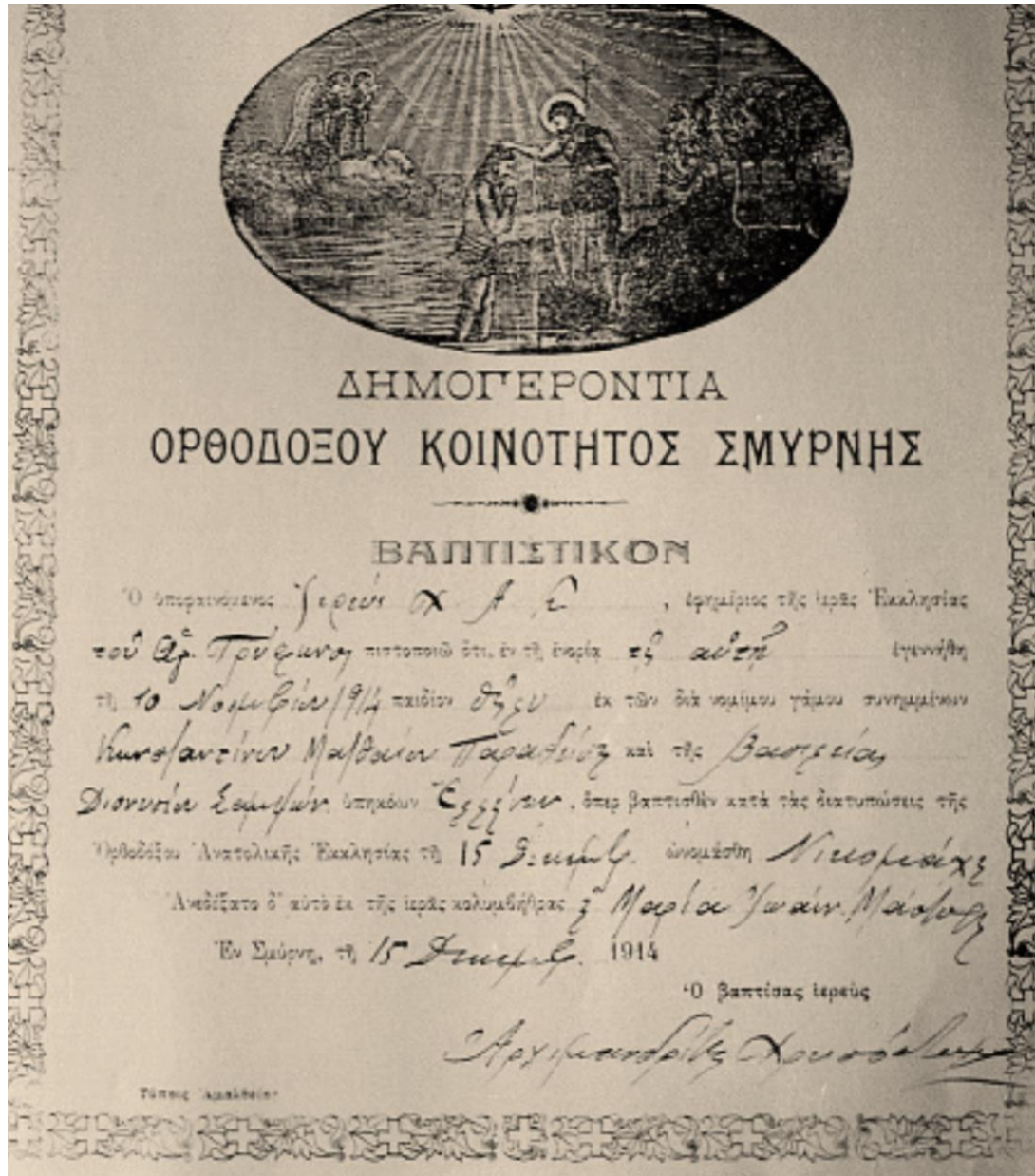
ΑΔΕΙΑ ΓΑΜΟΥ

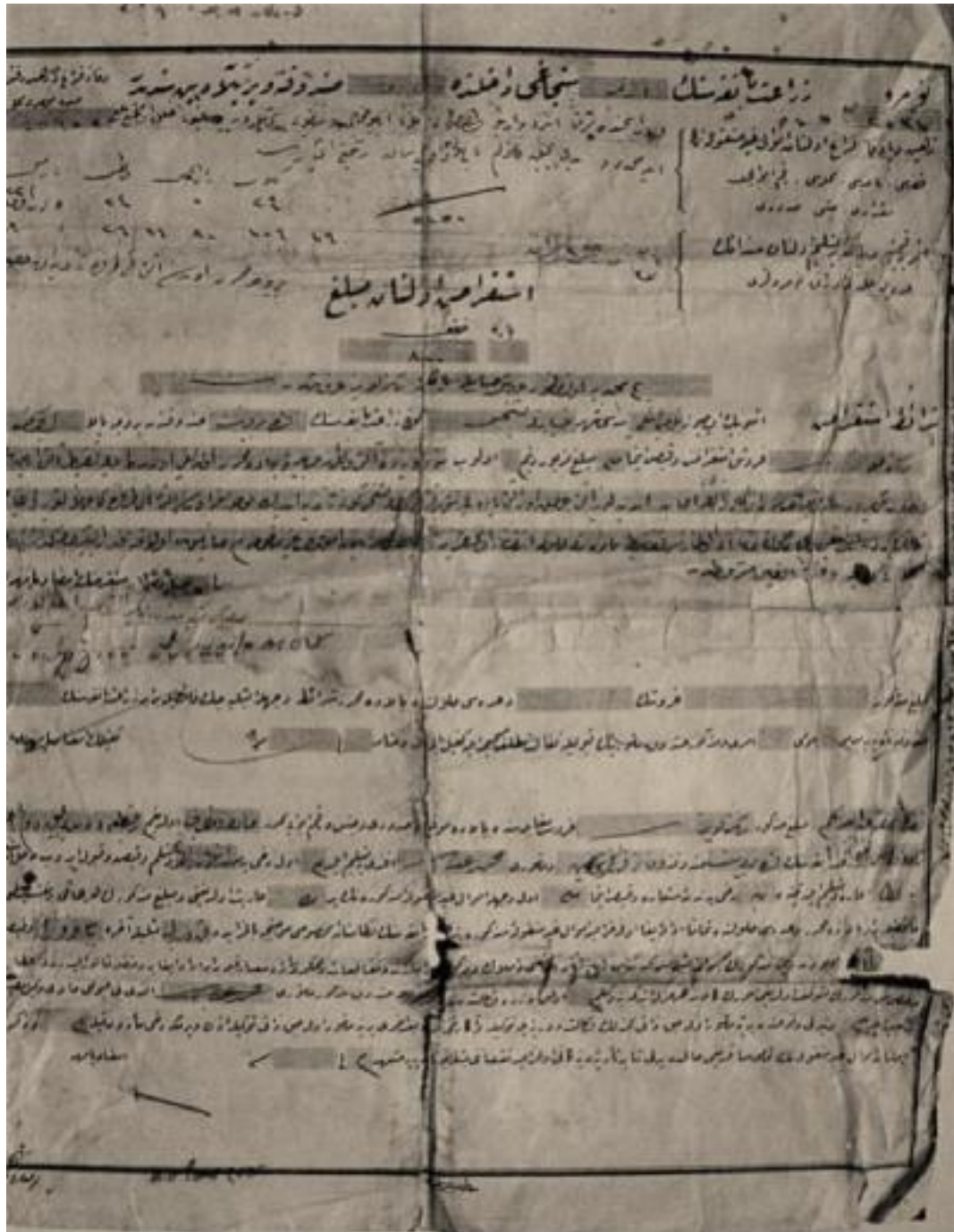
Εόλεβότατε Ίερεθ της εν Γκιζιλιφάντζα Ιεράς Εκκλησίας τῆς Μητροπόλεως Κρήνης
σεφάνωσον τόν Γεώργιον Γαλακτάκη γαμόμενον
εἰς Ν. γάμον μετά τῆς Θεοφανείας Αἰσίου Κωνσταντίνου
της εἰς Ν. γάμον, ὡς μὴ κωλυμένους κατὰ τὴν σχετικὴν Ἐγγραφοῦν ἐγγυήσῃ σου

ἐν Γκιζιλιφάντζα τῆ 20^ῃ Ἰουλίου 1920

[Signature]

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΡΗΝΗΣ
Κρήνη, 20/7/20

ذول علیہ عثمانیہ تکریمتہ

اسم و شہرت	پدی اسمیہ محل اقامت	والدہ سی اسمیہ محل اقامت	تاریخ و محل ولادت	سبق	صنعت و صفت و خدمت و انتخاب صلاحیت	سائل و زوجہ سی متعدہ اولوب اولدہ سی	درجات وصوف مکرمہ سی
صوتیری	نیاقو	آنلا	۱۹۱۶				
			یکم ایلاہ	رزم			

اشکالی				سجل نفوسہ قید اولیان محلی			
ہوی	کوز	سیا	ملاکت لازمہ نام	ولایت	فہاس	عہدہ و رقمہ سی زانی	سکن نومبر سی
			نام			نوع و رقمہ سی زانی	۱۹/۲
			آیریہ			نوع و رقمہ سی زانی	۱۹/۲

بالادہ اسم و شہرت و حال و صفتی محرز اولیان صوتیری ولدہ نیاقو دولت علیہ تک تاسیتنی حائر اولوب
 اول صورتہ جریدہ نفوسدہ مقید اولدیننی مشر اشو تکرہ اعطا تقدی
 ۱۹۱۶

إمارة الجبل

أشار بوسلبي

١٤٥

٥٠٠

١٤٥

١٥

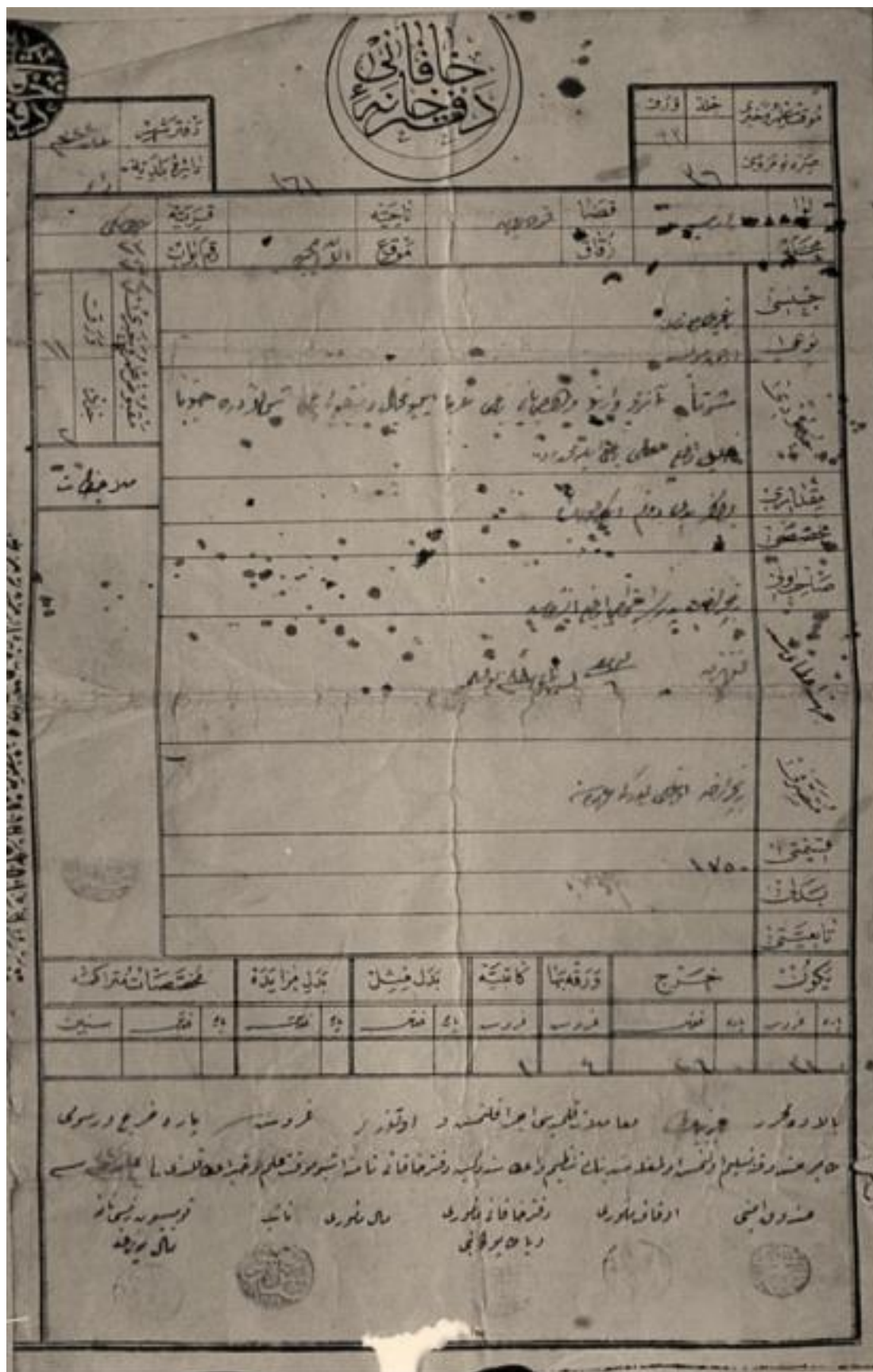
تاريخ دفتريک عينه بوسلبي

طه بوسلبي تاريخ بوسلبي رقم بوسلبي

نوع	نوع	نوع	ملاک	مع نما اياه رقم جديدي بوسلبيات				نوع		نوع	نوع
نوع	نوع	نوع	نوع	نوع				نوع	نوع	نوع	
نوع	نوع	نوع	نوع	نوع	نوع	نوع	نوع	نوع	نوع	نوع	
التسجل عشر يكونك لاري اياه مداري ومهر على	نوع	نوع	نوع								

اجمال

نوع	نوع		نوع		نوع		نوع	
نوع	نوع	نوع	نوع	نوع	نوع	نوع	نوع	

5.6. Δήλωση εκκαθάρισης ακινήτου και κινητής περιουσίας στη Μικτή επιτροπή επί της ανταλλαγής των ελληνοτουρκικών πληθυσμών

Ο προσωρινή εξακρίβωση και εκτίμηση των περιουσιών έγινε με βάση τις υποβληθείσες δηλώσεις στα κατά τόπους Γραφεία Ανταλλαγής μέχρι το τέλος του 1925.

Τα περιουσιακά στοιχεία που θεωρούνταν ότι επιδέχονταν αποζημίωση ήταν:

α) τα ακίνητα κάθε είδους, αστικά και αγροτικά,

β) τα κινητά αγαθά που δεν πουλήθηκαν επί τόπου ούτε μεταφέρθηκαν στην Ελλάδα και

γ) οι καλλιεργημένοι αγροί μαζί με τα προϊόντα τους, συμπεριλαμβανομένων και των εσόδων τα οποία έχασε ο ανταλλάξιμος.

Το έργο της εκκαθάρισης των περιουσιών προχωρούσε πολύ αργά και η δυσφορία του προσφυγικού κόσμου ήταν μεγάλη.

Ένας ακόμη λόγος, για τους πρόσφυγες που κατέληξαν τελικά στην Κόρινθο, μετά από περιπλανήσεις σε άλλους τόπους της Ελλάδας, ήταν και η συνάφεια των καλλιεργειών που άφησαν στην πατρίδα τους με τις καλλιέργειες της Κορινθίας. Η συμβολή τους στην αναβάθμιση του τρόπου καλλιέργειας της αμπέλου σουλτανίνας και του ροζακί ήταν σημαντική. Στην παρακάτω δήλωση εκκαθάρισης ακινήτου και κινητής περιουσίας στη Μικτή επιτροπή επί της ανταλλαγής των ελληνοτουρκικών πληθυσμών, του πρόσφυγα Γεωργίου Α. Κλ... καλλιεργητή και αμπελουργό στο χωριό Χασέκι στην περιοχή της Σμύρνης δηλώνεται, στις 14 Σεπτεμβρίου του 1924, εξής εγκαταλειφθείσα περιουσία:

Οικία ανώγεια δύο δωματίων.		
Οικία μικρή δύο δωματίων.		
Άμπελος	12 στρέμματα	Ροζακί
Άμπελος	10 στρέμματα	Σουλτανίνα
Άμπελος	3 στρέμματα	Όμα
Άμπελος	3 στρέμματα	Ροζακί
Άμπελος	6 στρέμματα	Φιστικιές
Χωράφι	20 στρέμματα	Κριθάρι
Χωράφι		Ελαιόδεντρα
Χωράφι	4 στρέμματα	Σίτος
Χωράφι	5 στρέμματα	Κριθάρι
Ανεμόμυλον		

Τα παρακάτω έγγραφα είναι από επιτόπια έρευνα στο Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.

ΜΙΚΤΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟ-ΤΟΥΡΚΙΚΩΝ ΠΑΘΟΥΣΜΩΝ

Σύμφωνα με' άρθρ. 1

Αριθ. Πρωτοκόλλου 113

Ημερομηνία 1924. Σεπτ 14

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Συναρμόζει εις τον αιτούντα να μη κάμη δήλωση ανακριβή ή καταβολική, διότι ποτέ θα είναι ευβλιβός διά τὰ συμφέροντά του.

ΔΗΛΩΣΙΣ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΕΩΣ

Ο υπογραφεύμενος παρακαλεί την Μικτή Επιτροπή να προσβή εις την έκ' ανάλυσιν των δεκτικών της αίτησις καθορισμένης άναίτησ και κινητής περιουσίας μου συμφώνως προς την άπο 20 'Ιανουαρίου 1923 'Εκ' Οργανισμίν Σύμβουον περί μεταλλαγής των πληθυσμών.

Ι. ΤΑΥΤΟΤΗΣ ΤΟΥ ΑΙΤΟΥΝΤΟΣ

1.) Ονοματεπώνυμον Γεώργιος Αποστολάκος Μ. Δ. Ρου

2.) Τόπος καταγωγής (Πόλις ή χωρίον) Χαλκίδα

Κατά Εκείνη

Συντετα Συντετα

3.) Σημερινή κατοικία (όδός, συνοικία, πόλις ή χωρίον, άποδιοικήσις νομός).
Μόριδος - κωμόπολις Σαλαμίνας Κορινθ

4.) Επάγγελμα α' κωμωδία

II. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

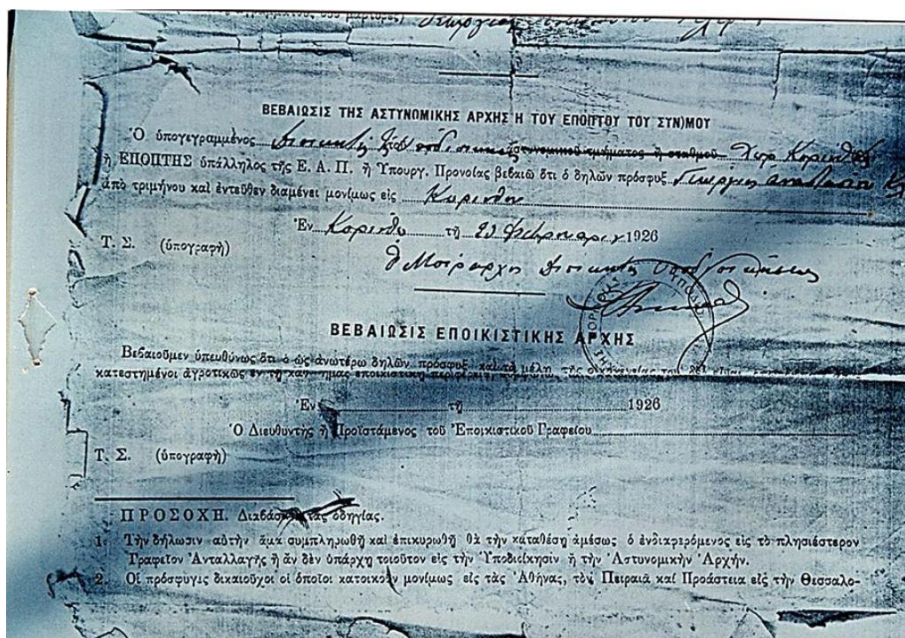
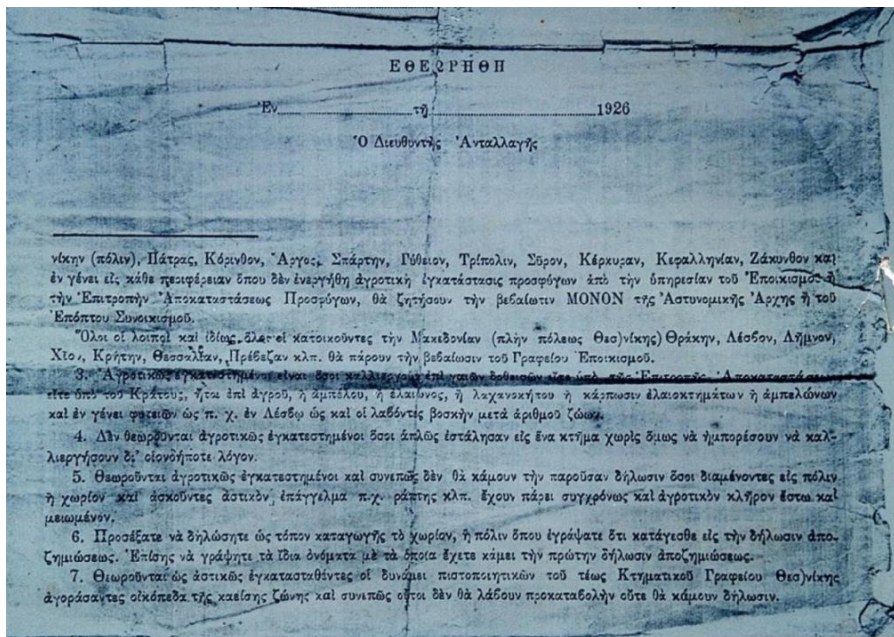
(εις ην κατάστασιν εύρισχeto κατά την

Π Ι Ν

ΑΚΙΝΗΤΑ ΑΝΗΚΟΝΤΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΙΤΟΥΝΤΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΟΛΙΝ (ή χωρίον¹)

I Είδος ακινήτου (Οικόια, μαγαζί, κήπος, αγρός, άμπελος, δάσος, βοσκή κτλ.)	II ΕΚΤΑΣΙΣ (Στοιμματα, τετρ. πήματα)	III Είδος καλλιέργειας (Σιτηρά, λαχανικά, κτλ.)	IV ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ (αριθ. όδοσ, συνοικία, δίοισ κτλ.)
οικουματα			επί τριταξίας
2. δωμάτια			τριταξία
οικουματιοί			
δωμάτια			
δωμάτια	12	ροφια	Α' όδου
δωμάτια	10	ροφια	Μουσοφ
δωμάτια	3	ροφια	Μουσοφ. τριταξία
δωμάτια	3	ροφια	Πατριόπουλου
οικόια	0	ροφια	Όριον
καρπώδη	20	κρίδια	Καί. Λίμ.
καρπώδη	4	όστια	Καβατα
καρπώδη	5	κρίδια	Καβατα - τριταξία
εγχευόμενα	-	-	Μοσ. - Σουρ. ΠΑΡΑΤΗ
			Γιοσ - Καίριον - τριταξία

1) Έν ή περιπτώσει ό αιτών έχει πηματα εις πλείονας πόλεις (ή χωρία) δέον να υποβάλη χωριστήν δήλωσιν διά κάθε πόλιν (ή χωρίον).

δήλωσιν αὐτὴν θὰ κάμουν ὅσοι ἔχουν ὑποβάλλει
ἐγκαίρως δήλωσιν ἀποζημιώσεως εἰς τὰς ὑπηρεσίας
ἀνταλλαγῆς, ὡς καὶ ἐκεῖνοι εἰς τοὺς ὁποίους αἱ ἐπι-
μητικαὶ ἐπιτροπαὶ ἐπέδρασαν ποσὰ λόγῳ συγκλη-
ρονομίας ἢ συνδιοκτικῆς.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΗΛΩΣΙΣ

ατεπώνυμον τοῦ δηλοῦντος (ὀλογράφῳ): Γεώργιος Αναστασίου Κηφῆ
καταγωγῆς: πόλις ἢ χωρίον Χασιμὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς Ἐπαρχίας Κορίνθου

Ποῦ κατοικεῖ σήμερον μονίμως ὁ δηλῶν, πόλις
χωρίον, συνοικία ἀκριβῆς διεύθυνσις, ὁδός, ἀριθ-
μὸς, τετράγωνον συνοικισμοῦ κλπ. } Ὡς Κορινθῶν

Ὁ ὑπογεγραμμένος δηλῶ ὑπευθύνως καὶ ἐν γνώσει τῶν συνεπειῶν τοῦ Νόμου περὶ ψευδοῦς δηλώσεως, ὅτι ἀπὸ τρι-
κλήνου διαμένω μονίμως ἐν Ν. Κορινθῶν τοῦ Νομοῦ ἢ Ὑπαιτίας Αρ. Φιλομαρυδιᾶς
καὶ ὅτι δὲν εἶμαι σήμερον ὀπωσδήποτε ἐγκατεστημένος ἀγροτικῶς τῶσον ἐγώ, ὅσον καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς οἰκογενείας μου
(σύζυγος—ἀνήλικα τέκνα).

Ἐν Ν. Κορινθῶν τῇ 23 Φεβρουαρίου 1926

(ὀλογράφῳ)
(διὰ τοὺς ἀγγραμμάτους δύο μάρτυρες) Γεώργιος Αναστασίου Κηφῆ

5.7. Ένας μήνας δουλειάς για ένα παλτό

Το παρακάτω έγγραφο είναι από επιτόπια έρευνα στα Γ.Α.Κ., Αρχεία Ν. Κορινθίας.

Απόδειξις πληρωμής υπηρετικού μισθού 5000 Δρχμ.

Συμβολαιογράφος Ι. Δάσιος (Γενικά Αρχεία του Κράτους, Αρχεία Ν. Κορινθίας)

...αφ' ενός η Καλλιόπη ... και αφετέρου ο Νικόλαος Παπουλίδης εργατικός πρόσφυξ εκ Σαμψούντος του Πόντου και διαμένων εν ... μου εξήτησαν την συντάξιν του παρόντος. ... ειρημένος Νικόλαος Παπουλίδης υπηρετήσας εν τω κήπω, της Καλλιόπης ... από πρώτης Μαΐου ω α 1923 μέχρι τέλους Φεβρουαρίου τρέχοντος έτους 1924 επι υπηρετικό μισθώ **πεντακοσίων δραχμών κατά μήνα** και δικαιούμενος λαμβάνειν παρά της Καλλιόπης ... Δραχμάς πέντε χιλιάδας (5000), εκ τούτων εδήλωσεν ότι έλαβε τοις μετρητοίς παρά της Καλλιόπης ... κατά διαφόρους εποχάς και δόσεις Δραχμάς δύο χιλιάδας πεντακοσίας (2500) αντί των υπολοίπων δύο χιλιάδων πεντακοσίων δραχμών συνεψήφισαν εις αξίαν των κάτωθι ειδών αγορασθέντων τη υποδείξει του παρά της Καλλιόπης ...

ενός **καθρέπτη** αξίας εβδομήκοντα πέντε δραχμών (75)

Ο **όπλου** κυνηγητικού αξίας πεντακοσίων δραχμών (500)

3)... **παλτού** ... πεντακοσίων δραχμών (500)

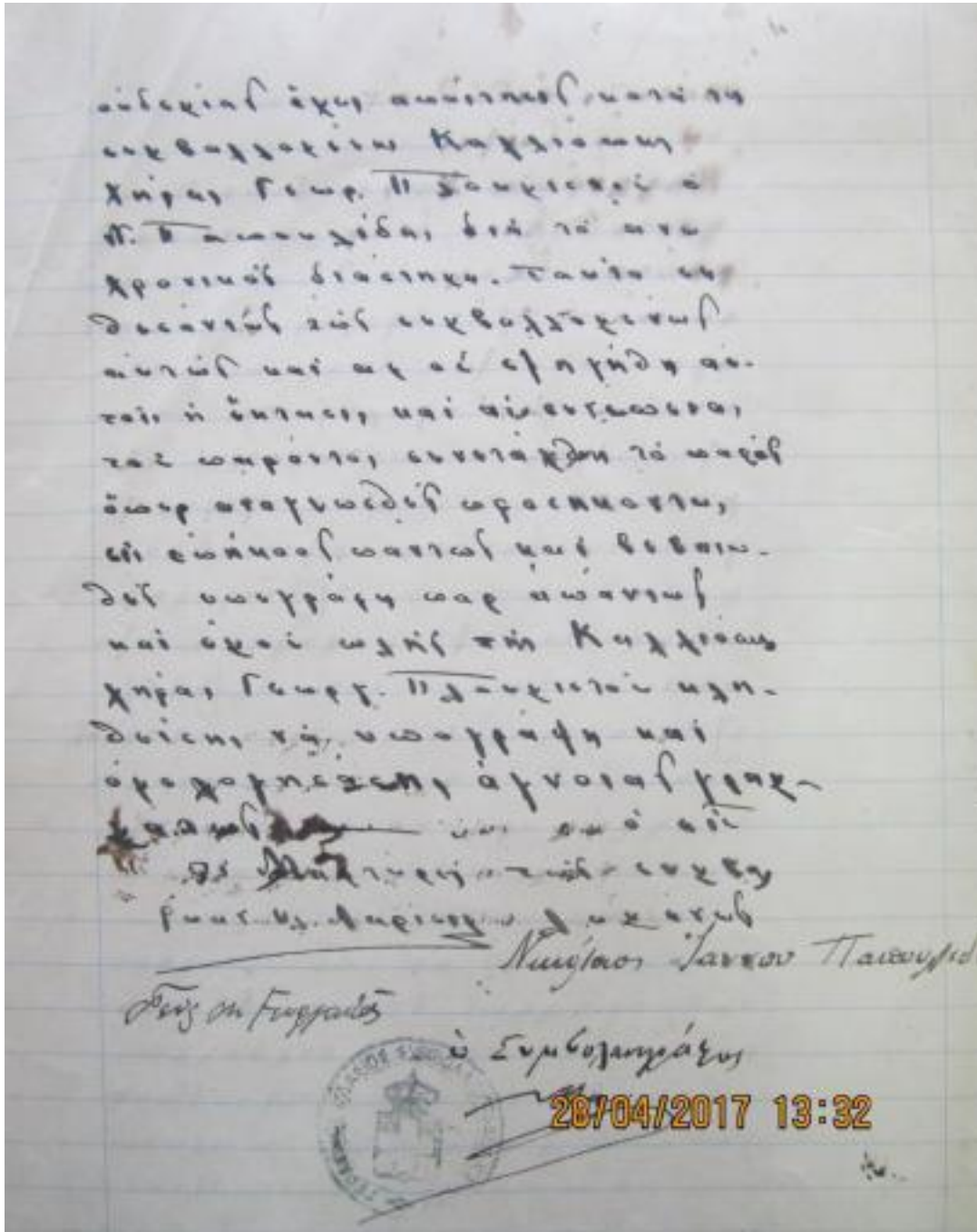
4) ... **υποδημάτων** ... δραχμών (300)

5) ... **ενδυμασίαν** ... δραχμών (625)

6)... **πίλον** ... δραχμών (100)

7)... **μπαούλον** ... δραχμών (30)

Ο δια των υπολοίπων ... η συμβαλλόμενη Καλλιόπη εδήλωσεν ότι θα κατασκευάση μίαν θερινήν ενδυμασίαν ... και (ο Νικόλαος Παπουλίδης) ουδεμίαν έχει απαίτησιν δια το άνω χρονικό διάστημα.

Πηγή: Γενικά Αρχεῖα του Κράτους, Αρχεῖα Ν. Κορινθίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

Προσφυγικός Συνοικισμός Κορίνθου

6.1. Χωροθέτηση του Συνοικισμού

Για τη δημιουργία του οικισμού των προσφύγων της Κορίνθου επιλέχθηκε ο λόφος στις παρυφές της πόλης βορειοανατολικά της Κορίνθου.

Ο φωτογραφία λήφθηκε από τους πρόποδες του λόφου που οικοδομήθηκε ο συνοικισμός.
Πηγή: Αρχείο ΕΛΙΑ

Για τη δημιουργία προσφυγικών συνοικισμών ως προσαρτήματα σε υφιστάμενη πόλη, οι βασικές προϋποθέσεις επιλογής τοποθεσίας, ήταν πρώτον η ύπαρξη ελεύθερων και απαλλοτριώσιμων χώρων και δεύτερον η μη εγγύτητα με τις «καλές περιοχές» της κάθε πόλης. Αυτά τα κριτήρια τηρήθηκαν και στην Κόρινθο για την επιλογή του χώρου δόμησης του συνοικισμού. Επίσης στην επιλογή είχε ιδιαίτερη σημασία η αξία της προς απαλλοτρίωση γης καθώς και οι μη καλλιεργήσιμες και κακοτράχαλες εκτάσεις, όπως αυτή στον λόφο βορειοανατολικά της Κορίνθου.

Στους κρατικούς συνοικισμούς συχνά προηγείται η εγκατάσταση σε διαθέσιμους χώρους και έπεται η ολοκλήρωση της απαλλοτρίωσης. Οι μηχανικοί της ΕΑΠ αναλαμβάναν να ρυμοτομήσουν και να οικοπεδοποιήσουν την έκταση ενώ παράλληλα προχωρούσε η κατασκευή των οικιών. Ο μηχανικός της ΕΑΠ κ. Αχιλλέας Φιλήντρας μελέτησε και σχεδίασε το κτηματογραφικό διάγραμμα του Συνοικισμού. Ο τακτική αυτή του προθύστερου ακολουθήθηκε και στον Συνοικισμό της Κορίνθου.

Όταν η περιοχή εντάχθηκε στο σχέδιο πόλης ήταν ήδη δομημένη η πλειοψηφία των οικοπέδων.

Τον Οκτώβριο του 1927 απαλλοτριώθηκε έκταση 150 στρεμμάτων, στην περιοχή Αγίου Σπυρίδωνα, όπως ονομάζονταν τότε η περιοχή. Στην συνέχεια τον Μάιο του 1928, απαλλοτριώθηκαν άλλα 50 στρέμματα για την επέκταση του χώρου. Ως ιδιοκτήτες της έκτασης αυτής αναφέρονται 1) οι αδελφοί Απόστολος και Αναστάσιος Παπαθανασόπουλος, 2) Νόρδας, 3) Αναγνωστόπουλος, 4) Βασιλική Μαρκελίνα, και 5) Ηλίας Μαυρογένης.

Ρυμοτομήθηκε η περιοχή αυτή σε μικρά οικοδομικά τετράγωνα και κατατμήθηκε σε οικοπέδα διαστάσεων περίπου από 120 έως 280 τ. μέτρων. Υπήρχαν κάποιες εξαιρέσεις με μεγαλύτερα οικόπεδα έως 450 τ. μέτρα. Υπήρχε πρόβλεψη για ελάχιστους κοινόχρηστους χώρους, εκκλησία, σχολείο και πλατείες. Το ρυμοτομικό σχέδιο και η δομή του οικισμού, λόγω τοπογραφίας της περιοχής, δεν στηρίζεται αποκλειστικά στο Ιπποδάμειο σύστημα και δεν ακολουθεί τον αυστηρό ορθογωνικό κάναβο, όπως οι περισσότεροι συνοικισμοί προσφύγων γιατί και ο διαθέσιμος χώρος και η τοπογραφία δεν το ευνοούσε. Ο οικισμός αναπτύχθηκε κυρίως βάση του **κεντρομόλου** χωρότυπου δομής.

Κεντρομόλος δομή, είναι αυτή που κάθε επίπεδο αναφοράς (Φυσικό - Κοινωνικό - Λειτουργικό) έχει κατεύθυνση προς ένα "μικρό κέντρο" που περιέχει τις εξυπηρετήσεις και αποτελεί τον κεντρικό πυρήνα του συνόλου. Η συνολική δομή κτίζεται από τους πυρήνες αυτούς των μικρών κέντρων. Έτσι αυτά τα μικρά κέντρα γίνονται δορυφόροι σε ένα "μεγαλύτερο κέντρο".

Αυτά τα μεγαλύτερα κέντρα προσανατολίζονται (λειτουργικά) προς ένα "πρώτο κέντρο". Έτσι χτίζεται μία ιεραρχημένη δομή σε φυσικό και λειτουργικό επίπεδο αναφοράς.

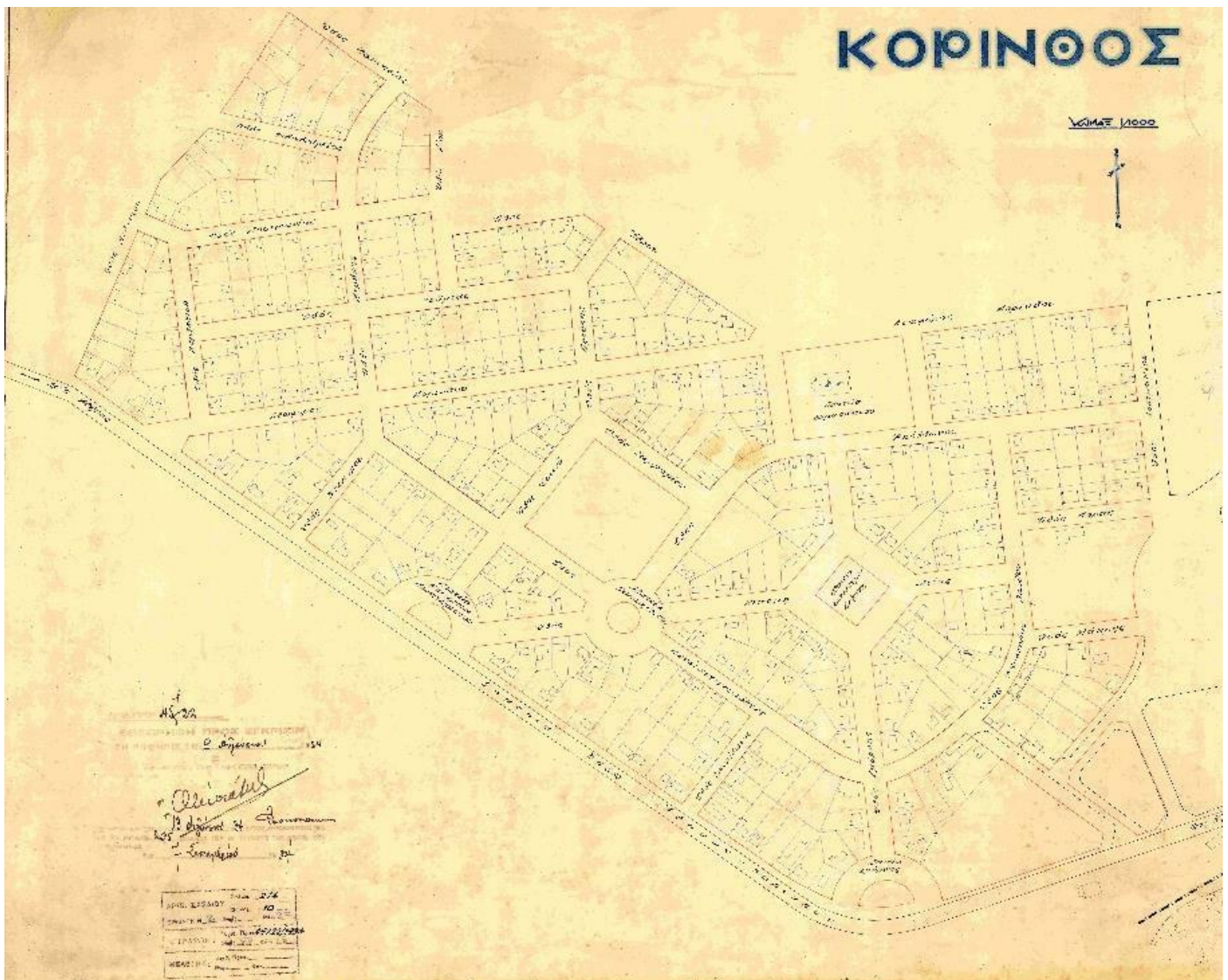
Είναι στην ουσία το μοντέλο του *Kristaller* σύμφωνα με το οποίο «Κάθε κεντρικός τόπος, όποια και αν είναι η τάξη του απαιτεί ένα αριθμό "K" κατωτέρων τόπων. Ο στοιχειώδης κεντρικός τόπος βρίσκεται σε μια από τις κορυφές ισοπλεύρου τριγώνου και κυριαρχεί σε δυο τύπους χαμηλότερης τάξης, σ' αυτή την περίπτωση $K=3$ ».

Ο κυκλοφορία επιτυγχάνεται με: - περιμετρικούς του κέντρου δρόμους - περιμετρικούς της ελεγχόμενης από το κέντρο περιοχής - συνδετήριους των κέντρων μεταξύ τους. Η ανάπτυξη επιτυγχάνεται με την δημιουργία νέων κεντρομόλων στοιχείων.

Ιστορικά παρουσιάζεται στο μεσαιώνα σε φεουδαρχικά καθεστώτα, αυτοτελές στις αρχικές μορφές πόλεων. Όπου κάστρο, κατοικία του μονάρχη, αποτελεί και το κέντρο του πυρήνα. Στην συνέχεια εξελικτικά το κεντρικό σημείο εκφράστηκε από την αγορά προϊόντων και μετέπειτα υπηρεσιών.

6.2. Επέκταση του σχεδίου πόλεως της Κορίνθου, προσφυγικός συνοικισμός

Ο έκταση είχε απαλλοτριωθεί το 1927 και η επέκταση, τυπικά, του σχεδίου πόλης της Κορίνθου, πραγματοποιήθηκε 7 χρόνια αργότερα και όταν ήταν ήδη δομημένα τα περισσότερα οικόπεδα. Το νέο σχέδιο και η περιοχή, προτάθηκε από τον Δήμο, με την πράξη 6^η του Δημοτικού Συμβουλίου Κορίνθου. Εγκρίθηκε και υπογράφηκε στις 13 Αυγούστου του 1934. Δημοσιεύθηκε στο Φ. 295, Α' τεύχος της εφημερίδας της κυβέρνησης, στις 7 Σεπτεμβρίου 1934.

Σχέδιο πόλης Κορίνθου 1934 (Συνοικισμός).

Στον προσφυγικό συνοικισμό έγινε οργανωμένη δόμηση υπό την εποπτεία της Επιτροπής Αποκατάστασης Προσφύγων (Ε.Α.Π.) και του Υπουργείου Πρόνοιας.

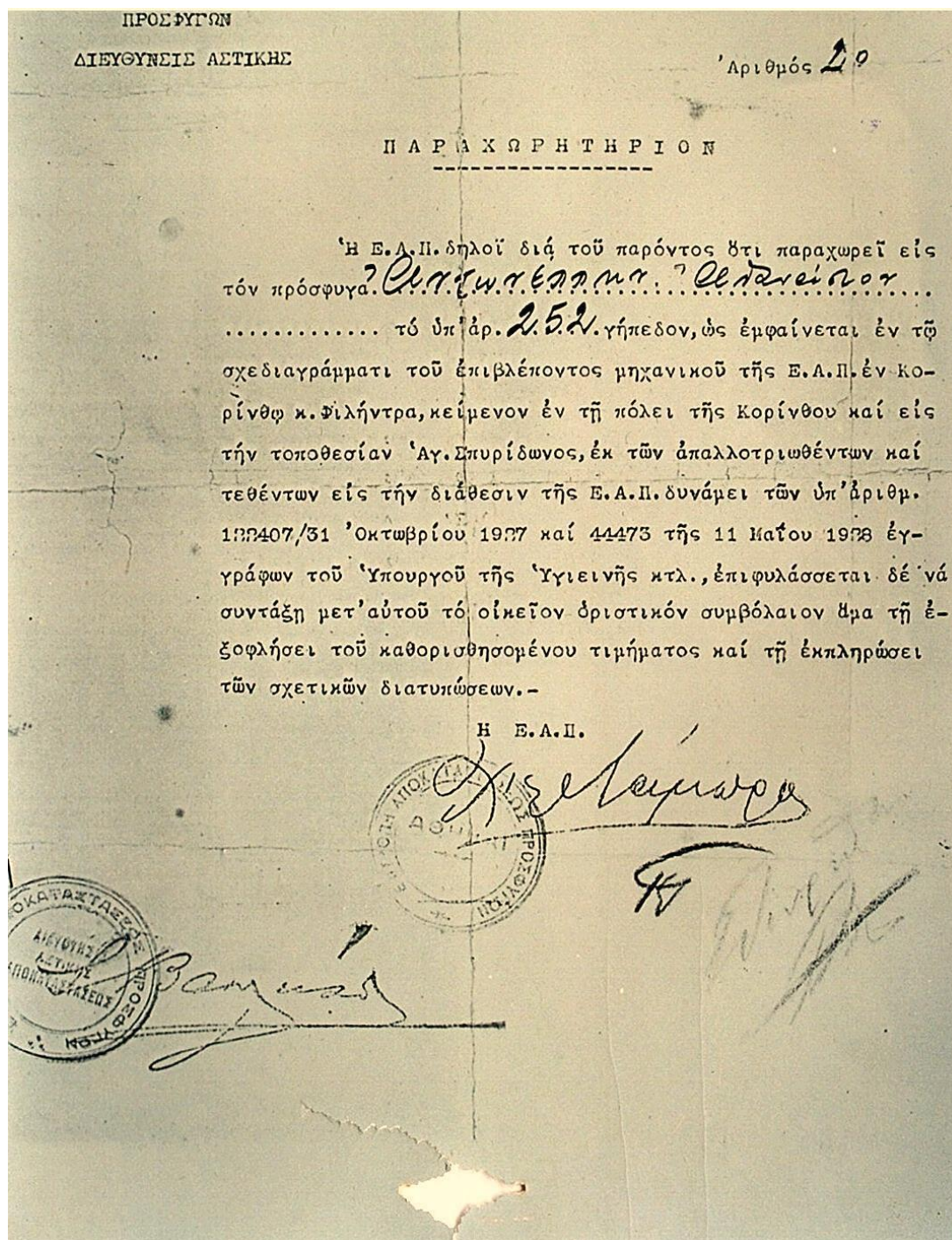
Οι κατοικίες παραδόθηκαν στους δικαιούχους. Στους υπόλοιπους πρόσφυγες παραχωρήθηκαν οικόπεδα ή και δάνειο για να ανεγείρουν κατοικίες, με πρωτοβουλία και ευθύνη των ιδίων.

6.3. Παραχώρηση οικοπέδων, Παραχωρητήριο και Τίτλος κυριότητας

Ο παραχώρηση των οικοπέδων γινόταν σύμφωνα μ' ένα λεπτομερές συμβόλαιο. Τα οικόπεδα μεταβιβάστηκαν κατά πλήρη κυριότητα στους δικαιούχους, όταν εξοφλείτο πλήρως η αξία του οικοπέδου και το δάνειο.

Παρακάτω ακολουθούν οι εικόνες:

- παραχωρητήριο οικοπέδου του προσφυγικού Συνοικισμού Κορίνθου σε πρόσφυγα,
- απόδειξη πληρωμής της τελευταίας δόσης 354,60 δραχμών, συνολικής αξίας οικοπέδου 5086 δραχμές. Εξοφλητική απόδειξη,
- ο τίτλος κυριότητας του οικοπέδου.

Παραχωρητήριο οικοπέδου του προσφυγικού Συνοικισμού Κορίνθου σε πρόσφυγα.

Πηγή: Οικογενειακό αρχείο οικογένειας Αντωνέλλη.

ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟΣ ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ «ΙΩΝΙΑ»

ΑΥΤΟΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟ
ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ Ε 1.236
πρός 350⁰⁰ δραχ. 354,60

Τὸ Ὑποκατάστημα
ἢ Ἀνεκκοσφιστήριον
ἡ. Ἀδελφάντων Ἀντωνέλλων Ἀντωνέλλη

ΛΙΡΑΣ ΑΓΓΛΙΑΣ [redacted]

πρὸς 350⁰⁰ δραχ. 354,60 εἰς μετρητὰ ἢ ἰσοδύναμα ἐν ἑλληνικῷ νόμῳ 18 οἰκιστῶν καὶ ἠδὲ ἑταίρων
ἐν τῷ ὄνομα ἑαυτοῦ ἠδὲ τῶν ἑταίρων ἠδὲ ἑταίρων
ὡς ἑταίρων ἠδὲ ἑταίρων ἠδὲ ἑταίρων

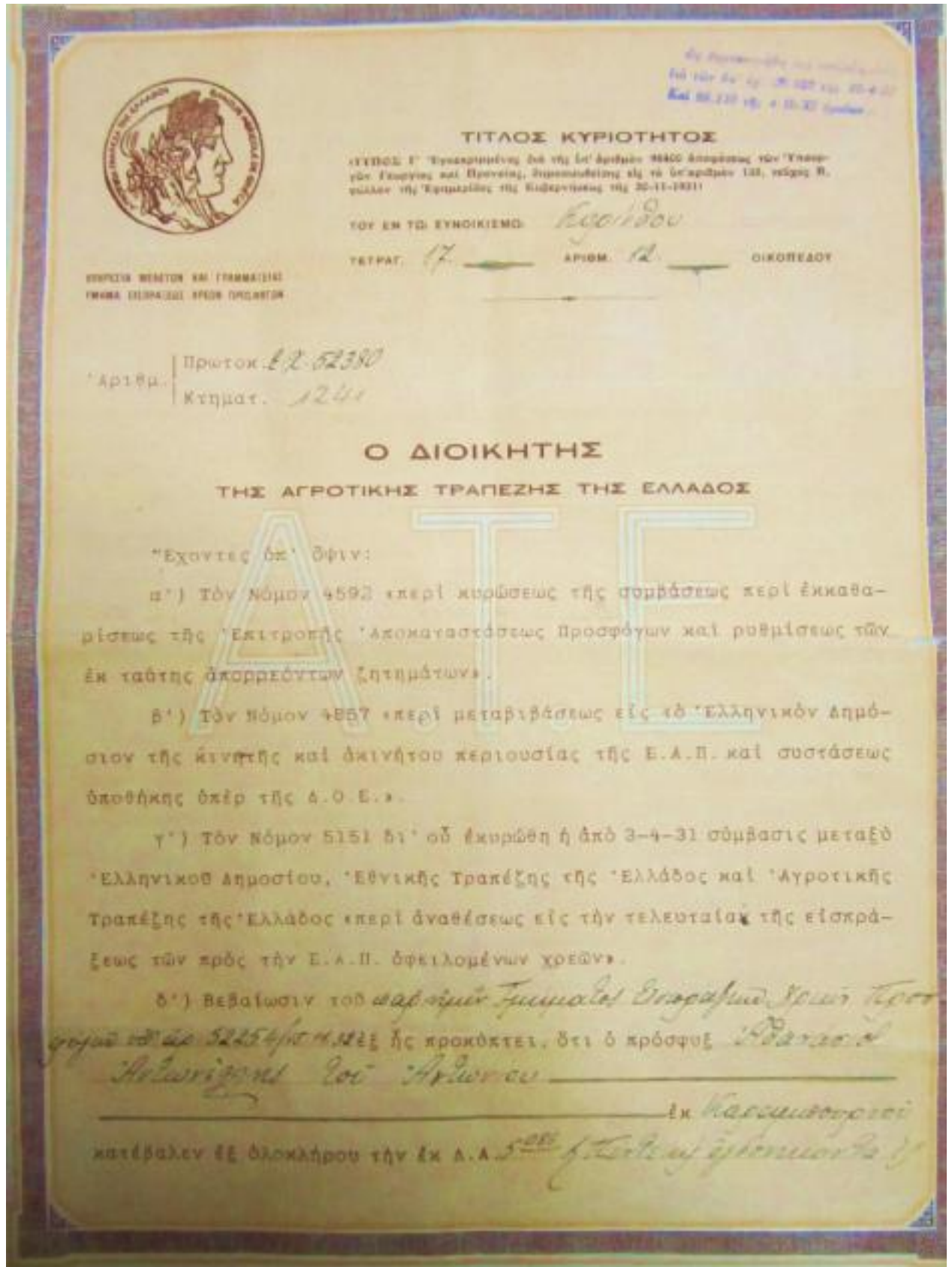
18 137 Ὀκτωβρίου 1932

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΟΥ Γ. Ε. Σ. Π. Ο ΤΑΜΙΑΣ Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

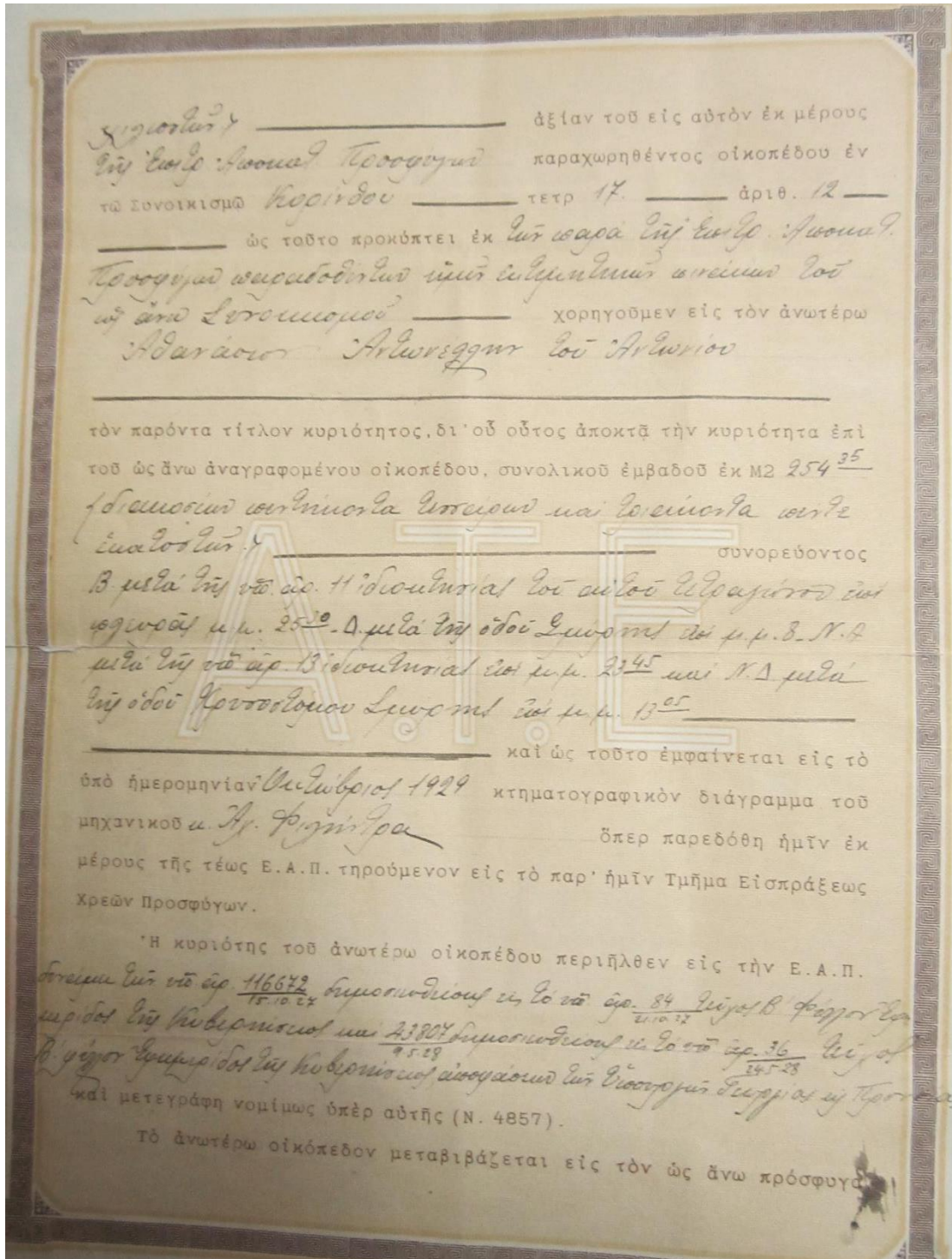

Απόδειξη πληρωμῆς της τελευταίας δόσης 354,60 δραχμῶν, συνολικῆς αξίας οικοπέδου 5.086 δραχμῆς. Εξοφλητικὴ ἀπόδειξη.

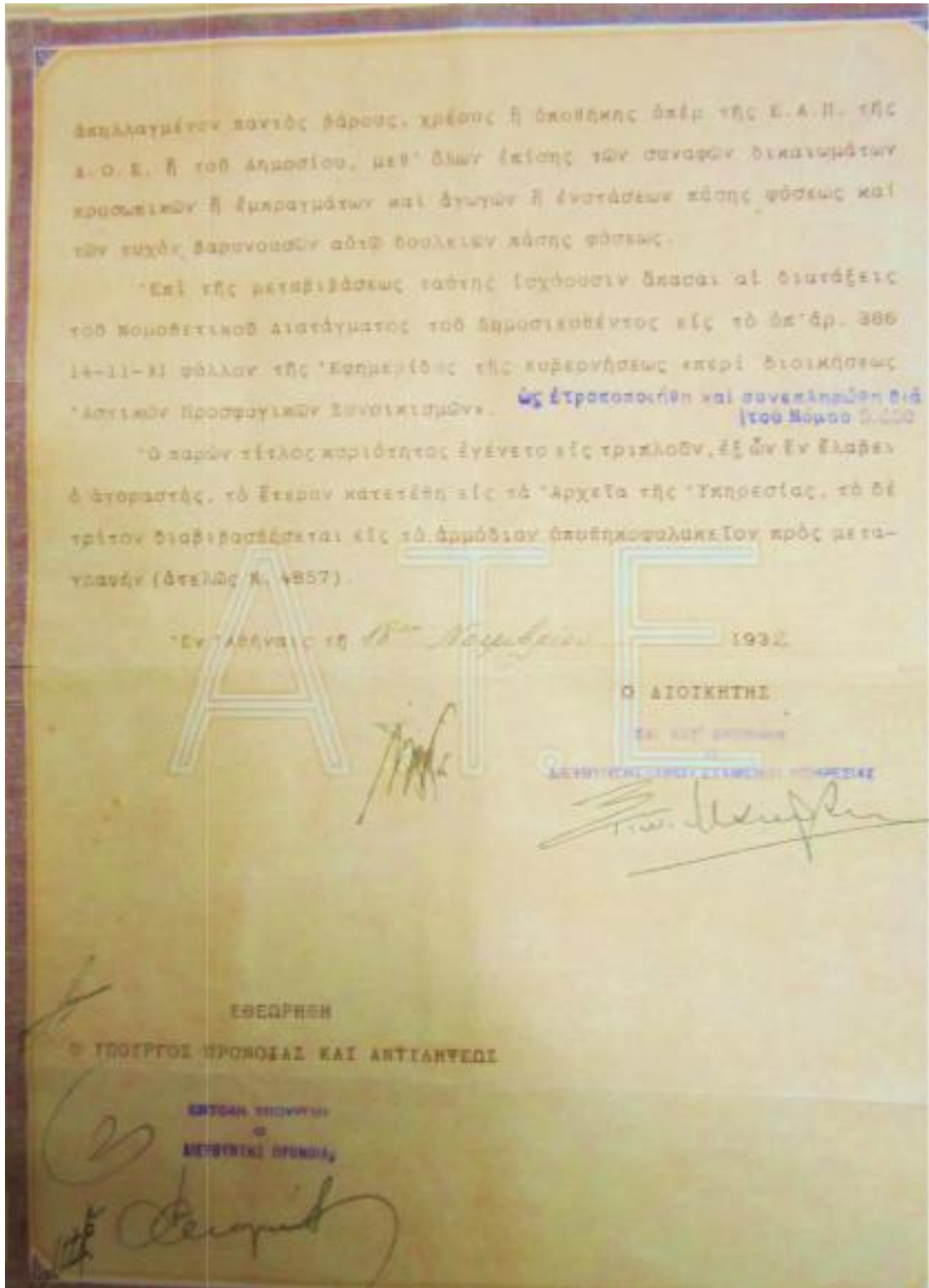
Πηγή: Οικογενειακὸ ἀρχεῖο οἰκογένειας Ἀντωνέλλη.

Τίτλος κυριότητας οικοπέδου στον Προσφυγικό συνοικισμό της Κορίνθου (σελίδα 1).
 Πηγή: Οικογενειακό αρχείο οικογένειας Αντωνέλλη.

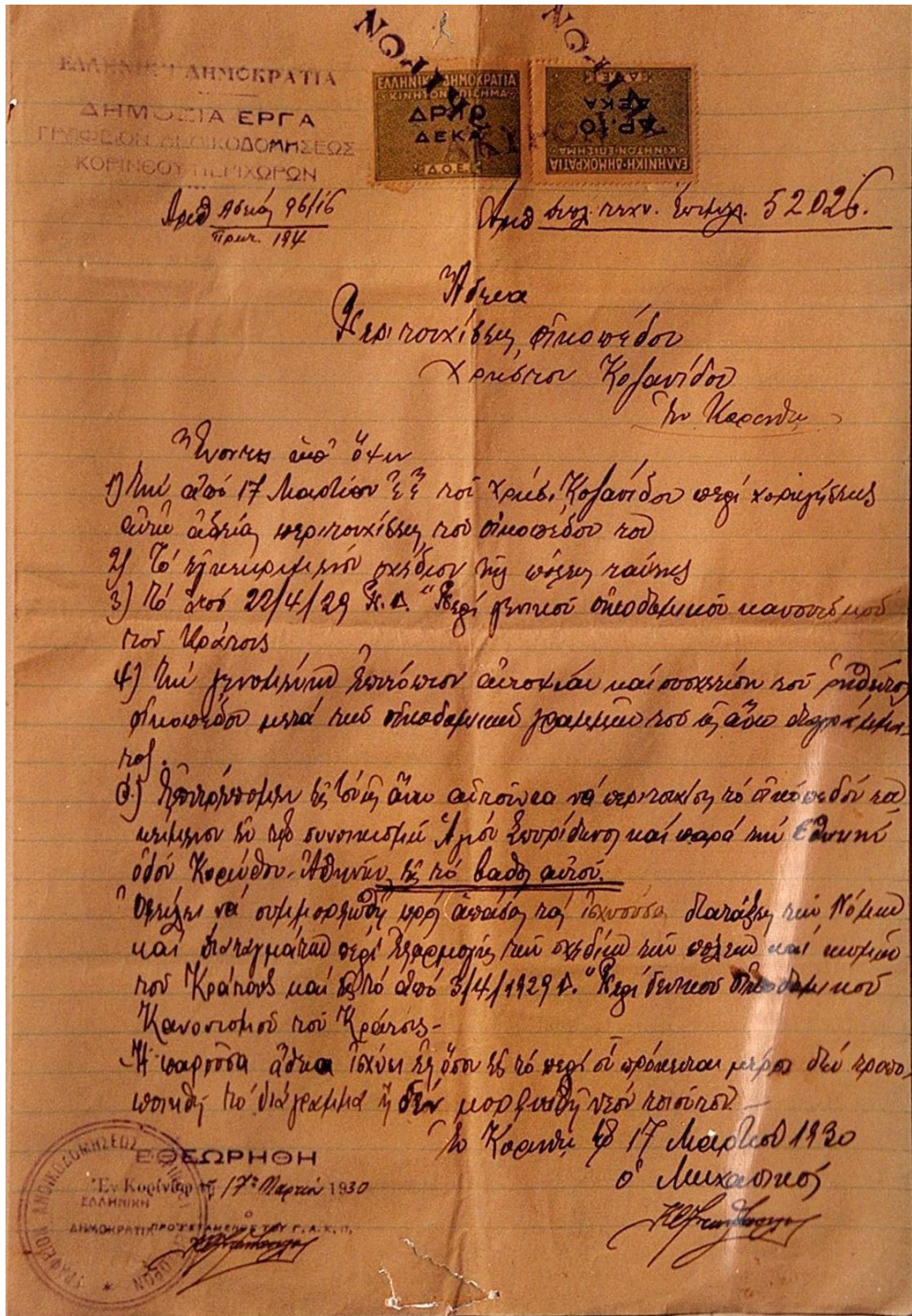
Τίτλος κυριότητος οικοπέδου στον Προσφυγικὸ συνοικισμό τῆς Κορίνθου (σελίδα 2).
 Πηγή: Οικογενειακὸ ἀρχεῖο οικογένειας Αντωνέλλη.

Τίτλος κυριότητος οικοπέδου στον Προσφυγικό συνοικισμό της Κορίνθου (σελίδα 3).
Πηγή: Οικογενειακό αρχείο οικογένειας Αντωνέλλη.

6.4. Άδεια περιφράξης οικοπέδου

Πρόσφυγας κάτοικος του συνοικισμού ζήτησε και έλαβε άδεια, από το γραφείο οικοδομής Κορίνθου και περιχώρων «περιτοχίσεως, οικοπέδου». Παρακάτω παρατίθεται η άδεια και το παράβολο που πλήρωσε στο τεχνικό επιμελητήριο.

Άδεια περιφράξης οικοπέδου στον συνοικισμό το έτος 1930.
Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.

Παραδίδεται εις τόν Δικαιούχον ΑΥΣ. ΑΡΙΘ. 52926

ΤΕΧΝΙΚΟΝ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΡΙΠΛΟΥΤΥΠΟΝ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟΝ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΣ

Ο κ. Γεώργιος Κορυνθίου
 κατέβαλε σήμερον υπέρ του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδος τό υπό των
 Νομοθετικών Διαταγμάτων της 1 Νοεμβρίου 1923, 30 Σεπτεμβρίου 1925 και
 18 Απριλίου 1926, προβλεπόμενον ποσόν των δραχμών 0500
 - 5 -

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ ΠΛΗΡΩΜΗΣ	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΝ ΠΟΣΟΝ	
	ΔΡΑΧΜΑΙ.	ΑΚΦ.
Διά : 1. Δικαίωμα έγγραφης μέλους		
> 2. Έτησίαν συνδρομήν μέλους έτους		
> 3 Ποσοστόν 1% υπό εργολάβων <u>Αυθ αυθία 95/16</u>		
> 4. Ποσοστόν 1/4 τοίς 1000 ή τέλος Δρ. <u>δι' άθροισμαν τεχνικών σκευομηθών</u> <u>δωμ σίμοσίδων</u> <u>έν τή πόλει Κορινθου</u>		- 5 -
> 5. Έτησίαν συνδρομήν της 'Ανωύμου 'Εταιρίας ή		
διά		
> 6. <u>Κορυνθίου</u> τη <u>17 Μαρτίου 1926</u> ΔΙΑ ΤΟ ΤΕΧΝΙΚΟΝ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΝ Ο ΝΟΜΟΜΗΧΑΝΙΚΟΣ <u>Γεωργίου</u>		- 5 -

Απόδειξη πληρωμής παράβολου, στο τεχνικό επιμελητήριο, για την περίφραξη του οικοπέδου.
 Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.

6.5. Μέθοδοι και υλικά κατασκευής των προσφυγικών κατοικιών

Τα προσφυγικά σπίτια καλύπτουν όλο σχεδόν το φάσμα των υλικών που χρησιμοποιούνται

και υλικών που χρησιμοποιούνται και κανείς στις ιστορικές κατασκευές. Υπάρχουν πολλά κτισμένα από αβέρες πλίνθους και στέγη από πισσολιπατό ξύλο. Αργότερα, κεραμίδια, αποξηραμένα μπαγδακί και άλλα υλικά και ξύλινα πατώματα και στέγη, μονώροφα ή

διώροφα από λιθοδομή, οπτοπλινθοδομή, πολυκατοικίες μικτής

Οικογένεια προσφύγων, το σπίτι στο βάθος από πλίνθους. Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο Μικρασιατικής στέγης Κορίνθου.

κατασκευής με οριζόντια στοιχεία από οπλισμένο σκυρόδεμα και φέροντες λίθινους τοίχους.

Ο Μοναδική Ξύλινη σωζόμενη κατοικία στο Συνοικισμό της Κορίνθου. Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.

Στον Συνοικισμό της Κορίνθου οι κατοικίες είναι μονώροφες, ισόγειες, και ο τύπος τους κυρίαρχος τύπος είναι από μπαγδακί και σπανιότερα από πλίνθους. Επίσης διασώζονται τα ερείπια μιας ξύλινης κατοικίας. Οι περισσότερες κατοικίες,

ανεξάρτητα εάν κτίζονται από το κράτος ή τους πρόσφυγες (περιπτώσεις αυτοστέγασης), είχαν εμβαδόν μεταξύ 14-60 τ.μ.

Ακολουθήθηκαν δύο κυρίως μέθοδοι κατασκευής:

- Η Κατοικίες που κατασκευάστηκαν από την ΕΑΠ και την Πρόνοια.
- Η Κατοικίες με αυτοστέγαση. Παραχώρηση οικοπέδων από την ΕΑΠ.
Η ανέγερση γινόταν απευθείας από ιδιώτες η από εργολάβους (οικοδομική εταιρεία).

Ο θεμελίωση στις κατοικίες που κατασκευάστηκαν από τους εργολάβους της ΕΑΠ (μπαγδαντί) έχουν πέτρινα θεμέλια και επιχρισμένη λιθοδομή μέχρι το ύψος των πενήντα, εξήντα, περίπου εκατοστών πάνω από την επιφάνεια του εδάφους. Οι φέροντες τοίχοι και τα χωρίσματα ήταν κατασκευασμένα από μπαγδαντί. Η στέγη είναι ξύλινη σκεπασμένη από κεραμίδι και εγκιβωτισμένη σε περιμετρική κορνίζα. Η είσοδος έχει πρόσοψη στο δρόμο με πλατύσκαλο και με δύο ή τρία σκαλιά. Η οικοδομή συνήθως (σε μικρότερα οικόπεδα) ήταν τοποθετημένη στην οικοδομική γραμμή και αφήνοντας πίσω την αυλή.

Προσφυγική κατοικία στον Συνοικισμό. Τύπος κατοικίας της ΕΑΠ. Διακρίνεται η θεμελίωση από επιχρισμένη λιθοδομή και οι φέροντες τοίχοι από μπαγδαντί.

Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.

Τα πατώματα και τα ταβάνια είναι ξύλινα. Ένας διάδρομος καλυμμένος συνήθως με κεραμικά πλακάκια, διασχίζει κατά μήκος την κατοικία και οδηγεί στην πίσω αυλή, δεξιά και αριστερά του διαδρόμου υπάρχουν τα δύο δωμάτια. Το μεγαλύτερο, απ' αυτά χρησιμοποιούνταν ως καθιστικό και το άλλο σαν κουζίνα. Στο βάθος προς την πλευρά της πίσω αυλής το ένα δωμάτιο είχε ένα μικρό αποχωρητήριο.

Στην πλευρά του σπιτιού που υπάρχει κατωφέρεια (λόγω του ανάγλυφου της περιοχής) δημιουργείται ένα μικρό χαμηλοτάβανο υπόγειο. Το υπόγειο, οικογένειες

με πολλά μέλη συχνά το μετέτρεπαν σε καθιστικό. Αργότερα οι ιδιοκτήτες πρόσθεταν μια μικρή κουζίνα εξωτερικά και σε μία γωνία της μικρής αυλής δημιουργούσαν το πλυσταριό.

*Μικρή κατοικία στο λόφο του συνοικισμού , διακρίνεται ο μυχός του Κορινθιακού κόλπου και στο βάθος η χερσονησος του Ηραίου (Γεράνια όρη).
Πηγή: : Φωτογραφικό Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.*

*Προσφυγικές κατοικίες στον Συνοικισμό.
Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.*

6.6. Έκθεση κατασκευής προσφυγικής οικοδομής από εμπειροτέχνη την χρονιά 1932.

(ΑΡΧΕΙΟ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗΣ ΣΤΕΓΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ)

« *ΕΚΘΕΣΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣ*

Του κου Κ.....

(Συνοικισμός Αγ. Σπυρίδωνος).

ΕΝ ΚΟΡΙΝΘΩ

Ο παρούσα οικοδομή έσεται μονόροφος (με ολικό ύψος 3,5 ελεύθερον δε δωματίων 3,00) θ' απαρτίζεται εκ δύο δωματίων και διαδρόμου, θα χρησιμεύση ως κατοικία του ιδιοκτήτου.

Τα θεμέλια και μέχρι στάθμης δαπέδου κατασκευασθήσονται εξ ασβεστολιθοδομής (αναλογία αμμοκονίας 1-2 ½ και 100χλγ τσιμέντου) πάχους 0,50 τοποθετουμένου εις μεν τα θεμέλια Γήρος Μπετόν (αναλογίας 300χλγ τσιμέντου) ως ορίζουσι οι αντισεισμικοί κανονισμοί.

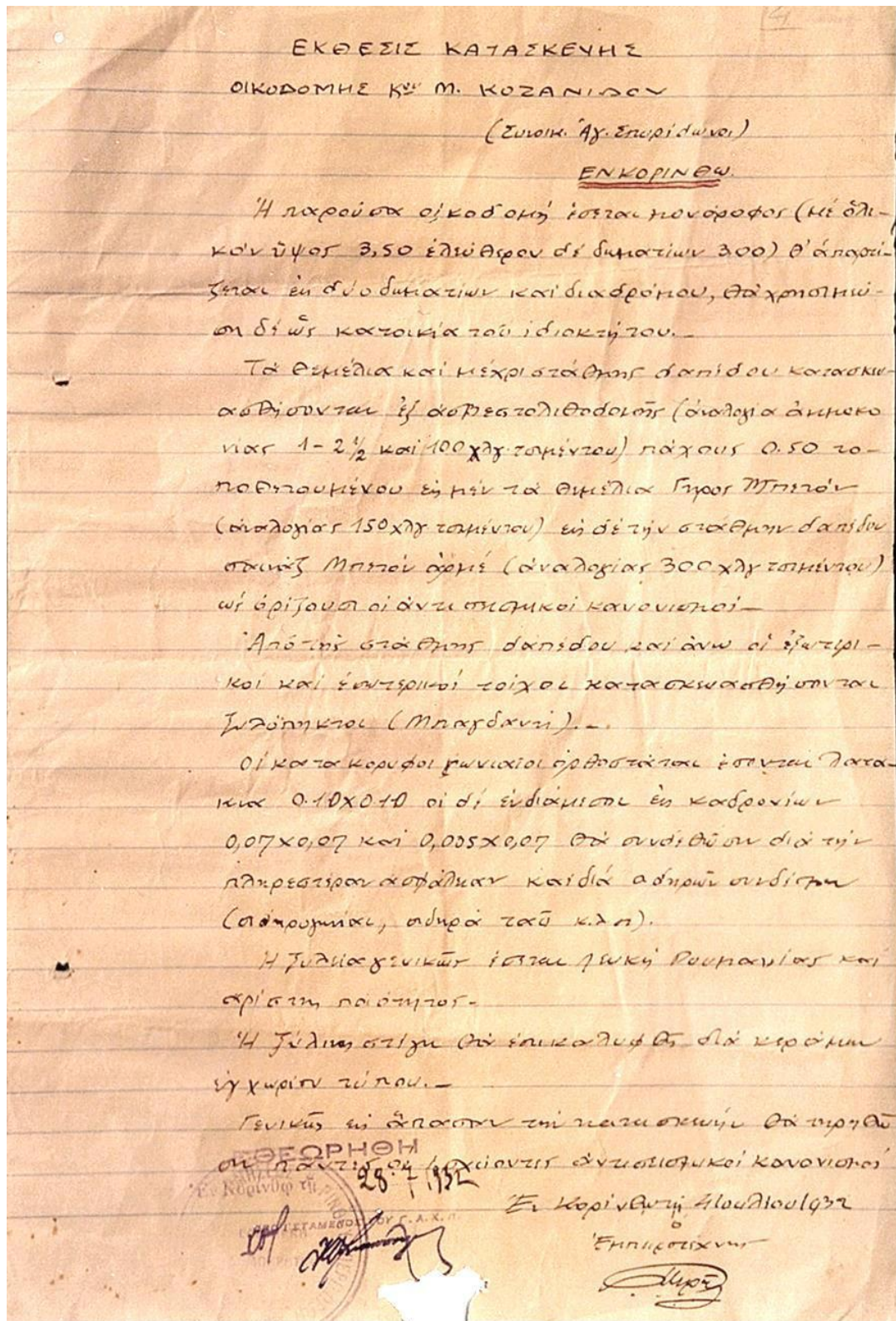
Από της στάθμης δαπέδου και άνω οι εξωτερικοί και εσωτερικοί τοίχοι κατασκευασθήσονται Ξυλόπηκτοι (Μπαγδαντί). Οι κατακόρυφοι γωνιαίοι ορθοστάται έσονται λατάκια 0,10 X 0,10 οι δε ενδιάμεσοι εκ καδρονίων 0,07 X 0,07 και 0,005 X 0,07 θα συνδεθώσι δια την πλησιεστέραν ασφάλειαν και δια αδειρών συνδέσμων (σιδηρογωνίαι, σιδηρά ταν κ.λ.π.). Η ξυλεία έσται λευκή εκ Ρουμανίας και αρίστης ποιότητος.

Η ζύλινη στέγη θα επικαλυφθεί δια κεράμων εγχωρίου τύπου.

Γενικώς εις άπασα την κατασκευήν θα τηρηθώσι πάντες οι ισχύοντες αντισεισμικοί κανονισμοί.

Εν Κορίνθω 4 Ιουλίου 1932

Εμπειροτέχνης »

Ἐκθεση κατασκευῆς οἰκοδομῆς.
Πηγή: Φωτογραφικὸ Ἀρχεῖο Μικρασιατικῆς Στέγης Κορίνθου.

6.7. Ύδρευση, αποχέτευση

Όπως στους περισσότερους συνοικισμούς δεν υπάρχουν υποδομές ύδρευσης και αποχέτευσης, έτσι και στον Συνοικισμό της Κορίνθου είναι ανύπαρκτες. Τα σπίτια

είχαν πηγάδια για την προμήθεια του νερού. Το νερό της περιοχής όμως, λόγω της μεγάλης περιεκτικότητας αλάτων ήταν ακατάλληλο για πόση. Την έλλειψη πόσιμου νερού την αναπλήρωναν

Πηγάδι στην αυλή προσφυγικής κατοικίας στον Συνοικισμό. υδροπώλες, οι οποίοι Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.

εμπορεύονταν αυτό.

Υπήρχαν κάποια πηγάδια που είχαν καλύτερης ποιότητας νερό και οι νοικοκυρές περίμεναν στη σειρά να πάρουν μια στάμνα νερό.

Ο αποχέτευση των οικιακών λυμάτων γίνονταν με την κατασκευή βόθρων. Το έδαφος της περιοχής ήταν αμμώδες και σε περίπτωση βροχής, παρασυρόταν το χώμα από το νερό, λόγω του επικλινούς του εδάφους και οι δρόμοι μετατρέπονταν σε νεροφαγωμένα και λασπωμένα αυλάκια.

Οι νοικοκυρές, για να ζεστάνουν λίγο το σπιτικό τους, φτιάχνανε πιτούλες, καρβουνόπιτες. Μαζεύανε από το σιδηροδρομικό σταθμό που ήτανε σε κοντινή απόσταση, καρβουνίδια, περισσέματα κάρβουνου από τον εφοδιασμό των τρένων, τα ανακατεύανε με άχυρο, άμμο και νερό, τις στεγνώνανε στον ήλιο και τον χειμώνα τις καίγανε στις φουφούδες. Οι φουφούδες ήταν κυλινδρικές μεταλλικές κατασκευές με σκάρα· εκεί έκαigan τις πιτούλες. Αργότερα κατασκεύασαν και τζάκια.

6.8. Συμφωνητικό για την κατασκευή βόθρου. Έκθεση κατασκευής.

Παρακάτω παρατίθεται συμφωνητικό μεταξύ εργολάβου και ιδιοκτήτη για την **κατασκευή βόθρου**.

Η... αναλαμβάνει την κατασκευή ξηρολιθοδομής και λιθοδομής παρειάς βόθρου συνοικισμού Αγ. Σπυρίδωνος. Ύψη λιθοδομής ... βόθρου διαμέτρου (3) τριών μέτρων ορίζεται (0,50) ημίσειο μέτρον, ύψος δε ξηρολιθοδομής ορίζεται πέντε (5) μέτρα. Πλάτος εξ (0,50) ημίσειο μέτρον. Τιμή κατ'αποκοπή και δια το ... τούτο ύψος ορίζεται δραχμαί οκτακόσiai (800) ήτοι δια τα (5 ½) πέντε και και ημίσειο μέτρα. Εν περιπτώσει όμως ... κατ' αναλογία προς των άνω τιμών. Αι πληρωμαί θα γίνονται κάθε Σάββατο απόγευμα. ...

...

Κόρινθος τη 3η Ιουνίου 1928 »

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΥ

Το φωτογραφικό υλικό αυτής της ενότητας προέρχεται είτε από το φωτογραφικό αρχείο του Συλλόγου «Μικρασιατική Στέγη Κορίνθου» είτε από επιτόπια φωτογράφιση των προσφυγικών κατοικιών, που έχουν απομείνει στον Συνοικισμό της Κορίνθου.

Προσφυγική κατοικία 1,
Οδός Εύρου (πρώην Μαγνησίας) και Κυρήνης γωνία.

Εικόνα Αρχείου.

Προσφυγική κατοικία 2,
Οδός Εύρου (πρώην Μαγνησίας) και Κυρήνης γωνία.

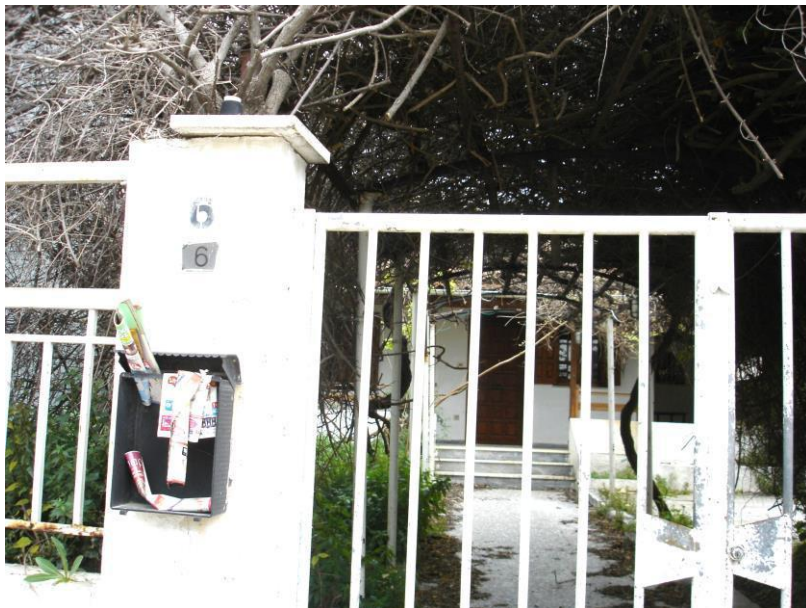
Προσφυγική κατοικία 3,
Οδός Αϊδινίου 10.

Εικόνα Αρχείου.

Προσφυγική κατοικία 4,
Οδός Αϊδινίου 6.

Προσφυγική κατοικία 5,
Οδός Φιλαδέλφειας 4.

Προσφυγική κατοικία 6,
Οδός Κυρήνης και Διογένους 17 (πρώην
Ποσειδωνίας) γωνία.

Εικόνα Αρχείου.

Προφυγική κατοικία 7,
Οδός Ισθμίας 20.

Προσφυγική κατοικία 8,
Οδός Ισθμίας.

Προσφυγική κατοικία 9,
Οδός Προύσης 3.

Προσφυγική κατοικία 10,
Οδός Σαγγάριου.

Εικόνα Αρχείου.

Προσφυγική κατοικία 11,
Οδός Κωνσταντινουπόλεως και Ερμουπόλεως (πρώην Ερμού) 23
γωνία. Έδρα συλλόγου «ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΣΤΕΓΗ ΚΟΡΙΝΘΟΥ»

Προσφυγική κατοικία 12,
Οδός Νικομήδειας 19.

Προσφυγική κατοικία 13,
Λεωφόρος Αθηνών 112.

Εικόνα Αρχείου.

Προσφυγική κατοικία 14,
Λεωφόρος Αθηνών και Οδός Πόντου (πρώην Σπυρίδωνος) 106
γωνία.

Εικόνα Αρχείου.

Προσφυγικές κατοικίες 15,16,
Οδός Κωνσταντινουπόλεως και Πόντου γωνία.

Εικόνα Αρχείου.

Προσφυγική κατοικία 17,
Οδός Κωνσταντινούπολης.

Εικόνα Αρχείου.

Προσφυγική κατοικία 18
Οδός Κωνσταντινουπόλεως 7.

Προσφυγική κατοικία 19,
Οδός Βοσπόρου 7.

Προσφυγική κατοικία 20,
Οδός Νικομήδειας και Αποστόλου Παύλου.

Προσφυγική κατοικία 21,
Οδός Αποστόλου Παύλου 21.

Προσφυγική κατοικία 22,
Οδός Κοραή 5.

Εικόνα Αρχείου.

Προσφυγική κατοικία 23,
Οδός Απόλλωνος 13.

Προσφυγική κατοικία 24,
Οδός Απόλλωνος 12.

Προσφυγική κατοικία 25,
Οδός Λουτρακίου.

Προσφυγική κατοικία 26,
Οδός Αθανασίου Σακελαρίου 1B.

Προσφυγική κατοικία 27,
Οδός Αθανασίου Σακελαρίου 4.

Προσφυγική κατοικία 28,
Οδός Αποστόλου Παύλου 7.

Προσφυγική κατοικία 29,
Οδός Αποστόλου Παύλου και Αθανασίου Σακελαρίου 10.

Προσφυγική κατοικία 30,
Οδός Κωνσταντινουπόλεως.

Προσφυγική κατοικία 31,
Οδός Σμύρνης 3.

Προσφυγική κατοικία 32,
Οδός Σμύρνης 9.

Προσφυγική κατοικία 33,
Οδός Σμύρνης.

Προσφυγική κατοικία 34,
Οδός Νικομήδειας 10.

Προσφυγική κατοικία 35,
Οδός Κορίνθου 100.

Εικόνα Αρχείου.

Προσφυγική κατοικία 36, Οδός Διογένους
8.

Μοναδική ξύλινη κατοικία.

Εικόνα Αρχείου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

Η Κοινωνική ζωή στον Συνοικισμό

Μέσα από τη φτώχεια, την πείνα, την κόλαση της αρρώστιας, του κατατρεγμού μια άλλη ζωή θα ξεπηδήσει, μια ζωή γεμάτη λάμψη, ομορφιά, δύναμη, μαχητική, σε δόξα του ανθρώπινου μεγαλείου.

8.1. Εκκλησία.

Ένα από τα πρώτα μελήματα των κατοίκων του συνοικισμού ήταν η οργάνωση της θρησκευτικής τους ζωής.

Ο πρώτη εκκλησία ήταν ξύλινη, παράγκα, αφιερωμένη στην Παναγία, Κοίμηση της Θεοτόκου,

Προσφυγόπουλα του κατηχητικού μπροστά στην ξύλινη εκκλησία.
Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.

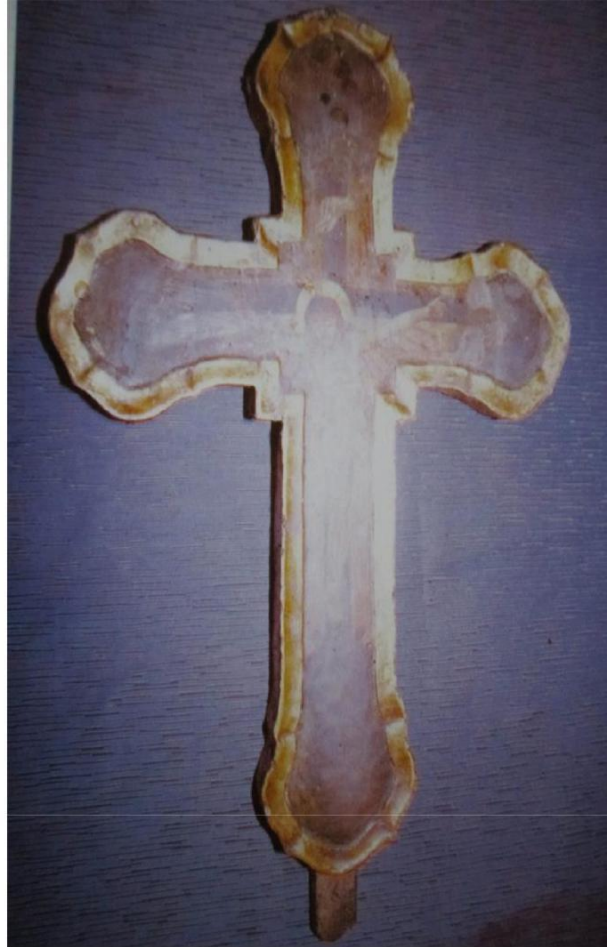
κατασκευασμένη με συλλογική εργασία. Οι πρόσφυγες εναπόθεσαν τα ιερά τους κειμήλια, που με αυτοθυσία μετέφεραν από την Πατρίδα, στην εκκλησία που ανεγέρθη με τα δικά τους χέρια και μόχθο.

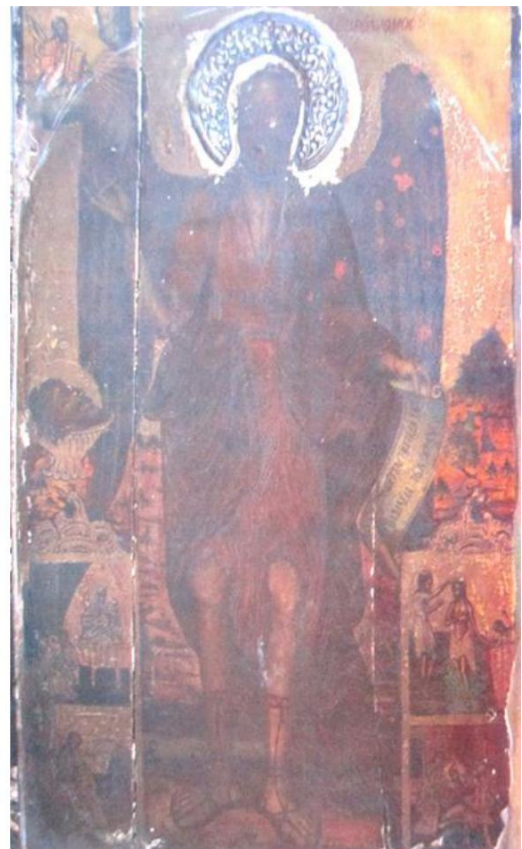
Στον ξύλινο Ναό της κοίμησης της Θεοτόκου μνημόσυνο για τον Ελ. Βενιζέλο.
Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.

Κειμήλια από τις πατρίδες.
Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.

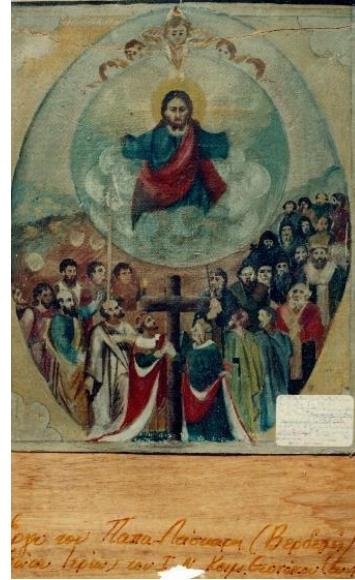

Κειμήλια από τις πατρίδες.
Πηγή: Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου

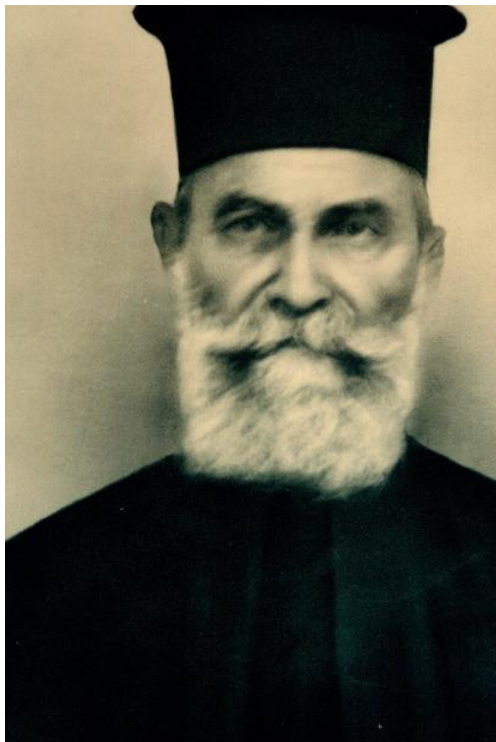

Ο Πρώτος ιερέας του ναού, ο πατήρ Νικόλαος Λάσκαρης Βερδελής. Γεννήθηκε στην Τήνο το 1873, καταγόμενος από οικογένεια φτωχών σφουγγαράδων, χειροτονήθηκε από τον Χρυσόστομο Σμύρνης το 1921.

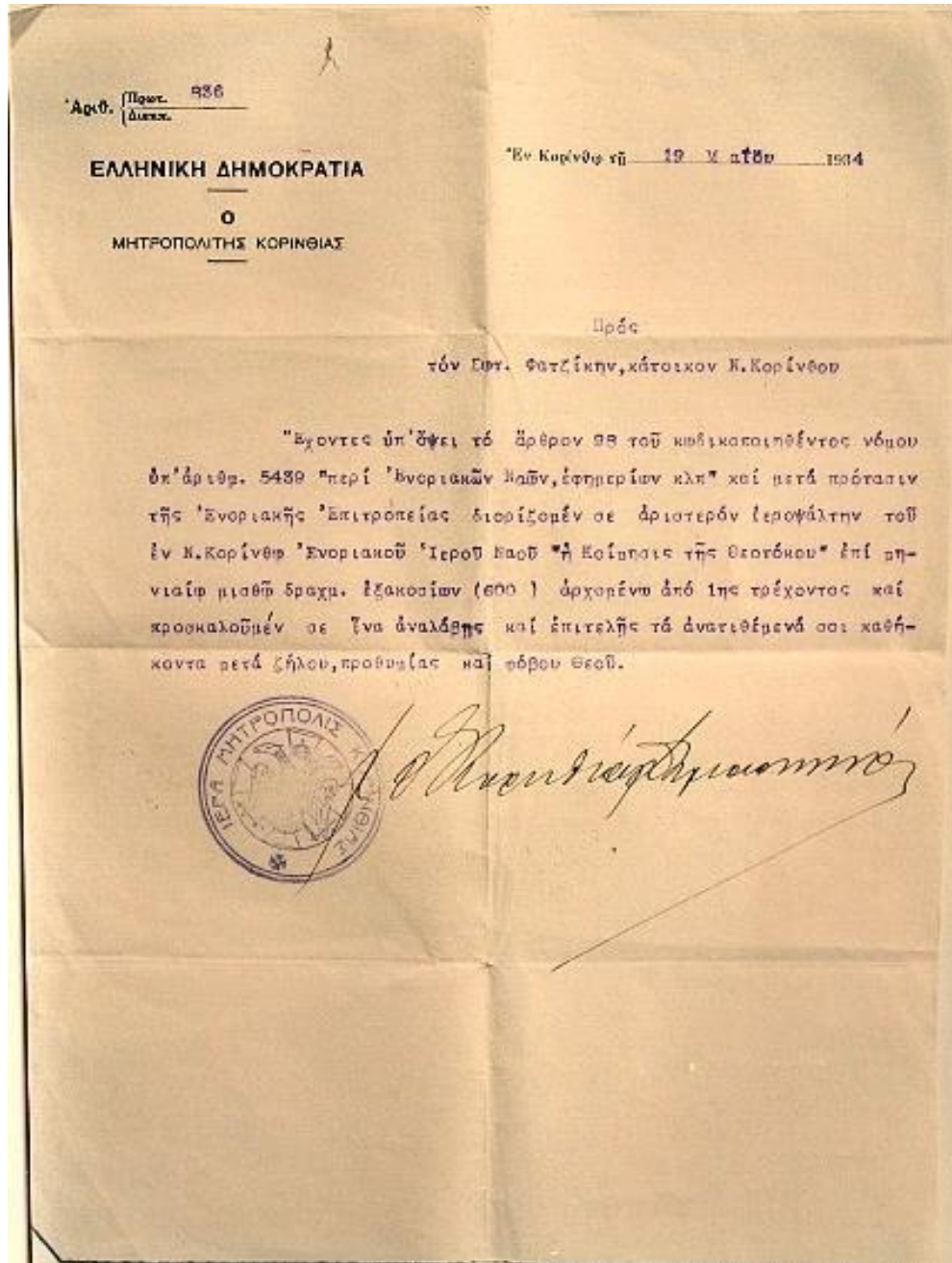

Ζωγραφικό έργο του πατέρα Νικόλαου Λάσκαρη.

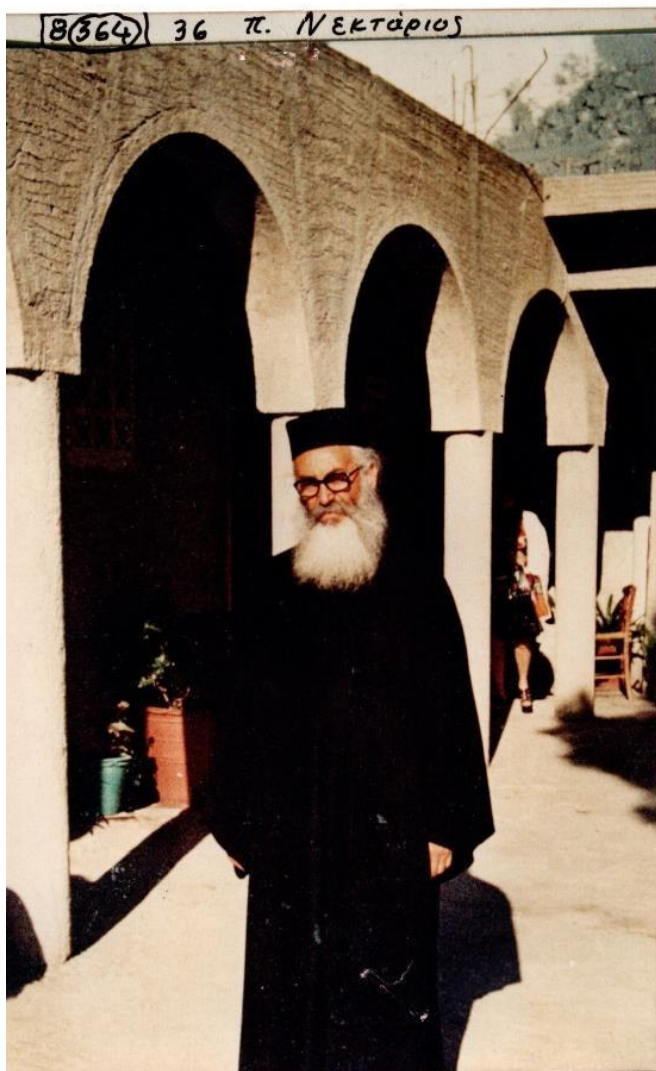

Το 1931 ο πατήρ, Νικόλαος Στεφ. Ζαφειριάδης, έγινε ο δεύτερος ιερέας του ναού, καταγόταν από την Ανατολική Θράκη.

Το 1932 ο συνοικισμός έγινε ενορία, η Τρίτη ενορία της Κορίνθου.

Διορισμός ψάλτη στον Ιερό Ναό της Παναγίας.
Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.

Από το 1945 ανέλαβε ο πατήρ Νεκτάριος Μαρμαρινός, που καταγόταν από την Αίγινα. Ο πατήρ συνδέθηκε απόλυτα με τους πρόσφυγες, υπηρέτησε με σθένος την Εκκλησία και το ποίμνιό του και είναι μέχρι σήμερα σε βαθιά γεράματα η σεβάσμια προσωπικότητα του Συνοικισμού.

Το 1952 αποφασίστηκε να χτισθεί νέα εκκλησία, στη θέση της ξύλινης, το έργο αυτό ανατέθηκε στον μηχανικό Γ.

Πετριτσόπουλο. Το 1954 μεταφέρθηκαν τα κειμήλια και το τέμπλο στη **αίθουσα** στη απέναντι πλευρά του δρόμου, Λεωφόρου Κορίνθου και στις 15 Αυγούστου 1954 θεμελιώθηκε ο νέος ναός. Η **Αίθουσα**, ένα κτίριο απέναντι από τον ναό, εξυπηρέτησε τις λατρευτικές ανάγκες έως ότου αποπερατωθεί ο υπό ανέγερση ναός.

Τελετή θεμελίωσης του νέου Ιερού Ναού. Ο νέος Ναός εθεμελιώθη στις 15-8-1954 από τον Μητροπολίτη Κορίνθου κύριο Προκόπιο
Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.

ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟΣ ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ «ΙΩΝΙΑ»

Ολόκληρος ο Ναός κατασκευάστηκε με προσωπική εργασία από τους τότε ενορίτες μετά το πέρας της Λειτουργίας της Κυριακής.

Όλοι μαζί στο χτίσιμο του Ναού. Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.

Οι μαθητές του σχολείου με τον δάσκαλο κ. Γιάννη Μπαλαφούτα συμμετέχουν στο έργο αποπεράτωσης του ναού.

Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.

*Η μεταφορά του Τέμπλου του Ναού.
Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.*

Ο νέος ναός αφιερωμένος, όπως ο προηγούμενος στην Κοίμηση της Θεοτόκου, λειτούργησε από το 1957 και τελικά αποπερατώθηκε και εγκαινιάστηκε το 1959.

Από τα εγκαινία του Ναού. Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο Μικρασιατικής στέγης Κορίνθου.

ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟΣ ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ «ΙΩΝΙΑ»

Ο ιερός ναός της κοίμησης της Θεοτόκου.

8.2. Εκπαίδευση

Μαθητές μπροστά από το ξύλινο σχολείο (παράγκα) με την δασκάλα τους.
Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.

Η μόρφωση των προσφυγόπουλων, ήταν από τις πρωταρχικές φροντίδες των κατοίκων του Συνοικισμού. Το πρώτο σχολείο ήταν μια παράγκα που κατασκευάστηκε σχεδόν αμέσως με την εγκατάστασή τους στον συνοικισμό.

Μαθητές μπροστά στο νέο σχολείο με τον δάσκαλό τους κ. Βαγγέλη Αλεξόπουλο.
Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.

Στα μέσα της δεκαετίας του '30 ανεγέρθηκε το Δημοτικό Σχολείο (4^ο Δημοτικό) που σήμερα αποτελεί την μια πτέρυγα του μεγαλύτερου σχολείου που χτίστηκε αργότερα.

*Γυμναστικές επιδείξεις στο σχολείο.
Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.*

*Μαθητές του σχολείου με τσάπες βοηθούν στη διάνοιξη αυλακιών για την υδροδότηση του σχολείου.
Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.*

8.3. Αθλητισμός

Οι πρώτοι κάτοικοι σε σύντομο χρονικό διάστημα, κατάφεραν να οργανώσουν την ζωή τους. Δημιούργησαν αθλητικά σωματεία και πολιτιστικούς συλλόγους.

ΑΡΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ το πρώτο αθλητικό σωματείο του προσφυγικού συνοικισμού ιδρύθηκε το 1929.

Στα γραφεία του αθλητικού συλλόγου Άρης.
Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.

Ο Άρης κυπελλούχος
Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.

Ο **ΑΠΟΛΛΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ** ιδρύθηκε το 1950 στα Ασπροχώματα του Συνοικισμού από πρόσφυγες, σε ανάμνηση της μικρασιατικής ομάδας.

Πηγή: Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.

8.4. Προσκοπισμός

4^η ομάδα προσκόπων αποτελούμενη από προσφυγόπουλα του Συνοικισμού.

Πηγή: Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.

8.5. Φιλαρμονική

Νέοι από τον Συνοικισμό συμμετέχουν στη φιλαρμονική Κορίνθου.

Φιλαρμονική Κορινθίων. Πηγή: Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου

8.6. Πολιτισμός

Στον Συνοικισμό ιδρύθηκε ο Χριστιανικός Σύλλογος «Απόστολος Παύλος» και το 1949 ο σύλλογος «Προοδευτικός και Μορφωτικός Σύλλογος η Ανόρθωσις».

Οι πρώτοι κάτοικοι του Συνοικισμού, σε σύντομο χρονικό διάστημα, κατάφεραν να οργανώσουν τη ζωή τους. Στον συνοικισμό είχαν δύο καφενεία όπου συνήθως έπιναν τον καφέ το πρωί οι γέροντες αλλά και ταβέρνα στον χώρο που είναι σήμερα η πλατεία.

Το μεγάλο εορταστικό γεγονός όμως στον Συνοικισμό ήταν το πανηγύρι της Παναγίας το Δεκαπενταύγουστο. Την παραμονή γινόταν το αδιαχώρητο, στον

Εσπερινό, στον Ι. Ναό της Κοίμησης της Θεοτόκου και έπειτα ακολουθούσε το γλέντι, με χορούς και τραγούδια της Πατρίδας και διαρκούσε μέχρι αργά το βράδυ.

Δεκαπενταύγουστο
στον Συνοικισμό.

Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο
οικογένειας Αντωνέλλη

Εκδρομή του συλλόγου "Απόστολος Παύλος".

Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.

Δεκαπενταύγουστο στον Συνοικισμό.
Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο οικογένειας Αντωνέλλη.

8.7. Κοινωνικά στιγμιότυπα στον συνοικισμό Κορίνθου

Αγορά τροφίμων από πλανόδιο μανάβη. Διακρίνεται η περίτεχνη διακόσμηση στο κάρο.
Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο οικογένειας Αντωνέλλη

Εκδρομή
Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.

ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟΣ ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ «ΙΩΝΙΑ»

Οι πρόσφυγες υπέμειναν μύριες τόσες κακουχίες και σα να μην έφθαναν αυτές δέχθηκαν και το χτύπημα του Εγκέλαδου στην Κόρινθο το 1928.

*Συσσίτιο σεισμοπαθών προσφύγων στην Κόρινθο.
Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου.*

*Συλλογική εργασία.
Πηγή: Φωτογραφικό Αρχείο οικογένειας Αντωνέλλη*

8.8. Μικρασιατική Στέγη Κορίνθου.

Το 1989 άρχισε άτυπα να λειτουργεί σύλλογος προσφύγων του Συνοικισμού και το 1992 ιδρύθηκε και τυπικά με καταστατικό, η «Μικρασιατική Στέγη Κορίνθου». Ο σύλλογος αυτός από την στιγμή που υπήρξε αποτελεί τον θεματοφύλακα του προσφυγικού κόσμου της Κορίνθου. Το έργο του είναι διαρκές, ανεκτίμητο, και καταξιωμένο.

Η προσφυγική κατοικία, έδρα της "Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου".

Ιδρυτικό μέλος και πρόεδρος του συλλόγου, η συνταξιούχος εκπαιδευτικός κ. Βασιλική Ευστρατιάδου, η ψυχή και η κινητήριος δύναμη αυτού. Ο σύλλογος οργανώνει πλείστες πνευματικές εκδηλώσεις, αφιερώματα σε συγγραφείς, σε μουσικούς συνθέτες, σε εξέχουσες προσωπικότητες,

Η πρόεδρος της Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου, κ. Βασιλική Ευστρατιάδου

επίσης εκδρομές συμμετοχής σε συναντήσεις

Μικρασιατών και συνέδρια.

Οργανώνει θεατρικές παραστάσεις, συναυλίες αλλά και επισκέψεις στους γενέθλιους τόπους. Διατηρεί τμήματα παραδοσιακών χορών καθώς και χορωδιακό τμήμα.

Κάθε χρόνο ο σύλλογος εκδίδει ένα εξαιρετικά καλαίσθητο και ποιοτικό ημερολόγιο με διαφορετική θεματολογία και οργανώνει τα «Μικρασιατικά», τριήμερο εκδηλώσεων τον Σεπτέμβριο, εκδήλωση τιμής και μνήμης των θυμάτων της Μικρασιατικής Καταστροφής.

Σε άρθρο της Ι. Μητρόπολης Κορίνθου αναφέρει *Στον Ι. Ναό Κοιμήσεως της Θεοτόκου Ιωνίας Κορίνθου* *ετέλεσε την Θ. Λειτουργία ο Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Διονύσιος* *χθες Κυριακή, 17 Σεπτεμβρίου 2016, στο πλαίσιο εκδηλώσεων μνήμης για τις Αλησμόνητες Πατρίδες με τον γενικό τίτλο «ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΑ 2017», που διοργανώνει για 25η συνεχή χρονιά η «Μικρασιατική Στέγη Κορίνθου».* Ακολούθησε περιφορά των εικόνων, κειμηλίων της χαμένης πατρίδας και κατάθεση στεφάνων στο μνημείο Μικρασιατών προσφύγων Ιωνίας Κορίνθου,

Ο Λειτουργία. Η Σημαία του συλλόγου "Μικρασιατική Στέγη Κορίνθου"
Πηγή: Ιστοσελίδα Ι. Μητροπόλεως Κορίνθου.

Ο εικόνα της Παναγίας, από το τέμπλο του ναού Κοίμησης της Θεοτόκου, που έφεραν οι πρόσφυγες από το Σαίπι.
Μικρασιατικά 2017

Η περιφορά των εικόνων, από μαθητές του 4ου Γυμνασίου
Μικρασιατικά 2017.

Το στεφανωμένο μνημείο της Μικρασιατικής Καταστροφής, στην Κεντρική πλατεία του Συνοικισμού Ιωνία της Κορίνθου.
Μικρασιατικά 2017.

*Περιφορά των ιερών εικόνων.
Πηγή: Ιστοσελίδα Ι.Μητροπόλεως Κορίνθου.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο

Επίλογος. Προστασία, αποκατάσταση

Στους προσφυγικούς συνοικισμούς ο τρόπος ζωής και η καθημερινότητα των προσφύγων χαρακτήρηκε στους χώρους ιδιωτικούς και δημόσιους και μετασχηματίστηκε μέσα στον χρόνο. Μαζί με αυτούς χάνονται μνήμες, άνθρωποι, κοινωνικές δομές, γειτονιές, έθιμα. Είναι απαραίτητο να βοηθήσουμε όλοι στη διαδικασία προστασίας και κατανόησης της πολιτιστικής και ιστορικής κληρονομιάς μας. Σπίτια κτισμένα με ανθρώπινα μέτρα, με κύριο στοιχείο τη διατήρηση της κοινωνικότητας στις γειτονιές, που τόσο λείπει από όλες τις μεγάλες πόλεις.

Στον προσφυγικό Συνοικισμό της Κορίνθου «Ιωνία», η λαίλαπα της ανοικοδόμησης και της τσιμεντοποίησης, αντικατέστησε την πλειονότητα των προσφυγικών κατοικιών με μικροαστικές διώροφες η τριώροφες πολυκατοικίες και συγχρόνως διαφοροποιήθηκε η κοινωνική σύνθεση των κατοίκων. Επίσης τα μέτρα αυτών των κατοικιών είναι δυσανάλογα των μέτρων των σύγχρονων οικιστικών αναγκών, του μικροαστικού καταναλωτικού προτύπου και δεν είναι πλέον βιώσιμα. Παράλληλα το κόστος συντήρησης είναι μεγάλο, γι' αυτό πολλές κατοικίες είναι πλέον ακατοίκητες, ετοιμόρροπες και κάποιοι από τους ιδιοκτήτες τους κατάστρεψαν την σκεπή τους για να μην χρεώνονται και το φόρο ακίνητης περιουσίας.

Οι άνθρωποι έχουν δικαίωμα να γνωρίσουν τις ρίζες τους, πού έζησαν οι πρόγονοί τους, τους τόπους και τα ιερά τους. Είναι απαραίτητο να καταγραφούν, με λεπτομέρεια, με υπομονή, οι εναπομείναντες χώροι καθώς και να διασωθούν τα αντικείμενα, τα δομικά στοιχεία των κτιρίων πριν τα καταβροχθίσει η «ανάπτυξη».

Οι προσφυγικές κατοικίες στον Συνοικισμό «Ιωνία» της Κορίνθου δεν αποτελούν σήμερα, ένα ενιαίο σύνολο, δεν διατήρησαν την χωρική συνοχή τους, αλλά βρίσκονται διάσπαρτες σε όλη τη έκταση του σημερινού οικισμού. Στις κατοικίες που διατηρούνται ακόμη και δεν έχουν κατεδαφιστεί, έχουν γίνει παρεμβάσεις, προσθήκες επισκευές και κάποιες από αυτές είναι ερειπωμένες και ετοιμόρροπες. Η κατάσταση αυτή δεν βοηθά στο ανακηρυχθεί τμήμα του συνοικισμού ως διατηρητέο, όπως οι πολυκατοικίες της λεωφόρου Αλεξάνδρας στην Αθήνα, γιατί δεν διατηρεί πλέον την ταυτότητα της προσφυγικής οικιστικής περιοχής, της γειτονιάς των προσφύγων. Εναπομένει όμως ακόμα η λύση, εφαρμοσμένη συχνά στις **Ευρωπαϊκές Χώρες, της «μεταφοράς» κάποιων αντιπροσωπευτικών κατοικιών**

σε συγκεκριμένο χώρο και δημιουργία ενός ανοικτού μουσείου, ενός πρότυπου χωριού, προσφυγικής κατοικίας, προσφυγικής μνήμης, πρωτοποριακό για τα Ελληνικά δεδομένα.

Θα πρέπει να αλλάξουμε την νοοτροπία του «διατηρητέου» στη Ελλάδα, γιατί δεν είναι μόνο οι μεγάλες κατοικίες πλουσίων αστών η τα νεοκλασικά κτίσματα, τα δημόσια κτίρια αλλά και οι φτωχές παράγκες, τα μικρά μπαγδαντί σπιτάκια πλίθινα των προσφύγων, που κουβαλούν στοιχεία πολιτισμού και ιστορίας και έχουν μερίδιο συμμετοχής στη ιστορία του μετασχηματισμού του αστικού περιβάλλοντος. Είναι ακόμη χαρακτηριστικά της μετάβασης από τα παραδοσιακά υλικά και μεθόδους στο σπλισμένο σκυρόδεμα, αλλά και της μετάβασης από τα μικρά συνεργεία μαστόρων στο σύστημα των εργολάβων και των πιο μαζικών κατασκευών.

Για όλους αυτούς τους λόγους είναι απαραίτητη η διατήρησή τους μέσα στο ολοένα και πιο απρόσωπο τοπίο της πόλης.

Είναι απαραίτητο να αποτυπωθούν οι προσφυγικοί χώροι, τα αντικείμενα, ο τρόπος ζωής με κάθε δυνατή λεπτομέρεια πριν αυτοί καταστραφούν και ξεχαστούν.

Ο σύλλογος «Μικρασιατική Στέγη Κορίνθου» έχει πάγιο αίτημα την δημιουργία ενός Μουσείου Μικρασιατικού και γενικότερα Προσφυγικού Ελληνισμού, ώστε να εναποθέσει εκεί τα κειμήλια της πατρίδας που διαθέτει, κειμήλια που απλόχερα δώρισαν οι πρόσφυγες του Συνοικισμού.

Είναι σημαντικό που εισακούστηκαν τα αιτήματα του συλλόγου και ο δήμαρχος Κορινθίων κ. Αλέξανδρος Πνευματικός πρόσφατα υποσχέθηκε ότι ο δήμος θα διαθέσει χώρο για τη δημιουργία αυτού του Μουσείου.

Πρόταση Δημιουργίας Μουσειακού χώρου

Γ.Κ. Βαρελίδη
Προέδρου Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών
Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής
Τηλ. 6977091723 -
6821806 – 5381412
Ταχ. Δ/ση: Π. Ράλλη & Θηβών 250
122 44 Α Ι Γ Α Λ Ε Ω
Email: gvarel@puas.gr

ΠΡΟΣ: Δήμαρχο Κορίνθου

ΘΕΜΑ: Πρόταση Δημιουργίας Μουσειακού χώρου

Κύριε Δήμαρχε,

Με αφορμή την Διπλωματική εργασία που εκπονήθηκε από τους σπουδαστές Σοφιανού Ειρήνη και Χρίστου Αντώνη στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής (πρώην ΑΕΙ Πειραιά Τ.Τ.) για τον προσφυγικό οικισμό «ΙΩΝΙΑ» με σπάνια στοιχεία από μητρώα, ιστορικά αρχεία όπως της Βουλής των Ελλήνων, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών κ.α. και δεδομένης της ευαισθησίας που σας διακρίνει, προτείνουμε να φροντίσει ο Δήμος σας να διατεθεί, εφ' όσον είναι δυνατόν, κάποιος χώρος για να δημιουργηθεί ένα «μουσείο» που θα απεικονίζει όλη την ιστορία των προσφύγων της «ΙΩΝΙΑΣ» που φιλοξένησε ο δήμος σας καθώς και τις συνθήκες επέκτασης του οικισμού αλλά και τις παραμέτρους διατήρησης της τυπολογίας των κατοικιών του οικισμού της «ΙΩΝΙΑΣ».

Με ιδιαίτερη τιμή,
Γιώργος Κ. Βαρελίδης
Πρόεδρος Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών
Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής
Δρ Αρχιτέκτων Μηχανικός- Πολεοδόμος ΕΜΠ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γ. Βαμβακίδου, 9ο Παγκόσμιο Συνέδριο Θρακών, Αύγουστος 2012

Γιάννης Κ. Βαρελίδης «Πολιτισμική Ανάρθωση και Εξέλιξη της Ελληνικής Πόλης: Δυνατότητες Κανονιστικών Ρυθμίσεων και Παρεμβάσεων», Αθήνα 2006.

Βογιατζόγλου Β., «Των λόγος: Η πνευματική διαδρομή των προσφύγων της Μικράς Ασίας στη Νέα Ιωνία Αττικής». Επιστημονικό Συμπόσιο "Ο ξεριζωμός και η άλλη πατρίδα. Οι προσφυγοπολεις στην Ελλάδα", Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, Αθήνα 1998.

Βογιατζόγλου Ο., «Η βιομηχανική εγκατάσταση των προσφύγων στη Νέα Ιωνία, παράμετρος της αστικής εγκατάστασης Επιστημονικό Συμπόσιο "Ο ξεριζωμός και η άλλη πατρίδα. Οι προσφυγοπολεις στην Ελλάδα", Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, Αθήνα 1998.

Βρυζέα Α., «Για την κατοίκηση των προσφύγων: Χώροι διαφοράς και συλλογικές μνήμες». Επιστημονικό Συμπόσιο "Ο ξεριζωμός και η άλλη πατρίδα. Οι προσφυγοπολεις στην Ελλάδα", Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, Αθήνα 1998.

Γκαζέλη Β., «Απίταχτες σιανήτων, κατοικουμένων ή οποσδήποτε χρησιμοποιούμενων». Επιστημονικό Συμπόσιο "Ο ξεριζωμός και η άλλη πατρίδα. Οι προσφυγοπολεις στην Ελλάδα", Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, Αθήνα 1998.

Βίκα Δ. Γκαζέλη, «Κοινωνικοί μετασχηματισμοί και προέλευση της κοινωνικής κατοικίας στην Ελλάδα. 1920-1930», Αθήνα 1984

Γρ. Δαυνής, «Η Ελλάς μεταξύ δύο πολέμων» Αθήνα 1997.

Καραδήμος-Γερόλυπος Α., Προσωπική εγκατάσταση και ο ανοσχεδιασμός των βορειοελλαδικών πόλεων (1912-1940). Επιστημονικό Συμπόσιο "Ο ξεριζωμός και η άλλη πατρίδα. Οι προσφυγοπολεις στην Ελλάδα", Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, Αθήνα 1998.

Καραμούζη Ανθ., «Καταγραφή και χαρτογράφηση των προσφυγικών οικισμών στον Ελληνικό χώρο από το 1821 έως σήμερα», πρακτικά συνεδρίου,

Καυκοίλα Κ., «Μεταμορφώσεις του αγροτικού χώρου: Ο εποικισμός της Ανατ. Μακεδονίας κατά τις πρώτες δεκαετίες του σιάνου». Επιστημονικό Συμπόσιο "Ο ξεριζωμός και η άλλη πατρίδα. Οι προσφυγοπολεις στην Ελλάδα", Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, Αθήνα 1998.

Λεοντίδου, Α., «Πόλεις της σιωπής. Εργατικός εποικισμός της Αθήνας και του Πειραιά 1909-1940» (Αθήνα 1989)

Μορμαρίας Α., «Επιπτώσεις στην εντοπική οικοδόμηση της μεσοπολεμικής Αθήνας από την έλευση των μικρασιατών προσφύγων». Επιστημονικό Συμπόσιο "Ο ξεριζωμός και η άλλη πατρίδα. Οι προσφυγοπολεις στην Ελλάδα", Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, Αθήνα 1998.

ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟΣ ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ «ΙΩΝΙΑ»

Πετροπούλου Ι., «Σχέδια προσύγων. Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας», Επιστημονικό Συμπόσιο "Ο ξεριζωμός και η άλλη πατρίδα. Οι προσφυγοπόλεις στην Ελλάδα", Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, Αθήνα 1998.

Σκουρονάδου Σ., «Τρεις γενές δυο πατρίδων», Από την Ιωνία στην Κόρινθο, Αθήνα 2013.

Τζόκας Σπ., «Η ένταξη των προσύγων στην ελληνική κοινωνία και η εγκατάσταση στην Κοσαφιανή». Επιστημονικό Συμπόσιο "Ο ξεριζωμός και η άλλη πατρίδα. Οι προσφυγοπόλεις στην Ελλάδα", Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, Αθήνα 1998.

Χασιόγλου Β., «Η προσφυγική εγκατάσταση και ο βίαιος μετασχηματισμός του αστικού χώρου στη Θεσσαλονίκη (1922-1930 Επιστημονικό Συμπόσιο "Ο ξεριζωμός και η άλλη πατρίδα. Οι προσφυγοπόλεις στην Ελλάδα", Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, Αθήνα 1998.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Αθήνα 1977.

Ιστορία της Ελλάδας του 20^{ου} αιώνα, Ο Μεσοπόλεμος 1922-1940, Αθήνα 2003.

1922 Ο Μεγάλος Ξεριζωμός, National Geographic, Αθήνα 2007

Αρχείο Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου (ΕΛΙΑ)

Υπουργείο Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων, Γενικά Αρχεία του Κράτους, Γ.Α.Κ. Ν. Κορινθίας

Αρχείο συλλογών «Μικρασιατική Στέγη Κορινθίου»

Αρχείο Πολεοδομίας Κορινθίου.

Αρχείο Πολεοδομίας Αθηνών.

Morgenthau, H., «Η Αποστολή μου στην Αθήνα. Το έπος της εγκατάστασης» (Αθήνα 1994)

Pertzopoulos, «D. The Balkan Exchange of Minorities and its Impact upon Greece», Paris 1962,

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

<http://www.elzoni.gr> Ο Ελληνισμός της Μικράς Ασίας μέχρι τη Καταστροφή Στυλιανός Ηελάτης

<http://www.elzoni.gr/html/ent/112/ent.33112.asp>

<http://historyreport.gr>

<http://www.venizelosarchives.gr/>

ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟΣ ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ «ΙΟΝΙΑ»

<https://www.slideshare.net/SofiaEfthymiadou/ss-29076400>

Ελίζα Παπαδοπούλου, Γεώργιος Μ. Σπηλιόπουλος,

<http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=102902>

Hemingway «Dateline: Toronto», 1985,

Hemingway “In Our Times”, 1925

Hemingway «On the Quai at Smyrna”, 1995.

<https://www.monumenta.org>

<http://www.prosvasimo.gr/>

<http://4gym-korintu.kor.sch.gr>

<http://www.venizelosarchives.gr/res.asp>

<http://asiaminor.ehw.gr/>

<http://archives.piop.gr>

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο/Η κάτωθι υπογεγραμμένος/η Χρύση Αντωνιάδου, του Νίκου, φοιτήρας/α Τμήματος Πολιτισμικών Μουσικών του Πανεπιστημίου Αιτωλικής Αρτικής, πριν αναλάβει την εκπόνηση της Πτυχιακής Εργασίας μου, δηλώνω ότι ενημερώθηκα για τα παρακάτω:

«Η Πτυχιακή Εργασία (Π.Ε) αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο του συγγραφέα, όσο και το Ίδρυματος και θα πρέπει να έχει μοναδικό χαρακτήρα και πρωτότυπο περιεχόμενο.

Απαγορεύεται αυστηρά οποιαδήποτε κομμάτι κειμένου της να κηρύσσεται, αυτοίσιον ή μετασχημασθέν, στο κάποια άλλη δημοσιευμένη πηγή. Καθε τέτοιον πράξη αποτελεί προϊόν λογαριαστικής και γίνεται Εύμνητης Τάξης για τα πνευματικά δικαιώματα του άλλου συγγραφέα. Αποσκοπευτικός σκοπός είναι συγγραφέας της Π.Ε, ο οποίος φέρει και την ευθύνη των συνεπειών, ποινικών και άλλων, αυτής της πράξης.

Εάν των όποιων ποινικών ευθυνών του συγγραφέα, σε περίπτωση που το Ίδρυμα του έχει αποκτήσει Πτυχίο, αυτό ανακαλείται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Η Συνέλευση του Τμήματος με νέ αιτίφασή της, μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου, που αναθέτει εκ νέου την εκπόνηση Π.Ε με άλλο Ομό και διαφορετικό επιβλέποντα καθηγητή. Η εκπόνηση της εν λόγω Π.Ε πρέπει να ολοκληρωθεί από τουλάχιστον ενός ημερολογιακού έμηνου από την ημερομηνία ανάθεσής της.»

Ο Δηλών

Α. Χρύση

Ημερομηνία

28/09/2018

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο/Η κάτωθι υπογεγραμμένος/η Ζοφία Κωνσταντίνου του Παναγιώτη του Παναγιώτη του Πανεπιστημίου Αττικής Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών του Πανεπιστημίου Αττικής, των αναθέσει την εκπόνηση της Πτυχιακής Εργασίας μου, δηλώνω ότι ενημερώθηκα για τα παρακάτω:

«Η Πτυχιακή Εργασία (Π.Ε) αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο του συγγραφέα, όσο και το Ιδρύματος και θα πρέπει να έχει μοναδικό χαρακτήρα και πρωτότυπο περιεχόμενο.

Απαγορεύεται μισοιμρά οποιαδήποτε κριτική κειμένου της να εμφανίζεται αυτούσιο ή μεταφρασμένο από κάποια άλλη δημοσιευμένη πηγή. Κάθε τέτοια πράξη αποτελεί προϊόν λογακλοπής και ενείρει θέμ Ηθικής Τάξης για τα πνευματικά δικαιώματα του άλλου συγγραφέα. Αποκλειστικός υπεύθυνος είναι ο συγγραφέας της Π.Ε, ο οποίος φέρει και την ευθύνη των στυπείων, ποινικών και άλλων, αυτής της πράξης.

Πέραν των όσων ποινικών ευθυνών του συγγραφέα, σε περίπτωση που το Ιδρυμα του έχει ικανώσει Πτυχίο, αυτό ανακαλείται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Η Συνέλευση του Τμήματος με νέ απόφασή της, μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου, του αναθέτει εκ νέου την εκπόνηση Π.Ε με άλλα θέμ και διαφορετικό επιβλέποντα καθηγητή. Η εκπόνηση της εν λόγω Π.Ε πρέπει να ολοκληρωθεί εντός τουλάχιστον ενός ημερολογιακού βμήνου από την ημερομηνία ανάθεσής της.»

Ο Δηλών

Ημερομηνία

28-9-2018